

Directoraat-Generaal Milieu
Directie Stoffen, Afvalstoffen, Straling
Algemeen AfvalstoffenBeleid

Rijnstraat 8
Postbus 30945
2500 GX Den Haag
Interne postcode 645

Telefoon 070-3394780
Fax 070-3391286
www.vrom.nl

Nota van aanpassing

3e wijziging van het

Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012

1 november 2006

1	Inleiding en leeswijzer	3
2	Hoofdpijnen van de inspraakreacties	4
2.1	Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen: sluiten van de DTO's	4
2.2	Verbranden van niet-gevaarlijke afvalstoffen: openen van de landsgrenzen	4
2.3	Storten van gevaarlijk afval: sluiten van de C2-deponie	5
2.4	Toetsingskader bij uitvoer: Nederlandse criteria gebruiken bij beoordeling nuttige toepassing buitenland	6
2.5	Handelingen met waterige afvalstromen	6
2.6	Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij materiaal terugwinning	7
2.7	Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij thermische verwerking	8
2.8	Het beheer van specifiek ziekenhuisafval	8
2.9	CO ₂ opslag in de diepe ondergrond	9
2.10	Aanpassing van cijfers over afvalaanbod en de doelstelling voor nuttige toepassing	9
2.11	Opheffen bestuurlijk AOO en Stichting Bureau AOO	9
2.12	Inzameling en verwerking van afgewerkte olie	9
2.13	Algemene of afzonderlijke kennisgevingen	10
2.14	Overige aandachtspunten	10
2.15	De 50% regel	10
2.16	Wederzijdse erkenning	11
	Bijlage 1 Kennisgeving aankondiging inspraak	12
	Bijlage 2 Inspraakreacties	13
	Bijlage 3 Detailbeantwoording inspraakreacties	14
	Bijlage 4 Teksten gewijzigde LAP	50
4.5	Onderscheid tussen verwijdering en nuttige toepassing	50
12.3	EVOA voorwaarden aan kennisgevingsprocedures	57
12.4	In- en uitvoer voor nuttige toepassing binnen de EU	60
12.5	In- en uitvoer voor verwijdering binnen de EU	62
	Sectorplan 10 Afval van de gezondheidszorg bij mens en dier en van verwant onderzoek	65

1 Inleiding en leeswijzer

Het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) is op 27 januari 2003 vastgesteld en op 3 maart 2003 in werking getreden (Stcrt. 23, 2003). Daarna is het LAP tweemaal gewijzigd.

De eerste wijziging is vastgesteld op 22 maart 2004 en op 18 mei 2004 in werking getreden (Stcrt. 74, 2004; zie bijlage 1 van deze inspraaknotitie). De belangrijkste aanleiding voor deze wijziging waren twee uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen over het onderscheid tussen verbranden van afvalstoffen als vorm van nuttige toepassing en verbranden als vorm van verwijdering. Daarnaast zijn vanwege de uitvoerbaarheid passages over de kennisgeving bij in- en uitvoer aangepast en zijn de teksten over het vergunningstelsel voor het inzamelen van scheepsafvalstoffen in lijn gebracht met het Besluit inzamelen afvalstoffen.

De tweede wijziging is vastgesteld op 29 maart 2005 en op 5 mei 2005 in werking getreden (Stcrt. 66, 2005; zie bijlage 2 van deze inspraaknotitie). De aanleiding voor deze wijziging waren diverse uitspraken van de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over de paragraaf in het LAP waarin wordt voorgeschreven op welke wijze moet worden gegarandeerd dat afzonderlijke vrachten afvalstoffen waarop een algemene kennisgeving bij in- en uitvoer voor sorteren betrekking heeft, dezelfde fysische en chemische eigenschappen hebben. Ook was deze wijziging noodzakelijk om uitwerking te geven aan toezeggingen van Nederland aan de Europese Commissie op dit punt.

De voorliggende nota van aanpassing heeft betrekking op een derde wijziging van het LAP. Voor deze derde wijziging zijn diverse redenen zoals het sluiten van de DTO's en de C2-deponie van AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval, het besluit om op 1 januari 2007 de landsgrenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk afval als vorm van verwijderen te openen, uitspraken van de Raad van State over de "eerste handeling", nieuwe internationale regelgeving, nieuwe technische inzichten inzake het verwerken van bepaalde afvalstoffen en knelpunten die optreden bij uitvoering van de EVOA.

De inspraaknotitie heeft van 1 juni 2006 tot en met 14 juli 2006 voor inspraak ter inzage gelegen. De inspraakperiode is op 1 juni 2006 aangekondigd in de Staatscourant (2006, nr. 105), de Volkskrant en de Telegraaf. In bijlage 1 is de tekst van de kennisgeving opgenomen.

Tijdens de inspraakperiode zijn 29 reacties ontvangen. In bijlage 2 is een overzicht van de insprekers gegeven. Één inspraakreactie is ruim buiten de officiële inspraakperiode ontvangen. Deze reactie is niet in behandeling genomen.

In hoofdstuk 2 van deze nota van aanpassing zijn de hoofdlijnen van de inspraakreacties opgenomen. Daarbij wordt tevens per hoofdlijn een antwoord gegeven en worden de consequenties voor het LAP genoemd. De indeling van dit hoofdstuk is conform de indeling van de inspraaknotitie.

In bijlage 3 is een gedetailleerd overzicht gegeven van alle inspraakreacties. Tevens wordt in die bijlage antwoord gegeven op de afzonderlijke reacties en wordt aangegeven of de reacties leiden tot aanpassing van (de voorgestelde wijzigingen van) het LAP. Inspraakreacties over onderwerpen waar de inspraakperiode niet over gaat, worden meegenomen bij het opstellen van LAP-2 (2007-2008).

In bijlage 4 zijn de belangrijkste gewijzigde teksten van het LAP opgenomen, te weten paragraaf 4.5, paragraaf 12.3 t/m 12.5 en sectorplan 10.

2 Hoofdpijnen van de inspraakreacties

In de inspraaknotitie van 18 mei 2006 zijn in hoofdstuk 3 de voorgenomen wijzigingen van het LAP op hoofdpijnen aangegeven. De onderwerpen en indeling van dat hoofdstuk worden hieronder gebruikt om de inspraakreacties te behandelen.

Aanvullend aan de inspraaknotitie zijn twee onderwerpen toegevoegd:

- de 50% regel. Dit als gevolg van een tijdens de inspraakperiode gepubliceerde uitspraak van de Raad van State (paragraaf 2.15);
- wederzijdse erkenning. In het LAP wordt een tekst opgenomen over dit algemeen beginsel van EG-recht (paragraaf 2.16).

Omdat de paragrafen 4.5 en 12.3 t/m 12.5 van het beleidskader en sectorplan 10 het meest ingrijpend wijzigen door de 3^e wijziging en de ingediende inspraakreacties, zijn de teksten van deze paragrafen en het sectorplan in zijn geheel opgenomen in bijlage 4 van deze nota van aanpassing.

2.1 Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen: sluiten van de DTO's

Tijdens de inspraakperiode is nauwelijks op dit onderwerp gereageerd. Het LAP zal worden gewijzigd, zoals in de inspraaknotitie (zie hieronder) is aangegeven.

Wijziging van het LAP

Op diverse plaatsen in het beleidskader en de sectorplannen wordt het volgende verwerkt: Medio 2004 hebben de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV besloten om de bestaande concessieovereenkomst voor het verwerken van specifieke gevaarlijke afvalstoffen op het onderdeel 'verbranden' voortijdig te beëindigen. De redenen daarvoor waren de sterk oplopende verliezen bij het verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen en het ontbreken van uitzicht op verbetering. Gevolg van dit besluit is dat de DTO's vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik zijn en Nederland vanaf die datum dus niet meer beschikt over specifieke verbrandingscapaciteit voor het verwerken van DTO-afvalstoffen.

Het gevolg hiervan is dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval, in- en uitvoer van deze afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan en de capaciteitsregulering voor verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen is opgeheven. Dat laatste houdt onder meer in dat de AVI's ook gevaarlijk afval mogen verbranden, uiteraard voor zover hun vergunning dat toestaat.

2.2 Verbranden van niet-gevaarlijke afvalstoffen: openen van de landsgrenzen

Tijdens de inspraakperiode is het openen van de landsgrenzen niet inhoudelijk aan de orde gesteld. Wel hebben enkele insprekers verzocht om te bewerkstelligen dat in het buitenland geen beperkingen worden opgelegd aan in- en uitvoer van en naar Nederland.

ANTWOORD:

De afgelopen jaren heeft Nederland in internationaal verband en tijdens periodieke overleggen met de autoriteiten in de omliggende landen aangegeven en toegelicht welke beleidswijzigingen in Nederland worden doorgevoerd, onder meer de open grenzen op 1-1-2007. Daarbij heeft Nederland steeds gewezen op het belang van het streven naar een open, Europese markt.

Nederland heeft uiteraard niet de mogelijkheid om andere landen voor te schrijven hoe ze moeten omgaan met de Nederlandse open grenzen of dat men geen beperkingen aan in- en uitvoer mag opleggen. Elk land heeft en houdt eigen bevoegdheden, ook als een ander land beleidswijzigingen doorvoert. Een bijkomend probleem is dat Duitsland meer dan 40 en Frankrijk meer dan 100 bevoegde EVOA gezagen heeft, dus het op dit punt bewerkstelligen van een bepaalde houding of standpunt in die landen is niet uitvoerbaar.

Wijziging van het LAP

In het LAP wordt opgenomen dat de landsgrenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk afval als vorm van verwijderen op 1 januari 2007 komen te vervallen en dat daarna dus in principe geen beleidsbeperkingen meer worden opgelegd aan in- en uitvoer van afvalstoffen voor verbranden. Uiteraard blijft wel de EVOA van toepassing.

Verder wordt in het LAP opgenomen dat na het open gaan van de grenzen, in het bestaande monitoringprogramma van het LAP speciale aandacht wordt besteed aan de in- en uitvoer van met name brandbaar afval, het storten van brandbaar afval, marktontwikkelingen, het realiseren van nieuwe verwerkingscapaciteit en de ontwikkelingen in de contracten voor de verwerking van huishoudelijk afval. Door deze monitoring wordt inzicht verkregen in de effecten van het openen van de landsgrenzen. Mochten de ontwikkelingen op bovenstaande gebieden ongewenst blijken te zijn, bijvoorbeeld wanneer de afvalverwerkingssector niet genoeg verbrandingscapaciteit realiseert of huishoudelijk afval in ongewenste mate uit de AVI's wordt verdrongen, dan kan alsnog worden besloten om maatregelen te nemen. De provincies en het Rijk zullen in de eerste helft van 2007 gezamenlijk indicatoren ontwikkelen waaraan de ongewenste effecten worden getoetst. Tevens worden per indicator grenswaarden bepaald en corrigerende maatregelen ontwikkeld. Wanneer de grenswaarden worden overschreden, zullen passende maatregelen worden doorgevoerd.

Parallel aan de hiervoor genoemde ontwikkelingen zal het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen (Bssa) worden gewijzigd. Na die wijziging zal het onder meer mogelijk zijn om, indien nodig, snel (absolute) stortverboden voor afvalstoffen van kracht te laten worden.

2.3 Storten van gevaarlijk afval: sluiten van de C2-deponie

Bij dit onderwerp zijn enkele detailvragen gesteld. Voor de beantwoording daarvan wordt verwezen naar bijlage 3. Verder hebben enkele insprekers vragen gesteld over het referentietarief dat wordt gebruikt om te beoordelen of storten wordt toegestaan, omdat het tarief van de C2-deponie aanmerkelijk hoger lag dan het reguliere storttarief.

ANTWOORD:

Het referentieniveau om te beoordelen of een C2-afvalstof mag worden gestort, wordt het normale storttarief in Nederland, maar dan wel het tarief om de betreffende C2-afvalstoffen te bergen op locaties waar dat is toegestaan. Dit tarief zal vermoedelijk inderdaad lager zijn dan het oude tarief van de C2-deponie en zal het economische argument voor nuttige toepassing doen afnemen. In het verlengde daarvan zullen de kosten voor afvalverwerking in zijn algemeenheid afnemen. Het voorstel van insprekers om het tarief van de C2-deponie als referentie te blijven gebruiken, wordt niet overgenomen. Het is immers niet te verdedigen om het tarief van een niet meer bestaande faciliteit als referentie te nemen.

Wijziging van het LAP

In het LAP wordt opgenomen dat van de eerder genoemde concessieovereenkomst voor het verwerken van specifieke gevaarlijke afvalstoffen tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV ook het onderdeel dat gaat over de exploitatie van de C2-deponie voortijdig wordt beëindigd. Redenen daarvoor zijn het sterk verminderd aanbod van gevaarlijk afval, de technische staat van de deponie met bijbehorende voorzieningen en nieuwe Europese regelgeving voor storten.

Met het beëindigen van ook dit onderdeel van de concessieovereenkomst is er voor AVR ook geen acceptatieplicht meer voor C2-afval. De C2-deponie is niet langer beschikbaar voor het (tijdelijk) opslaan van C2-afvalstoffen. C2-afvalstoffen moeten nu in Nederland op een andere manier worden verwerkt. Als alternatieve verwerking niet mogelijk is of als de kosten van het alternatief hoger zijn dan 150% van de kosten van storten (inclusief Wbm-heffing) op een daarvoor geschikte Nederlandse stortplaats, dan mogen de afvalstoffen op een daarvoor geschikte Nederlandse stortplaats worden gestort. Als alternatieve verwerking en storten in Nederland niet mogelijk zijn, mag uitvoer plaatsvinden.

2.4 Toetsingskader bij uitvoer: Nederlandse criteria gebruiken bij beoordeling nuttige toepassing buitenland

Bij dit onderwerp is bezwaar gemaakt tegen het feit dat een land van herkomst bezwaar kan maken tegen nuttige toepassing in het land van bestemming op basis van eigen normen en er wordt aangegeven dat het LAP makkelijk omgaat met die mogelijkheid. Verder wordt aandacht gevraagd voor de termijn waar binnen het land van herkomst bewijslast moet aanleveren om uitvoer voor nuttige toepassing op basis van eigen normen te kunnen tegen houden.

ANTWOORD:

De mogelijkheid om bezwaar te maken tegen overbrenging voor nuttige toepassing is niet nieuw, want die staat al in de EVOA. Het Europese Hof van Justitie heeft nu echter uitgesproken hoe daarbij moet worden omgegaan met het hanteren van eigen normen als bezwaargrond: bij weigering van uitvoer voor nuttige toepassing moet een bevoegde autoriteit op basis van relevant wetenschappelijk onderzoek aangeven waarom de nuttige toepassing in het buitenland niet kan worden geaccepteerd, namelijk als er risico's zijn voor mens en milieu.

Het opnemen van de uitspraak in het LAP betekent niet dat het LAP makkelijk omgaat met de weigeringsmogelijkheid. Zoals al aangegeven, bevat de EVOA al de mogelijkheid om te weigeren en heeft het verwerken van de uitspraak in het LAP juist tot doel om aan te geven dat een dergelijke weigering zorgvuldig moet gebeuren. In het LAP worden daarom de essentiële onderdelen van de Hof uitspraak bijna letterlijk overgenomen.

De EVOA bevat tijdslijmieten voor het beoordelen van kennisgevingen en deze gelden ook in het geval dat een bevoegd gezag een overbrenging wil weigeren op basis van eigen normen.

Wijziging van het LAP

In paragraaf 12.4 (Toetsingskader in- en uitvoer, In- en uitvoer voor nuttige toepassing binnen de EU) wordt opgenomen dat het bevoegd gezag van het land van herkomst een uitvoer voor nuttige toepassing kan weigeren wanneer zij van mening is dat de nuttige toepassing in het land van bestemming risico's voor de volksgezondheid en het milieu tot gevolg heeft die niet zouden optreden als het afval in het land van herkomst nuttig zou worden toegepast. De bewijslast voor de weigering (wetenschappelijke onderbouwing van de risico's) berust bij de bevoegde autoriteit van het land van herkomst.

Hierbij wordt verwezen naar de uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese gemeenschappen (zaak C-277/02, 16 december 2004, EU-Wood-Trading en zaak C-215/04, 16 februari 2006, l'Ostre Landsret).

2.5 Handelingen met waterige afvalstromen

Enkele insprekers menen dat het niet meenemen van water niet in overeenstemming is met de doelstelling van Europese regelgeving en jurisprudentie en dat een kans wordt gemist om hergebruik te stimuleren. Water functioneert volgens hen namelijk vaak als drager van overige stoffen en er mag bij water niet steeds van verwijdering als uitgangspunt worden uitgegaan.

ANTWOORD:

De praktijk van de afgelopen jaren heeft geleerd dat het betrekken van water in de afweging veelal leidt tot een oordeel 'verwijdering'. Dat het waterige deel zelf nuttig wordt toegepast en/of primaire materialen zou vervangen, is zelden aan de orde en dan vaak zelfs nog discutabel. Met de voorgenomen beleidswijziging wordt de beoordeling eenvoudiger, meer in lijn met die van omringende landen en komt het oordeel juist minder vaak uit op verwijderen waar dat gevoelsmatig juist nuttige toepassing zou moeten zijn. De verwachting is dan ook dat het buiten beschouwing laten van water vaker leidt tot een voor alle partijen meer acceptabele beoordeling van een toepassing.

Wijziging van het LAP

De bestaande paragraaf 4.5.5 van het LAP wordt geschrapt. In paragraaf 4.5.1 wordt opgenomen dat bij het beoordelen of een handeling met waterige afvalstromen nuttige toepassing of verwijdering is, het water buiten beschouwing wordt gelaten, behalve bij verbranden (R1-D10). Dit betekent bijvoorbeeld dat een stroom die voor een groot deel uit water bestaat nuttig wordt toegepast als het niet-waterige deel nuttig wordt toegepast. Wordt dezelfde stroom echter verbrand in bijvoorbeeld een cementoven, dan wordt het water wel meegerekend en is sprake van verwijdering als de stroom voor meer dan 50% uit water bestaat. Naast het beleidskader worden enkele sectorplannen op gelijke wijze gewijzigd.

2.6 Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij materiaal terugwinning

Enkele insprekers plaatsen vraagtekens bij de juistheid van de uitspraak van de Raad van State op dit punt en de manier waarop het vervolgens in het LAP is verwerkt (voorbehandelen als R12 kwalificeren). Ook vraagt men aandacht voor de mogelijke negatieve reactie van de buitenlandse overheid als op de kennisgeving R12 is opgenomen in plaats van de uiteindelijke daadwerkelijke handeling van nuttige toepassing die gaat plaatsvinden. Verder zijn vragen gesteld over de hoeveelheid informatie die moet worden geleverd bij een kennisgeving onder R12.

ANTWOORD:

Het is niet aan de overheid om uitspraken van de Raad van State als juist of onjuist te kwalificeren al naar gelang dat het beste uitkomt. Een overheid mag niet selectief met Raad van State uitspraken omgaan. De partijen die nu vragen om deze uitspraak over de eerste handeling bij materiaal terugwinning niet in het LAP te verwerken, zouden waarschijnlijk niet willen dat VROM de Raad van State uitspraak over de 50% regel (zie paragraaf 2.15 van dit hoofdstuk) als onjuist zou betitelen en naast zich neer zou leggen. Feit is dat er een uitspraak ligt, waarmee het beleid rekening dient te houden. Met de oplossing van het karakteriseren van voorbehandelingen als R-12 worden niet veel fundamentele problemen met andere overheden verwacht. Het blijft immers een R-handeling. Naar verwachting blijven de gevolgen voor het betrokken bedrijfsleven beperkt.

Om te kunnen beoordelen of een handeling verwijderen of nuttige toepassing is, moet de kennisgever de benodigde informatie aanreiken, of het nou R5 of R12 is. Als er bijvoorbeeld meerdere voorbehandelingen zijn, zal de kennisgever dus aan moeten geven hoeveel afval uiteindelijk ná alle voorbehandelingen op welke manier wordt verwerkt. Is die informatie niet in de kennisgeving opgenomen, dan kan het bevoegd gezag geen oordeel vormen en zal de overbrenging worden geweigerd.

Wijziging van het LAP

In het LAP wordt opgenomen dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State enkele uitspraken heeft gedaan die betrekking hebben op de eerste handeling, in het bijzonder het mengen en sorteren als eerste handeling (200402810/1 en 200402810/2 van 19 mei 2004, 200403888/2 van 20 juni 2004, 200404406/1 van 2 juli 2004 en 200403015/1 en 200403014/1 van 2 maart 2005). Hierin merkt de Raad van State mengen en sorteren aan als zelfstandige handeling. Volgens de Raad kan een handeling slechts onder R3, R4 en R5 worden ingedeeld, wanneer sprake is van daadwerkelijke inzet van de teruggewonnen stof. Enkel de handeling sorteren kan dus niet onder R3, R4 of R5 worden ingedeeld, omdat de organische stoffen (R3) metalen (R4) en anorganische stoffen (R5) worden afgescheiden op een zodanige wijze dat ze geschikt zijn voor nuttige toepassing elders of in een later stadium. Hetzelfde geldt voor mengen. Deze activiteit kan niet als nuttige toepassing worden bestempeld, omdat door mengen een mengsel ontstaat dat later en/of elders nuttig toepasbaar is. De gesorteerde stof respectievelijk het ontstane mengsel moet volgens de Raad daadwerkelijk in een procédé worden toegepast om de handeling onder te kunnen brengen onder R3, R4 of R5 van bijlage IIB van de kaderrichtlijn. De voorzitter van de afdeling heeft geoordeeld dat wanneer een sorteerhandeling niet kan worden ingedeeld onder één van de R-handelingen, het dan gaat om een verwijderingshandeling

Deze uitspraken leiden er toe dat in Nederland bij het karakteriseren van een (voor)behandeling nog wel rekening wordt gehouden met de vervolgbewerking, maar dat de (voor)behandeling niet meer de indeling van de vervolgbewerking krijgt. De (voor)behandeling wordt namelijk als aparte handeling beschouwd. Dit betekent dat de (voor)behandeling niet langer wordt gekarakteriseerd als R3, R4 of R5, maar als R12: "uitwisseling van afvalstoffen voor een van de onder R1 tot en met R11 genoemde behandelingen". De strekking hiervan is dat als afval mechanisch, thermisch, biologisch of fysisch wordt voorbehandeld, de handeling wordt aangemerkt als R12 wanneer vast staat dat het niet-waterige deel van het inkomende afval (dat wil zeggen buiten eventuele toevoegingen) uiteindelijk wordt verwerkt conform één van de wijzen als bedoeld onder de categorieën R1 t/m R11 van de kaderrichtlijn.

Met de keuze voor R12 sluit de wijziging van het LAP aan bij de komende aanpassing van de EVOA (2007), waarin in de definities meer expliciet dan nu het geval is, wordt aangegeven dat de handelingen R12 en R13 en D13 t/m D15 met name moeten worden gezien als handelingen van "voorlopige nuttige toepassing" respectievelijk "voorlopige verwijdering". Dit betekent dat de handeling hiermee niet is afgerond en dat vervolgbewerkingen relevant kunnen zijn voor de juiste indeling.

2.7 Toetsingskader bij in- en uitvoer: eerste handeling bij thermische verwerking

Veel insprekers hebben aangegeven dat rekening moet worden gehouden met een nieuwe uitspraak van de Raad van State over het terugwinnen van componenten uit het afval in een thermische installatie (200510500/1 van 14 juni 2006).

ANTWOORD:

De betreffende uitspraak is twee weken na de ter inzagenlegging van de inspraaknotitie gedaan en kon dus niet in de inspraaknotitie worden meegenomen.

In genoemde uitspraak heeft de Raad van State, in tegenstelling tot eerdere uitspraken, geoordeeld dat in de betreffende installatie afvalstoffen enerzijds kunnen worden ingezet als brandstof en anderzijds kunnen worden ingezet om in de afvalstoffen aanwezige componenten terug te winnen. Dat betekent dus dat in installaties de handeling 'verbranden' (R1 of D10) én de handeling 'recycling/terugwinning van andere anorganische stoffen' (R5) kan plaatsvinden. Uitvoer van afvalstoffen naar bijvoorbeeld cementovens kan daarom plaatsvinden onder de noemers R1, R5 of D10.

Wijziging van het LAP

Geen. De in de inspraaknotitie voorgenomen wijziging op dit punt wordt niet ingevoerd.

2.8 Het beheer van specifiek ziekenhuisafval

Op dit onderdeel van de inspraaknotitie zijn de meeste inspraakreacties ontvangen. De meeste van die reacties zijn detailopmerkingen en hebben betrekking op hoeveelheden, afbakening, definities, Eural-codes, UN-nummers, enz. Daarnaast zijn enkele bezwaren geuit tegen de algemene nieuwe lijn om het decontamineren van specifiek ziekenhuisafval toe te gaan staan, de positie van de ZAVIN te continueren en het nog drie jaar dicht houden van de landsgrenzen.

ANTWOORD:

Het gaat te ver om hier op alle detailopmerkingen te reageren. In bijlage 3 wordt antwoord op de afzonderlijke reacties gegeven. Veel van die detailreacties worden in het nieuwe sectorplan verwerkt. De algemene lijn om het decontamineren van specifiek ziekenhuis afval toe te gaan staan, de positie van de ZAVIN te continueren en de overgangstermijn voor het openen van de landsgrenzen worden niet gewijzigd. Die lijn is namelijk het resultaat van een ruim anderhalf jaar durend onderzoek en het daarbij gevoerde overleg met diverse betrokken partijen (ontdoeners, inzamelaars en verwerkers). Geen van de ontvangen reacties heeft een dusdanig nieuw licht op de zaak geworpen dat dit resultaat zou moeten worden heroverwogen.

Wijziging van het LAP

Als gevolg van de detailopmerkingen uit de inspraakreacties is het sectorplan op diverse plaatsen gewijzigd. De afzonderlijke wijzigingen zijn opgenomen in de antwoorden op de detailopmerkingen in bijlage 3 van deze nota van aanpassing. In bijlage 4 van deze nota is het gewijzigde sectorplan in zijn geheel opgenomen. Kernpunten van de LAP wijziging:

- vanaf 1-1-2007 hebben ontdoeners de mogelijkheid om hun specifieke ziekenhuisafval te decontamineren en daarna als gewoon bedrijfsafval af te voeren naar een AVI in Nederland of het buitenland;
- uitvoer van specifiek ziekenhuisafval wordt vanaf 1-1-2010 toegestaan. Voor invoer blijft het huidige beleid van kracht, dat wil zeggen dat invoer mag plaatsvinden, zolang daarmee de verwijdering van Nederlands specifiek ziekenhuisafval niet in gevaar komt;
- er wordt een nieuwe definitie opgenomen, de afbakening wordt uitgebreid behandeld en onderbouwd en de minimumstandaard wordt aangepast (decontaminatieprocessen kunnen worden vergund).

2.9 CO₂ opslag in de diepe ondergrond

Hierover zijn twee detailopmerkingen gemaakt. Zie bijlage 3 van deze inspraakreactie

Wijziging van het LAP

Aan paragraaf 18.4 wordt een passage toegevoegd die aangeeft dat de bestaande tekst van die paragraaf niet van toepassing is op het opbergen van CO₂ in de (diepe) ondergrond, dat momenteel wordt onderzocht aan welke voorwaarden de betreffende CO₂ opslag moet voldoen en dat daarna de voorwaarden mogelijk worden opgenomen in het LAP-2.

2.10 Aanpassing van cijfers over afvalaanbod en de doelstelling voor nuttige toepassing

Hierover is één opmerking gemaakt. Zie bijlage 3 van deze nota van aanpassing.

Wijziging van het LAP

In hoofdstuk 6 (Afvalbeheersscenario's en doelstellingen) wordt een kader toegevoegd, waarin de belangrijkste gevolgen van de nieuwe inzichten over de omvang van bepaalde afvalstromen in het jaar 2000 worden aangegeven:

- het afvalaanbod in 2000 was 63 Mton, waarvan 81% nuttig werd toegepast;
- in het beleidsscenario groeit het afvalaanbod van 63 Mton in 2000 naar 72 Mton in 2012;
- de nuttige toepassing van afvalstoffen moet stijgen van 81% in 2000 naar 86% in 2012.

2.11 Opheffen bestuurlijk AOO en Stichting Bureau AOO

Er zijn twee inspraakreacties ingediend over de herziening van de afwijkingsprocedure. Insprekers vragen om bij deze procedure rekening te houden met de termijn waarbinnen het bevoegd gezag een vergunningprocedure moet afhandelen, hoe de transparantie van de procedure is geregeld en bij wie zienswijzen over een eventuele wijziging onder de aandacht kunnen worden gebracht.

ANTWOORD:

Net als bij de afwijkingsprocedure die nu in het LAP staat, zal de nieuwe procedure zo kort mogelijk duren. De standpunten over voorgenomen afwijkingen zijn openbaar en zienswijzen kunnen kenbaar worden gemaakt aan de directie Stoffen, Afvalstoffen, Straling (SAS) van het ministerie van VROM.

Wijziging van het LAP

De taken die in het huidige LAP aan het bestuurlijk AOO zijn toebedeeld, zoals het beoordelen van voorgenomen afwijkingen van het LAP en van initiatieven voor uitruil van stortcapaciteit, worden vanaf februari 2006 uitgevoerd door het ministerie van VROM, met ondersteuning van het agentschap SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer.

Als er onderwerpen zijn waarover overleg en afstemming met de andere overheden moet plaatsvinden, dan worden die in eerste instantie ingebracht in de Stuurgroep Afval. Deze stuurgroep (STUA) is een periodiek ambtelijk overleg van de drie overheden en de Unie van Waterschappen over afvalbeheer. Als overleg op bestuurlijk niveau gewenst of noodzakelijk is, dan vindt dat plaats in het DUIV, het periodiek overleg over milieuaangelegenheden tussen Directoraat-generaal Milieu, Unie van Waterschappen, IPO en VNG.

De taken die in het huidige LAP aan het Bureau AOO zijn toebedeeld, zoals het monitoren van de uitvoering van het LAP en de ondersteuning en advisering van het bevoegd gezag bij vergunningverlening, worden vanaf 1-1-2005 uitgevoerd door het agentschap SenterNovem/Uitvoering Afvalbeheer.

2.12 Inzameling en verwerking van afgewerkte olie

Diverse insprekers hebben verzocht om bepaalde aspecten van het beleid voor inzameling en afgewerkte olie te wijzigen, met name om de beperking van het aantal inzamelvergunningen voor afgewerkte olie te laten vallen.

ANTWOORD:

In de inspraaknotitie is aangegeven dat gelet op enkele Europese ontwikkelingen (Kaderrichtlijn afvalstoffen en de Richtlijn afgewerkte olie) en de geplande evaluatie van het inzamelvergunningenstelsel voor afgewerkte olie, het LAP nu nog NIET zal worden gewijzigd op de onderdelen minimumstandaard en (aantal en duur van) inzamelvergunningen afgewerkte olie. De inspraakreacties hebben dat standpunt niet gewijzigd.

Wijziging van het LAP

Gelet op de genoemde Europese ontwikkelingen en de geplande evaluatie van het inzamelvergunningenstelsel zal het LAP nu NIET worden gewijzigd op de onderdelen minimumstandaard en (aantal en duur van) inzamelvergunningen afgewerkte olie.

2.13 Algemene of afzonderlijke kennisgevingen

Over dit onderwerp zijn enkele detailopmerkingen gemaakt. Voor de beantwoording daarvan zie bijlage 3 van deze nota van aanpassing.

Wijziging van het LAP

De huidige paragraaf 12.3.1 (kennisgevingsprocedures bij uitvoer van gemengde stromen) wordt omgenummerd tot 12.3.2. Deze paragraaf is nu alleen van toepassing op uitvoer van gemengde stromen. Omdat sinds het van kracht worden van het stortverbod in Duitsland er ook gemengde stromen in Nederland worden ingevoerd, wordt de paragraaf door enkele kleine tekstuele wijzigingen ook van toepassing gemaakt voor invoer. De teksten over samenstelling, percentages enz. worden niet gewijzigd.

In een nieuwe paragraaf 12.3.1 wordt in zijn algemeenheid ingegaan op de algemene kennisgeving en wordt invulling gegeven aan het begrip 'dezelfde fysische en chemische eigenschappen'. Ook wordt aangegeven welke aspecten een rol spelen bij het beoordelen van dergelijke algemene kennisgevingen. De tekst van deze paragraaf is opgenomen in hoofdstuk 4 van deze inspraaknotitie.

2.14 Overige aandachtspunten

Over de onderwerpen die in de inspraaknotitie waren opgenomen onder de kop "Overige aandachtspunten" zijn vooral detailopmerkingen gemaakt. De meeste reacties hebben betrekking op sectorplan 28 (Dierlijk afval). Voor de beantwoording van de inspraakreacties wordt verwezen naar bijlage 3 van deze nota.

2.15 De 50% regel

Op 21 juni 2006, dus tijdens de inspraakperiode van de derde wijziging, heeft de Raad van State in zaak 200507728 het volgende uitgesproken: "Voor zover in het LAP een percentage van 50% als algemene regel is neergelegd, is het LAP naar het oordeel van de Afdeling daarom onvoldoende daadkrachtig geformuleerd". Vervolgens wordt in de bewuste zaak een handeling waarbij in het buitenland 39,3% van een afvalstof wordt teruggewonnen als handeling van nuttige toepassing bestempeld.

Deze uitspraak betekent dat de 50% regel niet meer als algemene regel in het LAP kan worden gehandhaafd en dat elke handeling waar enige vorm van materiaal terugwinning plaatsvindt als een handeling van nuttige toepassing moet worden benoemd. Daarom wordt de 50% regel uit het LAP gehaald.

Dat wil echter niet zeggen dat bij elk percentage nuttige toepassing ook automatisch toestemming wordt gegeven voor in- of uitvoer. De EVOA zegt namelijk dat bezwaar kan worden gemaakt bij in- en uitvoer voor nuttige toepassing "indien de verhouding tussen de wel en niet nuttig toe te passen afvalstoffen, de geschatte waarde van het materiaal dat uiteindelijk nuttig wordt toegepast, of de kosten van de nuttige toepassing en de kosten van verwijdering van het niet nuttig toe te passen gedeelte de nuttige toepassing uit economisch en milieutechnisch oogpunt niet rechtvaardigen".

Dit betekent dat voortaan elke overbrenging voor nuttige toepassing van geval tot geval aan deze passage wordt getoetst. Bijzonder daarbij is hoe Nederland moet omgaan met de passages “niet nuttig toe te passen afvalstoffen” en “kosten van verwijdering”, gelet op het feit dat op 1-1-2007 de grenzen voor verbranden als vorm van verwijderen worden geopend. Het open gaan van de grenzen betekent dat er geen bezwaar meer wordt gemaakt tegen in- en uitvoer van brandbaar afval voor verbranden als vorm van verwijderen. Voor Nederland is dus na 1-1-2007 bij het beoordelen van een kennisgeving voor nuttige toepassing niet zo zeer van belang hoeveel van de uit te voeren afvalstof niet nuttig wordt toegepast, maar hoeveel van de afvalstof wordt gestort.

Ter verduidelijking:

Stel dat een afvalstof in het buitenland voor 10% nuttig wordt toegepast. Op basis van kennis over de gebruikelijke verwerkingswijze van de afvalstof en de stand der techniek en gelet op het feit dat de verhouding in diverse andere kennisgevingen op 40-60 ligt, zou op basis van de verhouding tussen wel (10%) en niet (90%) nuttig toe te passen materiaal de kennisgeving kunnen worden geweigerd. Maar als de niet nuttig toegepaste fractie van 90% vervolgens bijna volledig wordt verbrand in een AVI, dan is er op grond van de open grenzen geen bezwaar tegen de overbrenging en zou dezelfde afvalstof op een kennisgeving onder de noemer verwijdering wel worden goedgekeurd.

Dit voorbeeld geeft aan dat het kijken naar de verhouding nuttige toepassing – verwijdering tot vreemde en ongewenste uitspraken kan leiden. Daarom zal bij een beoordeling van een kennisgeving met name worden gekeken naar het aandeel van de over te brengen afvalstof dat uiteindelijk wordt gestort.

Wijziging van het LAP

In bijlage 4 van deze nota is de herziene LAP-paragraaf 12.4 (In- en uitvoer voor nuttige toepassing) opgenomen, waarin de hiervoor staande benadering wordt uitgewerkt.

2.16 Wederzijdse erkenning

Wijziging van het LAP

In hoofdstuk 7 van het LAP (Internationale aspecten) wordt de volgende passage opgenomen:

“Het beginsel van wederzijdse erkenning is een algemeen beginsel van EG-recht. Het beginsel houdt in dat goederen die in een lidstaat van de EU rechtmatig zijn geproduceerd of in de handel zijn gebracht en die aan gelijkwaardige eisen voldoen, ook in andere lidstaten moeten worden toegelaten. Het beginsel van wederzijdse erkenning dient ter bevordering van het vrij verkeer van goederen binnen de EU.

Afval moet krachtens vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie EG worden gekwalificeerd als ‘goed’ in de zin van het EG-recht (zie arresten 172/82 Syndicat National des Fabricants Raffineurs d’Huile de Graissage en C-02/90 Commissie tegen België). Het Hof motiveert dit door te stellen dat goederen geen positieve waarde hoeven te hebben en zelfs een negatieve waarde mogen vertegenwoordigen, zolang ze het voorwerp zijn van handelstransacties. Met betrekking tot afval is aan dit vereiste voldaan als afvalverwerkings-, -inzamelings-, -opslag of -verwijderingsinstallaties worden betaald om het afval te verwerken.

Afval dat voorwerp is van een handelstransactie bevindt zich, zodra het rechtmatig in de handel is gebracht in een lidstaat van de EU, in het vrij verkeer. Het beginsel van wederzijdse erkenning is dan van toepassing. In relatie tot het LAP betekent dit, voor zover EVOA of andere Europese regelgeving niet in een beperkingsmogelijkheid voorziet, dat afval dat in een andere lidstaat, die gelijkwaardige eisen stelt, rechtmatig in de handel is gebracht voor doeleinden van:

- inzameling;
- opslag;
- be- of verwerking door middel van:
  - nuttige toepassing; of
  - verwijdering

op de Nederlandse markt zal worden toegelaten om deze handeling te ondergaan. Aan deze toelating op de Nederlandse markt mogen geen specifieke of aanvullende nationale eisen of voorschriften verbonden worden. Evenmin mag een extra controle worden opgelegd om vast te stellen of het afval inderdaad geschikt is de voorgenomen handeling te ondergaan.

Bijlage 1 Kennisgeving aankondiging inspraak

KENNISGEVING

Wijziging van het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) ligt voor inspraak ter inzage

Op 3 maart 2003 is het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) in werking getreden. Om diverse redenen moet het LAP worden gewijzigd. De inspraaknotitie voor deze wijziging ligt van 1 juni 2006 tot en met 14 juli 2006 voor inspraak ter inzage.

Het Landelijk afvalbeheerplan

In het Landelijk afvalbeheerplan 2002-2012 (LAP) is aangegeven wat de hoofdlijnen zijn van het beleid voor afvalpreventie en afvalbeheer en hoe die hoofdlijnen voor afzonderlijke afvalstoffen zijn uitgewerkt. Het plan is bedoeld voor in principe alle afvalstoffen waarop de Wet milieubeheer van toepassing is. Het LAP is op 27 januari 2003 door de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer vastgesteld en op 3 maart 2003 in werking getreden.

In het LAP is aangegeven dat een tussentijdse wijziging van het plan nodig kan zijn door wijziging van EG-regelgeving, jurisprudentie of technische omstandigheden met betrekking tot het afvalbeheer, waarmee door bestuursorganen bij de uitvoering rekening moet worden gehouden.

Het LAP is al twee keer gewijzigd: de eerste wijziging is vastgesteld op 22 maart 2004 en op 18 mei 2004 in werking getreden (Stcrt. 74, 2004) en de tweede wijziging is vastgesteld op 29 maart 2005 en op 5 mei 2005 in werking getreden (Stcrt. 66, 2005).

De derde wijziging

De belangrijkste redenen om het LAP voor de derde keer te wijzigen, zijn:

- het sluiten van de verbrandingsovens van AVR-chemie en de C2-deponie;
- het openen van de landsgrenzen voor verbranden als vorm van verwijderen op 1 januari 2007;
- uitspraken van het Europese Hof van Justitie over enkele aspecten van in- en uitvoer van afvalstoffen;
- uitspraken van de Raad van State over met name het kwalificeren van de eerste handeling van afvalstoffen bij in- en uitvoer;
- het wijzigen van het beleid voor beheer van specifiek ziekenhuis afval.

In de Inspraaknotitie 3e wijziging LAP zijn de wijzigingen van het LAP opgenomen. Eerst worden de wijzigingen op hoofdlijnen besproken en daarna zijn de letterlijk gewijzigde teksten opgenomen.

Ter inzage

De inspraaknotitie ligt van 1 juni 2006 tot en met 14 juli 2006 voor inspraak ter inzage in de bibliotheek van het ministerie van VROM, Rijnstraat 8 in Den Haag.

De documenten kunnen ook worden ingezien en gedownload van de volgende sites:

- www.vrom.nl/lap
- www.senternovem.nl/uitvoeringafvalbeheer

Inspreken

Inspraakreacties, met vermelding van 'inspraak 3e wijziging LAP', kunnen tot en met 18 juli 2006 schriftelijk worden ingediend bij:

Ministerie van VROM
DGM/SAS/AAB
IPC 645
Postbus 30945
2500 GX Den Haag

Ministerie van VROM →

staat voor ruimte, wonen, milieu en rijksgebouwen. Beleid maken, uitvoeren en handhaven.

De Staatssecretaris van
Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening
en Milieubeheer

Nederland is klein, Denk groot.

Bijlage 2 Inspraakreacties

In onderstaande tabel zijn de insprekers opgenomen.

Er is 1 inspraakreactie ruim buiten de officiële inspraakperiode ontvangen. Deze reactie is niet in onderstaande tabel opgenomen en niet in behandeling genomen. De inhoud van de betreffende reactie komt echter ook in een aantal andere reacties aan de orde.

Nummer	Inspreker
1.	Auto Recycling Nederland B.V.
2.	Begemann Milieutechniek B.V.
3.	Milieu Platform Zorgsector
4.	Vereniging van houtimpregneerbedrijven in Nederland
5.	Branche Organisatie Grondbanken
6.	Nederlandse Federatie van Universitaire Medische Centra
7.	Interprovinciaal Overleg
8.	Stichting Sanquin Bloedvoorziening
9.	Medeco B.V.
10.	Productschap Margarine, Oliën en vetten
11.	ARN B.V. (Afvalverwerking Regio Nijmegen)
12.	A&G Maasvlakte
13.	Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie
14.	CDEM Holland B.V.
15.	R.G.J. Laan (Van Diepen Van der Kroef advocaten) namens Scoribel N.V., Holcim N.V., Recyfuel N.V. en CBR N.V.
16.	Productschap Diervoeder
17.	M.G.J. Maas-Cooymans (Simmons&Simmons) namens Remondis Argentia B.V.
18.	De Koninklijke Vereniging van Nederlandse Papier- en Kartonfabrieken (VNP)
19.	Van Vliet Groep Milieu-dienstverleners
20.	Sita Remediation B.V.
21.	SAB Stichting Afvalstoffen en Vaardocumenten Binnenvaart
22.	Akzo Nobel
23.	VNO-NCW
24.	Branchevereniging recycling, breken en sorteren (BRBS)
25.	Vereniging Afvalbedrijven
26.	Sita Nederland Holding B.V.
27.	Academisch Medisch Centrum Amsterdam
28.	EnergieNed
29.	B.J.M. Veldhoven (Veldhoven Ozinga Advocaten) namens MVA Weissweiler GmbH & Co KG, ANO Abfallbehandlung Nord GmbH, NV VAM, AVG Recycling Heijen BV, AVG Baustoffen Gogh GmbH, VDL Projecten, IBAS BV, KS-recycling GmbH & Co KG, Hartog Transport BV, Europe Metals BV, Metaal Recycling Federatie en Grillo Werke AG.

Bijlage 3 Detailbeantwoording inspraakreacties

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de ingekomen inspraakreacties.
In bijlage 3 worden antwoorden gegeven op alle opmerkingen die door de insprekers zijn gemaakt.
In de schema's wordt de volgende indeling gehanteerd:

NR.	ONDERDEEL	INSPREKER(s)	INSPRAAK- REACTIE	ANTWOORD en AANPASSING LAP (<i>cursief</i>)
Deze kolom bevat de volgnummers van de inspraakreacties.	In deze kolom is aangegeven over welk onderdeel van het LAP een inspraakreactie is gegeven. Daarbij zijn de volgende notaties gebruikt: BK = beleidskader, gevolgd door een nummer van een hoofdstuk of paragraaf. SP = sectorplan, gevolgd door een nummer van een sectorplan en eventueel nog door een paragraaf en/of subparagraaf.	In deze kolom staan de nummers van de insprekers. In bijlage 2 is aangegeven welk nummer bij welke inspreker hoort.	Deze kolom bevat (een samenvatting van) de inspraakreacties. Als meerdere insprekers vergelijkbare inspraakreacties hebben ingediend, zijn de betreffende reacties soms in één samenvatting opgenomen.	In deze kolom zijn de antwoorden op de inspraakreactie(s) gegeven. Soms worden meerdere inspraakreacties met één antwoord beantwoord. Als inspraakreacties en antwoorden leiden tot aanpassing van het LAP, is dit cursief aangegeven. Waar mogelijk zijn concrete tekstwijzigingen van het LAP opgenomen.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (cursief)
1.	BK 1.1 BK 3	25	Wanneer wordt de geldigheidsduur van 6 jaar in de Wm vastgelegd? Wanneer wordt gestart met het nieuwe LAP?	De Wm wordt op dit punt naar verwachting in 2007 gewijzigd. In 2007 wordt gestart met het opstellen van LAP 2, zodat het in 2008 in werking kan treden.
2.	BK 3.3	7	Mede gelet op de herziening van sectorplan 28 en de aangepaste regelgeving en definities op het gebied van destructieafval zou ook dit onderdeel van paragraaf 3.3 uit het beleidskader moeten worden herzien.	Deze reactie wordt onderschreven en de tekst van paragraaf 3.3. van het beleidskader wordt als volgt geactualiseerd: <i>Destructieafval: hierop is de Verordening dierlijke bijproducten (1774/2002) van toepassing. Ten behoeve van een eenduidige afstemming tussen de afvalstoffenregelgeving en deze Verordening, is in deel 2 van het LAP een sectorplan dierlijk afval opgenomen.</i>
3.	BK 3.3	7	Ter aanvulling op de lopende LAP-wijziging stelt inspreker dat de komende aanpassing van de mestregelgeving en daarmee samenhangend de regelgeving t.a.v. het verhandelen en transporteren van reststoffen als meststof en van overige organische meststoffen die nu onder het BOOM vallen, vraagt om transparante afstemming tussen de afvalstoffenregelgeving en mestregelgeving. Gevraagd wordt ook te zorgen dat dit bij met name de lagere overheden bekend blijft/wordt.	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst. Vanzelfsprekend is afstemming tussen afvalstoffenregelgeving en mestregelgeving ook voor VROM van belang. Via diverse overlegstructuren, waaronder DUIV, STUA, de begeleidingscommissie-LAP, enz. zullen de lagere overheden hier ambtelijk dan wel bestuurlijk bij worden betrokken.
4.	BK 3.5	7	De beoogde herziening van de afwijkingsprocedure werkt niet als het meedelen van een afwijking van het LAP bestaat uit het insturen van een ontwerpbeschikking/vergunning. De beoogde termijn van 2 maanden voor een reactie van de Minister van VROM past niet binnen de termijn voor inspraak op de ontwerpbeschikking en verdere afhandeling. Het bevoegd gezag moet binnen 6 maanden klaar zijn en definitief beschikken op een aanvraag. Dit klemt temeer daar er serieuze geluiden op gaan om de overheid boetes te laten gaan betalen als termijnen worden overschreden.	In beginsel is dit niet anders dan vóór de LAP-wijziging. Evenals vóór de LAP-wijziging is het uitgangspunt van de procedure (en heeft het ook de voorkeur) dat het bevoegd gezag reeds in het stadium van het vooroverleg de afwijkingsprocedure in werking zet. De variant om dat <u>eventueel</u> pas te doen in het stadium van de ontwerpbeschikking is bedoeld om extra flexibiliteit te creëren en relatief eenduidige gevallen zoveel mogelijk binnen de normale procedure in te passen of voor gevallen waarin een aanvrager zonder vooroverleg een aanvraag indient. Vanzelfsprekend doet de Minister er alles aan om ook in deze gevallen de procedure zo kort mogelijk te laten duren.
5.	BK 3.5	25	Inspreker verzoekt om verduidelijking inzake de voorgestelde aanpassingen van de afwijkingsprocedure: hoe is transparantie in besluitvorming gewaarborgd en bij wie kunnen desgewenst zienswijzen onder de aandacht worden gebracht?	Een standpunt van de Minister over voorgenomen afwijkingen van het LAP is openbaar. Bij dit standpunt zal worden aangegeven waarom wel of niet met een afwijking wordt ingestemd. Een dergelijk standpunt is echter geen besluit met rechtsgevolgen en het bevoegd gezag is niet verplicht zich aan het standpunt te conformeren. Een ieder kan een mening over een voorgenomen wijziging kenbaar maken aan het ministerie van VROM, directie Stoffen, Afvalstoffen, Straling. Het inbrengen van een zienswijze in de betekenis van een bedenking of bezwaar is echter slechts mogelijk tegen een besluit van het bevoegd gezag.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
6.	BK 4.4	7	Ter aanvulling op de lopende LAP-wijziging stelt inspreker dat de criteria ter beoordeling of sprake is van een afvalstof, zoals opgenomen in het LAP, zo spoedig mogelijk worden aangepast aan criteria die voortvloeien uit recente jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie.	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst. Voor de uitwerking van de door inspreker bedoelde criteria in concrete gevallen is een bestaand afstemmingsoverleg tussen de betrokken overheden dat goed functioneert. In dit overleg wordt onder meer de meest recente jurisprudentie gevolgd en betrokken bij de beoordeling van nieuwe gevallen. In dit overleg wordt ook gekeken naar aanpassing van de bestaande criteria op basis van recente jurisprudentie, maar een dergelijke aanpassing zal pas in LAP-2 worden meegenomen. Eerder is ook niet zinvol, gelet op de lopende discussies over dit onderwerp in Europa in het kader van de wijziging van de Kaderrichtlijn afvalstoffen.
7.	BK 4.5	15	Naast een aantal specifieke bezwaren (zie elders in deze nota) vraagt inspreker in het algemeen uit te spreken dat de essentie van cementproductie een gelijktijdige inzet van brandstof en grondstof is waarin sprake is van 100% nuttige toepassing.	Een algemene uitspraak dat de inzet van afvalstoffen in het cementproces een handeling van nuttige toepassing is, kan niet worden gedaan. Zoals onder meer uit Europese jurisprudentie blijkt, hangt de kwalificatie af van de (samenstelling van) de afvalstof die wordt ingezet.
8.	BK 4.5	15	Het maken van brandstoffen voor een cementoven wordt gevolgd door 100% nuttige toepassing (verbranden en de asrest opnemen in de klinker) en zou derhalve een handeling van nuttige toepassing moeten zijn.	Overigens staat al in het geldende LAP dat de inzet van afval in een cementoven ook kan worden aangemerkt als verwijdering. De 3 ^e wijziging bevat op dit punt dus geen wijziging van het beleid.
9.	BK 4.5	5 25	Volgens insprekers wordt ten onrechte gesteld dat op stortplaatsen, voorzover het afval wordt geborgen binnen het stortlichaam, altijd sprake is van de kwalificatie D1. Ter ondersteuning wordt gewezen op (1) de vigerende opvatting van de minister van Financiën in het kader van de Wbm, (2) het antwoord van de staatssecretaris van Financiën op kamervragen over de Wbm bij baggerspecie en (3) het ASA-arrest van het Europees Hof van Justitie.	Deze kwalificatie is al opgenomen in het bestaande LAP en is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging. De inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst.
10.	BK 4.5	7	De uitwerking van het onderscheid tussen verwijdering en nuttige toepassing is geschreven met het oog op de in- en uitvoer van afvalstoffen (EVOA). Het onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering speelt ook een rol bij de beoordeling van de reikwijdte van de IPPC-richtlijn. Is de voorgestelde beslissing ook vanuit dit oogpunt beoordeeld?	Op dit moment wordt bezien wat de consequenties zijn van de IPPC en de BREF's voor het LAP. De resultaten daarvan zullen via een aparte LAP-wijziging worden verwerkt of in LAP 2 worden opgenomen.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
11.	BK 4.5.1	13 15 23	Het gebruik van de 50%-regel als basisprincipe bij het onderscheid nuttige toepassing / verwijdering is niet in lijn met het Europees beleid en ook in recente jurisprudentie ter discussie gesteld.	<p><i>Op basis van een uitspraak van de Raad van State (200507728 van 21 juni 2006) zal de 50%-regel uit het LAP worden gehaald.</i></p> <p>In paragraaf 2.15 wordt dit verduidelijkt en in bijlage 4 van deze nota van aanpassing is aangegeven hoe de tekst van het LAP op dit punt gaat luiden.</p>
12.	BK 4.5.1	29	De 50% regel moet als gevolg van een uitspraak van de Raad van State uit het LAP worden geschrapt.	
13.	BK 4.5.1	25	Hoe verhoudt het 50% criterium zich tot de open landsgrenzen voor verbranden en de zelfvoorziening voor storten.	
14.	BK 4.5.2 BK 12.3	24	Bij R12 en de 50% regel dient een duidelijke relatie te worden gelegd tussen de ingaande afvalstroom voor sorteren en de hieruit voortkomende uitgesorteerde stromen zonder dat menging plaatsvindt met andere ingaande afvalstromen.	
15.	BK 4.5.2	11	Onduidelijk is of door het (voorwaardelijk) brengen van voorbehandelen onder R12 een impasse kan ontstaan wanneer de buitenlandse overheid de handeling meteen beoordeeld aan de hand van de vervolgbewerking en daardoor kiest voor R1. Inspreker verzoekt voor de zekerheid om bij de indeling alsnog de voorbehandeling en vervolgbewerking in samenhang te bezien en dit af te stemmen met andere bevoegde gezagen.	<p>Zoals in de inspraaknotitie is aangegeven, is de noodzaak om voorbehandelen als aparte handeling te benoemen het gevolg van uitspraken van de Raad van State. Deze uitspraken kan VROM niet naast zich neerleggen. Door het onderbrengen van voorbehandeling onder een andere R-handeling (R12) worden niet veel fundamentele problemen met andere overheden verwacht en blijven naar verwachting de gevolgen voor het betrokken bedrijfsleven beperkt.</p> <p>Het afstemmen met andere bevoegde gezagen, zoals inspreker 11 voorstelt, zou problemen kunnen voorkomen, maar dat afstemmen is makkelijker gezegd dan gedaan: Duitsland kent meer dan 40 en Frankrijk meer dan 100 bevoegde EVOA gezagen. Indien mogelijk en nodig zal bij het beoordelen van de kennisgevingen rekening worden gehouden met het standpunt van het buitenlands bevoegd gezag.</p>
16.	BK 4.5.2	15	Jurisprudentie over de eerste handeling biedt niet de mogelijkheid om een voorbehandeling (i.c. de productie van en brandstof voor de cementoven) als eerste handeling aan te merken en bepalend te laten zijn voor de indeling. Inspreker wijst naar diverse arresten.	
17.	BK 4.5.2	11	<p>Inspreker gaat uitgebreid in op één van haar installaties in relatie tot de LAP-tekst en citeert hierbij uit een pleitnota in een nog lopende Raad van State zaak. Vervolgens verzoekt inspreker om</p> <ul style="list-style-type: none"> - criteria op te nemen op basis waarvan installaties die (louter) secundaire brandstoffen verbranden voor energieopwekking als R1-installatie worden aangemerkt, en - expliciet te oordelen dat de installatie van inspreker (ARN) aan die criteria voldoet 	<p>Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst.</p> <p>Overigens heeft de Raad van State inmiddels twee keer uitgesproken dat de installatie van de inspreker is ontworpen met het oog op de verwijdering van afvalstoffen.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
18.	BK 4.52.	1	Inspreker stelt vast dat de verwerking van de uitspraken van de Raad Van State over thermische processen en de eerste handeling betekent dat materiaalhergebruik in een thermisch proces niet meer mogelijk is. Dit acht inspreker ongewenst en hij stelt voor te kijken naar het product dat uit een proces komt en dit product in beginsel te laten bepalen of sprake is van thermische verwerking of materiaalhergebruik.	<p><i>Op basis van een uitspraak van de Raad van State (200510500/1 van 14 juni 2006) wordt dit onderdeel van de voorgenomen wijziging uit de inspraaknotitie teruggedraaid.</i></p> <p>In genoemde uitspraak heeft de Raad van State namelijk geoordeeld dat in de betreffende installatie afvalstoffen enerzijds kunnen worden ingezet als brandstof en anderzijds kunnen worden ingezet om in de afvalstoffen aanwezige componenten terug te winnen.</p>
19.	BK 4.5.2	13 23	Onder verwijzing naar een recente uitspraak van de Raad van State wordt de stelling dat in installaties waar afval wordt verbrand alleen de indelingen R1 of D10 mogelijk zijn ter discussie gesteld.	<p>De uitspraak is niet in de inspraakreactie verwerkt, omdat de uitspraak twee weken na de ter inzagenlegging van de inspraaknotitie is gedaan.</p>
20.	BK 4.5.2	22	De uitspraak van de Raad van State van 14 juni 2006 (Grillo) is nog niet verwerkt. Verder is het met name uit concurrentieoverwegingen van belang dat nuttige toepassing en verwijdering in de EU-lidstaten op dezelfde manier worden uitgelegd. Andere lidstaten kunnen kennisgevingen met de nieuwe Nederlandse indeling weigeren. Bedrijven hechten er aan dat hun afval niet wordt verwijderd maar nuttig wordt toegepast.	<p>Suggestie van inspreker 1 om het eindproduct een rol te laten spelen, wordt niet overgenomen, omdat deze niet in lijn is met uitspraken op zowel nationaal als Europees niveau. Wel wordt bij thermische processen, conform de uitspraak van de Raad van State, het doel van de inzet van de afvalstof betrokken bij de beoordeling.</p>
21.	BK 4.5.2	29	De uitspraak van 14 juni 2006 van de Raad van State moet worden verwerkt (bij thermische processen kan ook sprake zijn van terugwinning van componenten).	<p>Overigens is het zo dat enkele voorgenomen wijzigingen die zijn opgenomen in de inspraaknotitie niet het gevolg zijn van beleids wijzigingen van VROM, maar van gerechtelijke uitspraken. VROM kan dergelijke uitspraken niet zo maar naast zich neerleggen.</p>
22.	BK 4.5.2	14 18	Inspreker beschrijft uitgebreid de historie en de werking van zijn verwerkingsproces (CDEM installatie). Hij vreest dat door de LAP-wijziging zijn verwerkings-proces niet langer als R5 maar als D10 zal worden aangemerkt en dit zou zich niet verdragen met eerdere uitspraken van het ministerie van VROM. Verder zou het leiden tot schade door beperking van de mogelijkheid tot invoer van afval en door een slechter imago. Inspreker meent dat de voorgenomen wijziging niet goed is gemotiveerd en verwijst daarbij naar recente jurisprudentie. Inspreker 18 benadrukt het belang van de CDEM installatie en onderschrijft de inspraakreactie van inspreker 14.	

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
23.	BK 4.5.2	29	Het wel of niet meenemen van water is niet in overeenstemming met de doelstelling van Europese regelgeving en jurisprudentie. Water functioneert vaak als drager van overige stoffen. Er mag bij water niet steeds van verwijdering als uitgangspunt worden uitgegaan.	De praktijk van de afgelopen jaren heeft geleerd dat het betrekken van water in de afweging veelal leidt tot een oordeel 'verwijdering'. Dat het waterige deel zelf nuttig wordt toegepast en/of primaire materialen zou vervangen, is zelden aan de orde en dan vaak zelfs nog discutabel. Met de voorgenomen beleidswijziging wordt de beoordeling eenvoudiger, meer in lijn met die van omliggende landen en komt het oordeel minder vaak uit op verwijdering waar dat gevoelsmatig juist nuttige toepassing zou moeten zijn.
24.	BK 4.5.2	13 23	Doordat alleen wordt gekeken naar het niet waterige deel wordt een kans om hergebruik te stimuleren gemist.	Overigens is als gevolg van het vervallen van de 50%-regel bij het onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering ook het effect van het al dan niet meenemen van water gewijzigd. Zie daarvoor hoofdstuk 2 van deze nota.
25.	BK 4.5.2	22	Inspreker meent dat zijn installatie (Chloor kringloop installatie in Rotterdam Botlek) in het sectorplan Thermisch verwerken ten onrechte als D10 is aangemerkt en dat het een R5 installatie is.	Uit jurisprudentie blijkt dat het <u>vervangen van primaire materialen door afvalstoffen</u> een belangrijke factor is bij het onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering. Als een installatie bij het wegvallen van afvalstoffen overschakelt op de inzet van primaire grond- of brandstoffen, dan is dat een belangrijke indicatie dat het om een installatie voor nuttige toepassing gaat. Bij de installatie van de inspreker wordt weliswaar een bepaalde component teruggewonnen uit een afvalstof, maar als de afvalstof zou wegvallen, dan zou de installatie niet overschakelen op een primaire grondstof om de betreffende component te winnen. In dat geval is sprake van een installatie voor verwijdering.
26.	BK 4.5.2	22	Bij R12 dekt de term 'voorbehandeling' niet de lading. Daarom voorstel om de EU terminologie 'voorlopige nuttige toepassing' te gebruiken.	R12 is een handeling die staat genoemd in bijlage IIB bij de kaderrichtlijn afvalstoffen. De term 'voorlopige nuttige toepassing' komt uit de nieuwe EVOA. Het is niet gewenst om termen uit verschillende regelgeving door elkaar te gebruiken. De term 'voorbehandeling' is dan echter ook niet juist. <i>Daarom zal voor R12 de benaming van de kaderrichtlijn worden gebruikt, te weten 'uitwisseling van afvalstoffen'.</i>
27.	BK 4.5.2	22	Onder R12 valt ook het (al dan niet op een andere locatie) opbulken van afval om het geschikt te maken voor een R-handeling.	"Opbulken" en "geschikt maken voor een R-handeling" zijn twee verschillende handelingen. Als afvalstoffen op een bepaalde locatie worden be-/verwerkt, maar op die locatie worden de afvalstoffen eerst opgebult tot een voldoende grote hoeveelheid is verkregen om te verwerken, dan is de handeling van toepassing die de afvalstoffen uiteindelijk op die locatie ondergaan (R1 t/m R12). Als de afvalstoffen op een andere locatie worden opgebult dan waar ze worden be-/verwerkt, dan is sprake van R13 (opslag van afvalstoffen bestemd voor een van de onder R1 tot en met R12 genoemde handelingen).

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
28.	BK 4.5.2	25	Gelden ter plaatse geldende toepassingsnormen altijd of alleen als de wijze van verwerking in Nederland niet milieuvriendelijk zou zijn? Mogen acceptatievoorwaarden uit de vergunning van de beoogde ontvanger leiden tot meer schade aan het milieu dan wanneer de grond in Nederland zou zijn gereinigd of gestort?	Ter plaatse geldende toepassingsnormen gelden altijd. Als de lidstaat van verzending echter meent dat de nuttige toepassing in het land van ontvangst binnen de daar geldende toepassingsnormen een risico oplevert voor mens en milieu (dus tot te veel schade leidt) en dat vervolgens wetenschappelijk onderbouwt, dan kan de uitvoer voor nuttige toepassing worden geweigerd (zie paragraaf 2.4).
29.	BK 4.5.2	25	Net als bij het LAP dienen bij het Besluit bodemkwaliteit milieueffectrapporten leidend te zijn bij het onderscheid tussen verwijderen en nuttig toepassen.	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst. Er is een aparte inspraakprocedure voor het Besluit bodemkwaliteit.
30.	BK 4.5.2	25	Het bij R12 aangeven van de vervolgstappen om te beoordelen of sprake is van nuttige toepassing kan een probleem opleveren als de vervolgstap ook een voorbehandeling is.	Om te kunnen beoordelen of een handeling verwijderen of nuttige toepassing is, moet de kennisgever de benodigde informatie aanreiken. Als er meerdere voorbehandelingen zijn, zal de kennisgever dus aan moeten geven hoeveel afval na alle voorbehandelingen op welke manier wordt verwerkt. Is die informatie niet in de kennisgeving opgenomen, dan kan het bevoegd gezag geen oordeel vormen en zal de overbrenging worden geweigerd.
31.	BK 4.5.2	25	Gevraagd wordt om te verduidelijken wat wordt verstaan onder "mengen van afvalstoffen teneinde een brandstof te produceren" en de relatie met hoofdstuk 16 (Mengen) aangeven.	Het mengen van afvalstoffen ten einde een brandstof te produceren, is toegestaan, mits het voldoet aan de bepalingen die zijn opgenomen in hoofdstuk 16. In paragraaf 16.4.1 wordt apart aandacht besteed aan mengen voorafgaand aan thermische processen.
32.	BK 4.5.2	29	Bij de discussie over de eerste handeling is het van belang of het om een zelfstandige handeling gaat. Het scheiden van bijvoorbeeld een mengsel van metalen kan wel degelijk nuttige toepassing zijn. Inspreker maakt bezwaar dat op dit punt in de derde wijziging de onjuiste jurisprudentie van de Raad van State wordt overgenomen en meent dat deze jurisprudentie moet worden verworpen.	Het is niet aan de overheid om uitspraken van de Raad van State als juist of onjuist te kwalificeren al naar gelang dat het beste uitkomt.
33.	BK 4.5.3	15	Dat voor het onderscheid R1-D10 van belang is of meer of minder dan 50% wordt verbrand, is een onjuiste uitleg van de Europese jurisprudentie. In de Nederlandse vertaling van het arrest staat dit wel, maar gelet op de Duitse, Franse en Engelse tekst moet het gaan om "nuttig verbruik", wat ruimer is dan "verbrand". In het verlengde hiervan is ook de vertaling naar 50% organisch niet houdbaar, omdat ook nuttige toepassing van het anorganisch deel hierbij mee zou moeten tellen. Ten derde steekt het de spreker dat met de vertaling van "merendeel moet worden verbrand" naar "merendeel moet bestaan uit organisch materiaal" aan de inzet van afval strengere eisen worden gesteld dan aan brandstoffen.	Dit onderwerp is al onderdeel van het geldende LAP en is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging. De inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
34.	BK 4.5.3	15	Niet duidelijk is waarom de waterfractie niet wordt meegerekend bij materiaalhergebruik maar wel bij het onderscheid R1-D10 (en daarbij ook nog eens als verwijderen wordt aangemerkt)	Het Europese Hof heeft in de Duitsland en Luxemburg zaken onder meer twee voorwaarden vastgesteld waaraan verbranden als nuttige toepassing moet voldoen. Één daarvan is dat het merendeel van de afvalstoffen moet worden verbrand. Dan is het niet logisch om bij de beoordeling van de verbranding een deel van de afvalstof (water) buiten beschouwing te laten. Zou dat wel gebeuren, dan zou het verbranden van een vloeibare stroom met bijvoorbeeld 10% organisch materiaal en 90% water als nuttige toepassing moeten worden beschouwd, hetgeen in dit geval (verbranden van bijna alleen maar water) wel een zeer vreemde conclusie zou zijn. De praktijk van de afgelopen jaren heeft geleerd dat het betrekken van water in de afweging bij materiaalhergebruik veelal leidt tot een oordeel 'verwijdering'. Met de voorgenomen beleidswijziging wordt de beoordeling eenvoudiger, meer in lijn met die van omliggende landen en komt het oordeel minder vaak uit op verwijderen waar dat gevoelsmatig juist nuttige toepassing zou moeten zijn.
35.	BK 4.5.3	15	Dat voor het onderscheid R1-D10 de aard van de afvalstof een rol speelt en niet alleen procesgerelateerde criteria worden gehanteerd, verhoudt zich niet tot de kaderrichtlijn.	Het Europese Hof heeft in de Duitsland en Luxemburg zaken onder meer twee voorwaarden vastgesteld waaraan verbranden als nuttige toepassing moet voldoen. Één daarvan is dat het merendeel van de afvalstoffen moet worden verbrand. Er moet dus wel degelijk rekening worden gehouden met de aard van de afvalstof
36.	BK 4.5.3	24	Om bij verbranden als R1 te worden gekenmerkt, moet de te verbranden afvalstof voor ten minste 50% bestaan uit organische stof. Secundaire brandstoffen bestaan voor een groot deel uit kunststoffen. Deze brandstoffen worden wel voor het merendeel verbrand, maar bestaan niet altijd uit 50% organisch materiaal.	Secundaire brandstoffen uit afval bestaan voor het grootste deel uit hout, papier en kunststoffen. Deze stoffen tellen in zijn geheel mee als organisch afval. Een ton kunststoffen wordt dus als een ton organisch gezien.
37.	BK 4.5.3	24	Bij de discussie R1-D10 moet rekening worden gehouden met de zogenaamde Thermische Recycling Installatie (TRI).	Het onderscheid R1-D10 staat al in het geldende LAP. De 3 ^e wijziging brengt daar geen veranderingen in aan.
38.	BK 4.5.3	25	Het onderscheid R1-D10 is niet zo absoluut te maken als in de inspraaknotitie voorgesteld.	De TRI kan aan het geldende LAP worden getoetst.
39.	BK 4.5.3	25	Voorgesteld wordt om in het LAP op te nemen dat R1-D10 in Europa met een energie-efficiency factor gaat worden geregeld (EU wetgeving in voorbereiding).	Zoals in de inspraaknotitie is aangegeven, wordt bij deze wijziging van het LAP nog geen rekening gehouden met de wijziging van de Kaderrichtlijn afvalstoffen, omdat diverse details nog in discussie zijn. Dat geldt onder meer voor het onderscheid R1-D10.
40.	BK 5.6 SP 10.3.2	25	Inspreker doet een tekstvoorstel voor de positie van de ZAVIN en de capaciteitsregulering.	Het tekstvoorstel bevat passages die niet overeen stemmen met de resultaten van de monitoring van het LAP (aanbod specifiek ziekenhuisafval). Die voorstellen kunnen dan ook niet worden overgenomen. Het in overeenstemming brengen van de vergunde capaciteit en de technische capaciteit is een zaak van de ZAVIN en het bevoegd gezag.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
41.	BK 5.7 BK 18.2.1	24	De uitbreiding van de AVI-capaciteit en een eventuele overcapaciteit mag innovatie op het gebied van recycling en hoogrendement thermische recyclinginstallaties niet frustreren. Daarom is het van belang om zicht te houden op samenstelling van afval dat in AVI's wordt verbrand.	Het in 2003 opheffen van de capaciteitsregulering voor afvalverbranding en het openen van de landsgrenzen op 1-1-2007 hebben tot doel om meer marktwerking in de betreffende sector te krijgen en een Europese markt dichter bij te brengen. In een dergelijk proces past het niet om de ingangsstroom van AVI's te controleren en eventueel in te grijpen. Als er alternatieve verwerkingsmethoden zijn voor bepaalde afvalstoffen die in een AVI worden verbrand en die alternatieven zijn significant beter dan verbranden in een AVI, dan kan worden overwogen om in het LAP een minimumstandaard op te nemen voor die betreffende stromen, die verbranden in een AVI uitsluit.
42.	BK 6	25	In de inspraaknotitie staat dat het extra afvalaanbod van 6 Mton in 2000 bijna geheel nuttig is toegepast. Toch moet het percentage hergebruik stijgen? Wat is hiervan de achtergrond?	In het LAP is aangegeven dat de nuttige toepassing in Nederland moet stijgen van 77% in 2000 tot 83% in 2012. De correctie van de situatie in 2000 leidt tot een percentage nuttige toepassing van 81% in 2000. Met die kennis zou bij het opstellen van het LAP de prognoses niet hebben geleid tot een doelstelling van 83%, maar van 86%. Zie ook 'Voortgangsrapportage LAP' (VROM, oktober 2005) en 'Nederlands afval in cijfers, gegevens 2001-2004' (SenterNovem, oktober 2005).
43.	BK 7	28	Inspreker vraagt aandacht voor het waarborgen van een Europees level playing field. Bij nationale implementatie van de revisie van de Waste Framework Directive dient Nederland niet uit de pas te gaan lopen.	Bij het implementeren van Europese regelgeving vindt onder meer een afweging plaats of verder moet worden gegaan dan de Europese regels voorschrijven (mits de Europese richtlijn strengere implementatie toestaat). Daarbij wordt rekening gehouden met zowel het ecologisch als het economisch belang. Een dergelijke afweging zal ook bij het implementeren van de nieuwe kaderrichtlijn plaatsvinden.
44.	BK 7	29	Gevraagd wordt om toelichting en verantwoording over de wijze waarop het gelijkwaardig speelveld voor verbranding is/wordt bereikt.	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst. De voortgang van de uitvoering van het LAP, waaronder het bereiken van een gelijkwaardig speelveld, wordt jaarlijks gerapporteerd in de Voortgangsrapportage LAP: de eerste rapportage is van mei 2004 en de tweede van oktober 2005. De derde is in voorbereiding.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspreekreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
45.	BK 7	29	Hoe is bij de besluitvorming over het openen van de landsgrenzen voor verbranden rekening gehouden met beleidsregels in het buitenland? Hebben bedrijven volledige vrijheid van handelen over de bestemming van afval? Wordt nog rekening gehouden met de R1-D10 discussie?	Ja, bij de besluitvorming is onder meer gekeken naar het afvalbeleid in de omringende landen (stortverboden, stortbelasting, enz.). Binnen de geldende regels (zoals EVOA) hebben bedrijven vrijheid van handelen voor de bestemming van hun afval. Uiteraard heeft de bevoegde autoriteit in het land van bestemming ook een stem in het geheel. De R1-D10 discussie speelt nog wel, met name bij het op de kennisgeving aangeven van de handeling na overbrenging. Nederland vind verbranden in een AVI D10. Als in de kennisgeving voor deze handeling R1 wordt opgevoerd, zal Nederland bezwaar maken tegen een overbrenging. Zoals bekend wordt dit probleem bij het in werking treden van de nieuwe EVOA opgelost.
46.	BK 7.2.3 BK 10.5	7	Gevraagd wordt om een tekst in het LAP worden gewijd aan de verhouding tussen Bref met BBT en LAP. Aan de invloed van de IPPC-richtlijn (Bref Afvalbe-/verwerkingsindustrie) op het LAP m.b.t. definities, onderlinge relatie en (aanpassing) minimumstandaarden is geen aandacht besteed. Uit een inventarisatie van de Bref Afvalbe-/verwerkingsindustrie blijkt dat diverse in de Bref als BBT aangemerkte technieken niet overeenkomen met de minimumstandaard zoals die in het LAP zijn opgenomen. Het is nodig dat LAP en Bref met elkaar in lijn komen.	Op dit moment wordt gezien wat de consequenties zijn van de IPPC en de Bref's voor het LAP. De resultaten daarvan zullen via een aparte LAP-wijziging worden verwerkt of in LAP 2 worden opgenomen.
47.	BK 7.5	25	De Nederlandse overheid wordt verzocht om te bewerkstelligen dat de overige EU landen een ruimhartig beleid voeren als de Nederlandse landsgrenzen op 1-1-2007 opengaan. Andere landen zouden geen beroep moeten doen op zelfvoorziening, dan wel anderszins belemmeringen moeten opleggen.	In internationaal verband en tijdens periodieke overleggen met de autoriteiten in de omringende landen heeft Nederland aangegeven en toegelicht welke beleidswijzigingen in Nederland worden doorgevoerd, onder meer de open grenzen op 1-1-2007. Daarbij heeft Nederland steeds gewezen op het belang van het streven naar een open, Europese markt. In de periodieke overleggen met de buurlanden is onder meer bekeken welke problemen andere landen hebben met onze beleidswijzigingen en wat daar aan kan worden gedaan. Nederland heeft uiteraard niet de mogelijkheid om andere landen voor te schrijven hoe ze moeten omgaan met de Nederlandse open grenzen of dat men geen beroep meer mag doen op zelfvoorziening. Dat zou hetzelfde zijn als dat bijvoorbeeld Duitsland aan Nederland zou voorschrijven dat de landsgrenzen niet mogen worden geopend. Een bijkomend probleem is dat Duitsland meer dan 40 en Frankrijk meer dan 100 bevoegde gezagen heeft op dit punt, dus het op dit punt bewerkstelligen van een bepaalde houding of standpunt in die landen is geen eenvoudige zaak.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inpraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (cursief)
48.	BK 7.5	26	Het is voor inspreker onaanvaardbaar als in een situatie dat Nederland de grenzen heeft geopend, het land van herkomst of het land van bestemming op enig moment bezwaar kan maken tegen overbrenging, bijvoorbeeld door de EVOA. Inspreker wil met VROM juridische mogelijkheden onderzoeken om problemen voor inspreker te voorkomen en noemt enkele mogelijkheden.	Het zou voor andere landen onaanvaardbaar zijn als ze op het moment dat Nederland de landsgrenzen opent, geen bezwaar meer zouden kunnen maken tegen een invoer van afvalstoffen of als ze de EVOA niet meer zouden kunnen toepassen. VROM wil uiteraard meedenken en meewerken om problemen voor bedrijven op te lossen, maar kan niet zo maar bevoegdheden en verantwoordelijkheden van buitenlandse overheden opzij schuiven.
49.	BK 7.5	29	Gevraagd wordt om de paragraaf over EU-regionale samenwerking aan te passen als gevolg van de openstelling van de landsgrenzen.	<i>Dit gaat gebeuren.</i>
50.	BK 8.2	7	Ter aanvulling op de lopende LAP-wijziging stelt inspreker vast dat in paragraaf 8.2 nog de verklaringen van geen bedenkingen (vvgb) worden genoemd die door de Minister worden afgegeven bij vergunningverlening voor een aantal genoemde activiteiten. Dit is inmiddels achterhaald.	De constatering van de inspreker is juist. Het LAP bevat diverse teksten die door de tijd zijn ingehaald. Veel van die ontwikkelingen zijn opgenomen in de twee voortgangs-rapportages LAP die in mei 2004 en oktober 2005 zijn verschenen. Er is voor gekozen om dergelijke ontwikkelingen niet in een LAP-wijzigingsprocedure mee te nemen of te melden. <i>Als gevolg van de 3^e wijziging zal een gewijzigde LAP tekst beschikbaar komen. In die tekst zullen bepaalde achterhaalde teksten wel worden aangepast of verwijderd.</i>
51.	BK 12.3	25	Paragraaf 12.3 zou moeten beginnen met wat in uitspraak C-6/00 van het Hof staat (kort gezegd: nuttige toepassing is als afvalstoffen in de plaats komen van andere, primaire materialen).	Het is niet nodig om genoemde uitspraak in het hoofdstuk over in- en uitvoer op te nemen, maar wel in het hoofdstuk over definities en begripsafbakening. Daarom wordt de uitspraak in paragraaf 4.5 wel genoemd. <i>De tekst van paragraaf 4.5 wordt op dit punt verduidelijkt. (zie bijlage 4)</i>
52.	BK 12.3.1	25	Hoe gaat VROM om met het gestelde dat iedere kennisgeving een zo smal mogelijke bandbreedte van de samenstellingsparameters moet bevatten, mede in het licht van RvS uitspraken?	Hier kan geen algemeen geldend antwoord op worden gegeven, omdat dit van geval tot geval wordt ingevuld. Uitgangspunt is dat een afgebakende, heldere en handhaafbare omschrijving van het afval ontstaat en dat de bandbreedtes niet zo ruim zijn dat de wijze van verwerken of de mate van nuttige toepassing van vracht tot vracht gaat verschillen. In paragraaf 12.3.1 van het LAP worden enkele factoren gegeven die hierbij een rol spelen.
53.	BK 12.3.1	25	Het feit dat verschillende stromen afval uit één installatie komen, hoeft niet altijd te betekenen dat ze op één kennisgeving kunnen. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld de mate waarin de samenstelling varieert.	Deze reactie wordt onderschreven. <i>Om dit te benadrukken wordt het zesde aandachtsbolletje van paragraaf 12.3.1 aangepast (zie bijlage 4 van deze nota).</i>
54.	BK 12.3.1	25	Wat wordt verstaan onder "processpecifieke verontreinigingen"?	Dit betreft verontreinigingen die samenhangen met de herkomst van de afvalstof en die er voor zorgen dat op zichzelf vergelijkbaar afvalstoffen niet in dezelfde kennisgeving kunnen worden opgenomen. Voorbeelden zijn olie uit transformatoren en afgewerkte olie uit garages (wel of niet met PCB's), zuiveringsslib uit de chemische industrie en zuiveringsslib uit de voedingsmiddelen-industrie (wel of geen zware metalen), enz.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
55.	BK 12.3.2	25	Hoe gaat VROM om met de Nederlandse eisen aan een algemene kennisgevingsprocedure bij import, als het land van herkomst al heeft ingestemd met een algemene kennisgeving?	Bij EVOA procedures heeft elk land zijn eigen verantwoordelijkheid. Nederland houdt dus de mogelijkheid om een kennisgeving te weigeren, ook al is het buitenland wel akkoord. Er kan daarom niet in zijn algemeenheid op de vraag van inspreker worden geantwoord. Per geval zal een oordeel worden gegeven.
56.	BK 12.3.2	29	De regel om concrete percentages op te geven, waarbij afwijkingen niet meer dan 20% mogen bedragen, is in de praktijk onhanteerbaar en geeft geen juiste toepassing van de EVOA. Gevraagd wordt om ruimere percentages aan te houden, want chemische en fysische eigenschappen zijn niet wezenlijk anders indien componenten qua gewichtsprocenten anders zijn. Het beleid van VROM verlamt de sector en legt zware beperkingen op aan inzamelaars en recyclers.	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst.
57.	BK 12.4	1	Er is de mogelijkheid dat uitvoer van afval t.b.v. nuttige toepassing wordt geweigerd omdat het bevoegd gezag van het land van herkomst van mening is dat de nuttige toepassing in het land van bestemming risico's voor de volksgezondheid en het milieu tot gevolg heeft. Inspreker wenst dat in het LAP wordt opgenomen dat de autoriteit van het land van herkomst de daarvoor te leveren wetenschappelijke onderbouwing van de risico's uiterlijk binnen drie maanden levert.	Nederland is gehouden aan de termijnen die in de EVOA zijn genoemd. Wanneer Nederland dan ook van de mogelijkheid gebruik wil maken om uitvoer voor nuttige toepassing tegen te houden, zal reeds op het moment van het nemen van een negatieve beschikking de betreffende onderbouwing beschikbaar moeten zijn of binnen de tijd die Nederland heeft om een besluit te nemen beschikbaar moeten komen. Het opnemen van een termijn om dat binnen drie maanden beschikbaar te hebben is dan ook niet nodig. Voorzover een buitenlandse autoriteit bij uitvoer naar Nederland anders zou handelen is dat diens verantwoordelijkheid en heeft opnemen van een periode in het LAP geen zin.
58.	BK 12.4	25	Beperkt de uitspraak van het Hof (EU-Wood trading) zich tot nuttige toepassing of speelt ook verwijdering een rol? Is het afval waarover de uitspraak is gedaan uiteindelijk verwijderd of nuttig toegepast? Hoe expliciet moeten de normen in het land van herkomst zijn uitgewerkt en wetenschappelijk zijn onderbouwd?	Zoals in de uitspraak en de inspraaknotitie kan worden gelezen, beperkt de uitspraak zich tot nuttige toepassing. Het is bij VROM niet bekend wat er met het afval is gedaan. Over hoe expliciet een en ander moet worden onderbouwd, laat het Hof zich niet uit.
59.	BK 12.4	28	Inspreker heeft bezwaar tegen de toevoeging die wordt gedaan bij nuttige toepassing (land van herkomst kan bezwaar maken op basis van eigen normen). Het begrip wordt in de kaderrichtlijn gedefinieerd, een aparte Nederlandse definitie is overbodig. Als de toevoeging er wel komt, dan wordt gevraagd om een tijdslimiet aan te geven voor de te leveren bewijslast.	De mogelijkheid om bezwaar te maken tegen overbrenging voor nuttige toepassing is niet nieuw, want die staat al in de EVOA. Het Europese Hof van Justitie heeft nu echter uitgesproken hoe daarbij moet worden omgegaan met het hanteren van eigen normen als bezwaargrond. Overigens wordt er geen nieuwe definitie geïntroduceerd door de uitspraak. Er wordt alleen aangegeven dat bij weigering van uitvoer voor nuttige toepassing een bevoegde autoriteit moet aangeven waarom de nuttige toepassing in het buitenland niet kan worden geaccepteerd. De EVOA bevat tijdslimieten voor het beoordelen van kennisgevingen (zie ook antwoord op inspraakreactie 57).

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
60.	BK 12.4	29	LAP-wijziging gaat wat makkelijk om met het weigeren van uitvoer voor nuttige toepassing als de toepassing in het buitenland afwijkt van nationale eisen. Europese Hof heeft daaraan zware eisen gesteld, onder meer wetenschappelijk bewijs. Het enkele feit dat technieken in het buitenland anders zijn dan in het eigen land, vormt op zichzelf niet zodanig bewijs. Inspreker wijst op een specifieke casus, waarin het door Nederland geproduceerde rapport niet het wetenschappelijk bewijs levert. Blijkbaar huldigt VROM een ander standpunt. Daarom dit op een ander wijze in de 3 ^e wijziging verwoorden.	In de wijzigingstekst van paragraaf 12.4 zijn onderdelen van de uitspraak van het Europese Hof bijna letterlijk overgenomen. Als in het LAP komt te staan dat "Risico's moeten niet worden beoordeeld op basis van algemene overwegingen, doch op basis van relevant wetenschappelijk onderzoek" dan gaat het LAP niet makkelijk om met het weigeren van uitvoer voor nuttige toepassing, zoals inspreker aangeeft. Inspreker wijst op een casus waarin het door het bevoegd gezag geproduceerde rapport niet het gemeenschappelijk levert. Belangrijk is wie dit oordeel uitspreekt. Pas als de rechter dit oordeel uitspreekt, kan de uitvoer door Nederland niet worden tegen gehouden.
61.	BK 12.5.2	11	Verzocht wordt om in gevallen van afgebakende uitruil, bijvoorbeeld door het gelijktijdig indienen van beide ontheffingsverzoeken, im - en export van brandbaar afval reeds voor 1 januari 2007 mogelijk te maken.	In het kader van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is er voor gekozen ruim van tevoren aan te kondigen op welk moment de grenzen open gaan, maar ook om de vastgestelde datum eenduidig te hanteren. Hiermee verdraagt het zich niet om in bepaalde gevallen al eerder de grens open te zetten. Ten overvloede geldt nog dat het gelijktijdig indienen van kennisgevingen geen garantie is dat er in praktijk daadwerkelijk sprake is van een ruil, omdat het niet verplicht is en niet verplicht kan worden om ook van beide kennisgevingen daadwerkelijk gebruik te maken.
62.	BK 12.5.2	25	Gevraagd wordt om in overeenstemming met de EVOA-systematiek aan te geven dat het open gaan van de landsgrenzen betrekking heeft op de OESO landen.	Bij de teksten in de inspraaknotitie over het open gaan van de landsgrenzen is opgenomen dat bij in- en uitvoer de geldende EVOA-procedures moeten worden gevolgd. De door inspreker voorgestelde aanvulling is derhalve niet nodig.
63.	BK 18.3.2	7	De C2-deponie was een unieke voorziening in Nederland. Als verwerking niet mogelijk of te duur is dan mogen C2-afvalstoffen op een Nederlandse stortplaats worden gestort. Er is hierover niets vermeld, maar aangenomen wordt dat de geldende milieuhygiënische criteria (zoals uitlooggrenswaarden C2/C3) blijven bestaan.	Vooralsnog wel. In het kader van de implementatie van Annex II van de richtlijn storten worden ook deze criteria in beschouwing genomen. Op dit moment is echter onvoldoende duidelijk wat dit voor de relevante regelgeving gaat betekenen

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspiraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
64.	BK 18.3.2	7 12	Het verwerken van C2-afvalstoffen overeenkomstig de voorkeursvolgorde is met de voorgestelde wijziging lastiger te bereiken. In het bestaande LAP zijn de maximale kosten 150% van het tarief van de C2-deponie. In de voorgestelde wijziging zijn de maximale kosten 150% van het tarief van storten in Nederland. Aannemelijk is dat het tarief van de C2-deponie hoger is dan het tarief van storten in Nederland. Inspreker 12 verzoekt in dit kader expliciet om de verwerkingstarieven van de C2-deponie uit 2005 als referentiekader te hanteren.	Het referentieniveau wordt het normale storttarief in Nederland, maar dan wel het tarief om de betreffende C2-afvalstoffen te bergen op locaties waar dat is toegestaan. Dit tarief zal vermoedelijk inderdaad lager zijn dan het oude tarief van de C2-deponie. Daarmee zal het economische argument voor nuttige toepassing afnemen. In het verlengde daarvan zullen de kosten voor afvalverwerking in zijn algemeenheid afnemen. Het gebruiken van het tarief van een niet meer bestaande faciliteit als referentie is niet correct.
65.	BK 18.3	25	Er is verduidelijking nodig over het storttarief dat wordt bedoeld. De Nederlandse stortplaatsen kunnen immers C2 afval in onbehandelde vorm niet ontvangen en het voormalig tarief van de C2 deponie lag een factor 2 tot 10 hoger dan de storttarieven in Nederland.	
66.	BK 18.3	25	Uit de inspraaknotitie blijkt dat zelfvoorziening voor storten van C2 afval niet absoluut is. Daarom kaders voor zelfvoorziening beter in het LAP uitwerken.	<i>De passages in het LAP over zelfvoorziening worden nagelopen en waar nodig aangevuld.</i>
67.	BK 18.3	25	Gelet op de implementatie van de Annex II van de Richtlijn storten is voorzichtigheid geboden bij het aanpassen van beleid om te voorkomen dat tegengestelde bewegingen ontstaan.	Deze inspraakreactie wordt onderschreven. Er worden nu geen wijzigingen in het LAP aangebracht die mogelijk interfereren met de implementatie van de Annex II.
68.	BK 18.3.2	12	Het feit dat voor C2-afval immobiliseren gevolgd door storten op een C3-stortplaats voorkeur heeft boven storten als C2-afval in het buitenland zou onvoldoende expliciet in het LAP zijn verwoord. Gewezen wordt op pagina's 7, 25, 31 en 32 van de inspraaknotitie.	In tabel 18.1 is de voorkeursvolgorde opgenomen en daar staat immobilisatie gevolgd door storten in Nederland hoger dan uitvoer naar het buitenland. In de begeleidende tekst (paragraaf 18.3.2; pagina 31 en 32) staat expliciet dat uitvoer alleen is toegestaan wanneer verwerking in Nederland niet mogelijk is. Hetzelfde staat op pagina 25 (tekst paragraaf 8.8 beleidskader), waarbij tevens nog wordt verwezen naar paragraaf 18.2. De tekst op pagina 7 tenslotte betreft slechts een korte samenvatting van de voorgenomen wijziging en het ontbreken van een nuance op die plek heeft geen gevolgen voor het beleid.
69.	BK 18.3.2	12	De optie om C2-afval te verpakken in big-bags en vervolgens te bergen op een deponie voor C3-afval ontbreekt in tabel 18.1	Over het gebruik van big bags wordt in het kader van de implementatie van de annex II van de Richtlijn storten een besluit genomen.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspreekreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
70.	BK 18.3.2	29	Het is gewenst om bij s torten van gevaarlijk afval de voorkeursvolgorde te volgen, zodanig dat storten wordt achter gesteld bij verbranden. Dit is van belang omdat uit de inspraaknotitie blijkt dat voor verbranden van gevaarlijk afval de landsgrenzen niet open gaan.	In de voorkeursvolgorde voor afvalbeheer (paragraaf 5.2 van het LAP) staat storten lager dan verbranden. Niet duidelijk is hoe inspreker tot de conclusie komt dat voor verbranden van gevaarlijk afval de landsgrenzen niet open gaan. In paragraaf 3.1 van de inspraaknotitie en in diverse tekstwijzigingen van het LAP staat immers dat voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen Nederland nu is aangewezen op de daarvoor in het buitenland ruimschoots beschikbare capaciteit en dat in- en uitvoer voor verbranden van deze afvalstoffen als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan..
71.	BK 18.4	25	Hoe verhoudt de voorgestelde wijziging over opslag van CO ₂ zich tot de Richtlijn storten?	Als besloten wordt om in Nederland ondergrondse opslag van CO ₂ toe te staan, zal bij het vaststellen van de voorwaarden rekening worden gehouden met het gestelde in de Annex II van de Richtlijn storten.
72.	BK 18.4	25	Wat gebeurt er met het uit de kolen te verdringen methaan bij opslag van CO ₂ in kolenlagen?	Zoals in de nota van inspraak is aangegeven, wordt het verdrongen methaan <u>gewonnen</u> . Dit houdt in dat er daarna iets nuttigs mee gebeurt, bijvoorbeeld de inzet als brandstof.
73.	BK 20	25	Het is wenselijk om in het hoofdstuk Handhaving een bijzondere bepaling op te nemen aangaande de handhaving van specifiek ziekenhuisafval.	Omdat het beleid voor specifiek ziekenhuis veranderd, moeten handhavers daarvan op de hoogte zijn en weten hoe ze moeten optreden. Daarvoor wordt gezorgd. Het opnemen van een aparte bepaling in het hoofdstuk Handhaving is niet nodig.
74.	Toe-lichting sector-plannen	7	In een aantal situaties zijn de eisen uit De Verwerking Verantwoord (DVV) nogal veel gevraagd van het bedrijfsleven. Zeker in deze tijd van vereenvoudiging van regels is het goed om DVV nogmaals onder de loep te nemen. Een evaluatie is derhalve gewenst.	De Verwerking Verantwoord zal worden geëvalueerd, maar het is nog niet duidelijk op welke termijn. De resultaten van de evaluatie worden meegenomen bij het opstellen van LAP-2.
75.	SP 1	26	Inspreker stelt voor om in het LAP een verbod op te nemen tot het samenvoegen van huishoudelijk afval met bedrijfsafval tijdens inzamelen.	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst.
76.	SP 6	25	Uit onderzoek is gebleken dat het gebruik van big bags voor AVI-reststoffen acceptabel is gelet op milieudruk en internationale eisen. Verwerking van dit soort gevaarlijk afval is dan ook in Nederland goed te regelen en moet als verwerkingsoptie in Nederland worden behouden. Dan wordt voorkomen dat Nederlandse ontdoeners zijn aangewezen op buitenlandse voorzieningen.	Een besluit over het gebruik van big bags voor het storten van C2 afvalstoffen wordt genomen in het kader van de implementatie van de Annex II van de Richtlijn storten. Hier is de sector bij betrokken.
77.	SP 6	25	Het vragen van een verklaring van nuttige toepassing van het ontvangende land als afvalstoffen in een zoutmijn nuttig worden toegepast, is overbodig en mogelijk in strijd met de EVOA.	Het vragen van een dergelijke verklaring is niet overbodig, omdat in een land met meerdere bevoegde EVOA gezagen (zoals Duitsland) het standpunt of iets nuttige toepassing of verwijdering is tussen die afzonderlijke bevoegde gezagen kan verschillen.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (cursief)
78.	SP 6	25	Aangeven dat de bijzondere categorie voor AVI-bodemas niet eindigt op 1-1-2006, maar bij de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit op 1-1-2007.	Dergelijke informatie wordt opgenomen in de jaarlijkse voortgangsrapportage LAP.
79.	SP 6.4.6	7	Vanuit de Bref/BAT volgen aparte toegestane technieken voor verschillende soorten actief kool uit de rookgasreiniging van een SVI. De vrijkomende hoeveelheid, de aard ervan en de mogelijkheid van kwikterugwinning hangt af van het type reinigingsproces en het aanwezige kwikgehalte. Voorgesteld wordt, gegeven zowel milieuhygiënische als economische overwegingen, om de minimumstandaard aan te passen en aan te sluiten bij de Bref/BAT technieken. Inspreker doet hiervoor een tekstvoorstel.	Op dit moment wordt gezien wat de consequenties zijn van de IPPC en de Bref's voor het LAP. De resultaten daarvan zullen via een aparte LAP-wijziging worden verwerkt of in LAP 2 worden opgenomen.
80.	SP 6.4.6	25	Inspreker stelt voor om de minimumstandaard voor actief kool te wijzigen in storten in plaats van verbranden (zou worden onderbouwd door een KEMA-rapport).	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst. Het onderwerp zal bij het opstellen van LAP 2 worden meegenomen.
81.	SP 9	7	Ter aanvulling op de lopende LAP-wijziging stelt inspreker voor de opname van een paragraaf over het toepassen van (groene) materialen voor het dempen van sloten en het aanleggen van oeververdediging met daarin richtlijnen m.b.t. de toelaatbaar te achten toepassingen en m.b.t. welke (groene) materialen gebruikt mogen worden voor de bedoelde toepassingen. In deze paragraaf zou tevens moeten worden opgenomen dat een vrijstellingsregeling mogelijk is voor slootdempingen van een beperkte omvang, bijvoorbeeld minder dan 50 m ³ . Daarnaast vraagt inspreker om aan te duiden hoe in zijn algemeenheid dient te worden omgegaan met het bepalen van de scheidslijn tussen nuttige toepassing van afvalstoffen en storten.	Het eerste onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst. Ten aanzien van het onderscheid nuttige toepassing van afvalstoffen en storten kan het volgende worden opgemerkt. Artikel 10.2 van de Wet milieubeheer spreekt van een verbod om afvalstoffen op of in de bodem te brengen. Of dit op of in de bodem brengen gebeurt als vorm van nuttige toepassing doet in feite niet ter zake. Het nader invullen van de scheidslijn, voor zover al mogelijk of wenselijk, zal daarom weinig soelaas bieden.
82.	SP 9	25	Inspreker meent dat de concept-wijzigingstekst voor art. 10.26 Wm een ongewenste uitholling betekent van de plicht tot gescheiden inzameling van gft-afval. Van de tekst van het LAP zou een positieve impuls voor gescheiden inzameling van gft-afval moeten uitgaan.	Dit onderwerp is geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst.
83.	SP 9	26	Het afschaffen van de verplichting tot gescheiden ophalen van gft-afval is te verdedigen, gelet op de huidige milieutechnische mogelijkheden, en inspreker verzoekt om bij toekomstige beleidswijzigingen hiermee rekening te houden.	De wijziging van sectorplan 9 betreft, anders dan inspreker suggereert, geen afschaffing van de verplichting tot de gescheiden inzameling van gft-afval, maar een verruiming van ontheffingsgronden. Toekomstige beleidswijzigingen zijn geen onderdeel van de 3 ^e LAP-wijziging en de inspraakreactie leidt dan ook niet tot aanpassing van de LAP-tekst.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspreekreactie	Antwoord en aanpassing LAP (cursief)
84.	SP 10	3 6	Inspreker zou graag zien dat in het plan per afvalstroom ook de UN-nummers en de gewenste wijze van verwerking wordt opgenomen. Tevens zou (volgens inspreker 6) bij het formuleren van de minimumstandaard rekening met deze codes gehouden moeten worden en zou voor de codes 18 01 08 en 18 02 08 de mogelijkheid moeten worden geboden om deze onder verschillende UN-nummers al dan niet als specifiek ziekenhuisafval af te voeren.	De toekenning van UN nummers aan afvalstromen wordt bepaald door de ADR regelgeving van het Ministerie van V&W, het betreft hier geen VROM beleidsterrein. Bij de formulering van het VROM beleid in dit sectorplan, dus ook de minimumstandaarden, is reeds zoveel als mogelijk aansluiting gezocht bij de ADR regelgeving, dit in afstemming met het Ministerie van V&W. In het nieuwe sectorplan bestaat de term specifiek ziekenhuisafval niet meer. De door inspreker 6 genoemde Eural codes hebben betrekking op cytostatica afval. Het beleid zoals geformuleerd in het LAP heeft reeds beoogd de geopperde mogelijkheid te bieden. Immers cytostatica afval kan niet worden gedecontamineerd en zal bij een keuze voor dit proces dus afzonderlijk moeten worden verwijderd, waarbij niet de UN nummers uit klasse 6.2 kunnen worden gehanteerd. Indien niet wordt gekozen voor het decontamineren mag het cytostatica afval samen met het infectieus afval worden verwijderd bij de Zavin.
85.	SP 10	3	Inspreker meent dat niet consequent is omgegaan met de markering van gevaarlijke afvalstoffen met een *.	Het is niet ongebruikelijk om in de teksten zelf alleen het nummer van de Euralcode op te nemen. Hiermee is namelijk al uniek genoeg aangeduid om welke afvalstroom het gaat. Of het al dan niet om gevaarlijk afval gaat, volgt uit de Eural zelf. <i>Omdat het echter voor sectorplan 10 een belangrijk punt is, zal de tekst van dit sectorplan nog eens worden herzien en daar waar van toepassing de betreffende markering worden aangebracht.</i> Dit laat echter onverlet dat de Eural bepaalt of sprake is van gevaarlijk afval, en niet het LAP.
86.	SP 10	8	Onder verwijzing naar art. 10.8 van de Wm betreurt inspreker niet betrokken te zijn geweest bij de voorbereiding van sectorplan 10 en verzoekt dat in het vervolg wel te worden.	De wijziging van met name sectorplan 10 van het LAP is voorbereid in overleg met een scala aan belangenorganisaties uit de gezondheidszorg en/of afvalbewerking. In de klankbordgroep die in het kader van het project specifiek ziekenhuisafval is geformeerd, had een vertegenwoordiger van deze inspreker zitting.
87.	SP 10.1	7	Verzocht wordt als bron in de achtergrondgegevens toe te voegen "huisartsenpraktijk/tandarts".	<i>Het voorstel wordt overgenomen.</i>
88.	SP 10.1	7	Onduidelijk is of centra waar drugsgebruikers spuiten kunnen omwisselen onder dit sectorplan vallen.	Door VROM worden dergelijke centra beschouwd als voorzieningen voor preventieve zorg, welke zijn beoogd onder het beleid van dit sectorplan te vallen. <i>Deze centra zullen worden toegevoegd aan de achtergrondgegevens.</i>
89.	SP 10.1	7	De opsomming van Euralcodes in de achtergrondgegevens is niet in overeenstemming. Paragraaf 3 bevat bovendien een typefout.	<i>In de achtergrondgegevens wordt code 18 01 10 toegevoegd en wordt de vermelding 18 03 03 vervangen door 18 02 03.</i> Zie voor de relatie met paragraaf 3 het antwoord op inspraakreactie 96
90.	SP 10.1	25	Bij achtergrondgegevens "7 kton" in 2006 wijzigen in "bijna 8 kton" en voor 2012 "max. 8 kton" wijzigen in "max. 9 kton".	2006: uit de jaarlijkse LAP monitoring zal t.z.t. blijken of "7" "bijna 8" moet worden. 2012: uit de scenario's voor LAP-2 zal blijken of "max. 8" "max. 9" moet worden.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
91.	SP 10.2	3	De definitie "infectieus" is volgens inspreker onduidelijk en wordt niet consistent doorgevoerd. Ook is op de onderbouwing één en ander aan te merken. Het betreft hierbij met name (1) het aanmerken van vloeibare excretia als risicomateriaal, (2) het scharen van dialyse-afval onder Euralcode 18 01 03 en (3) het feit dat naalden in plastic mogen worden bewerkt.	<p>Uit de inspraak kan niet worden opgemaakt wat nu precies onduidelijk of inconsistent is in het nu voorliggende sectorplan. Een reactie hierop is dan ook niet mogelijk. Ten aanzien van de onderbouwing het volgende. De insprekers hebben zitting gehad in de klankbordgroep en zijn daardoor op de hoogte van de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken en de beleidsconclusies (inclusief onderbouwing) die zijn getrokken op basis van de onderzoeken. Het is niet mogelijk om in het kader van deze inspraak in detail een reactie op dit punt te geven. Daarom zal slechts zeer globaal ingegaan worden op het kritiekpunt van de onderbouwing. Onderzocht is welk medisch afval zonder infectierisico door een huisvuilverbrander kon worden verwerkt. Gebleken is dat bij een AVI aantoonbaar blootstellingsmomenten bestaan maar dat wetenschappelijk niet vast te stellen is welk deel van het afval afgezet tegen deze blootstelling aanleiding zou kunnen geven tot ziekte en dus een daadwerkelijk risico vormt. Gezien deze wetenschappelijke onzekerheid zijn bestuurlijke keuzen gemaakt gebaseerd op het gegeven dat er blootstelling kan optreden. Bij deze keuzen is niet alleen naar "infectierisico" gekeken maar ook naar draagvlak, uitvoerbaarheid, transparantie en handhaafbaarheid.</p> <p>ad 1) Uit bovenstaande overweging is naar voren gekomen dat het in het huidige sectorplan bestaande onderscheid vloeibaar-niet vloeibaar gehandhaafd moet worden. Aangenomen wordt dat opgedroogd materiaal, ook al wordt men daar aan blootgesteld op een AVI, geen infectierisico vormt. Van vloeibaar materiaal is dat risico niet uit te sluiten. In het kader van handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid is het onderscheid vloeibaar-niet vloeibaar een zeer adequaat onderscheidende parameter. Overigens is ook in het huidige sectorplan dit onderscheid opgenomen, er vindt dus geen beleidswijziging plaats.</p> <p>Ad 2) In het sectorplan wordt geen enkele uitspraak gedaan over nierdialyseafval of kunstnieren. Naar het oordeel van VROM is wat is genoemd in de toelichting bij de afbakening onder 7 voor een deel van toepassing op genoemd afval.</p> <p>Ad 3) Inspreker geeft niet aan welk probleem men ervaart met deze bewerking. Door het afzonderlijk opsluiten van naalden in een matrix van gesmolten en weer gestold plastic/kunststof zijn inderdaad de infectieuze eigenschappen niet weggenomen, maar er is geen blootstelling meer mogelijk. Dit in tegenstelling tot naalden in naaldcontainers die bij breuk van de container afzonderlijk vrijkomen en dan alsnog aanleiding kunnen geven tot een prikaccident.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inpraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
92.	SP 10.2	6	Kleine hoeveelheden excretia worden ten onrechte als specifiek ziekenhuisafval aangemerkt.	Zie de beantwoording van reactie 91. Als aanvulling: in het verleden is gebleken dat grote meningsverschillen bestaan tussen ontdoeners over wat nu precies een kleine hoeveelheid is. Het blijkt lastig dit begrip te concretiseren. Nog belangrijker is echter dat ontdoeners dit criterium per ontdoeningsmoment hanteren op werkplekniveau. Indien op een groot aantal werkplekken kleine hoeveelheden worden weggegooid, wordt alsnog een substantiële hoeveelheid bloed afgevoerd uit de inrichting. Daarbij is de <i>hoeveelheid niet maatgevend voor het risico.</i>
93.	SP 10.2	9	Gelzakken worden ten onrechte uitgezonderd van code 18 03 01. Bij overslag of transport is lek raken van deze zakken niet ondenkbaar en dan levert gieten in een gel onvoldoende beperking van risico's, zeker wanneer zij afkomstig zijn van de OK en er dus sprake is van relatief grote hoeveelheden bloed en levende cellen.	De gelzakken worden genoemd bij de toelichting van de afbakening onder punt 6. Uitgangspunt van VROM is dat een risicobenadering wordt gevolgd. Gemeend is dan ook dat vloeibaar afval dat formeel niet is opgedroogd maar zodanig goed is geabsorbeerd in materialen waardoor het niet meer kan druppelen of lekken, een zeer beperkt risico vormt, ook indien blootstelling aan dergelijk materiaal op een AVI plaats zou vinden. Een gelzak is zodanig uitgevoerd dat bij een juiste toepassing (hoeveelheid te absorberen materiaal afgestemd op hoeveelheid gevormend materiaal) al het vloeibaar materiaal daadwerkelijk is geabsorbeerd en er geen vloeistof meer aanwezig is. Het stuk gaan van een gelzak zou dan geen probleem hoeven te zijn. Indien gelzakken verkeerd worden toegepast en niet alle vloeistoffen worden geabsorbeerd, wordt niet meer voldaan aan de bepalingen onder 6 maar is er sprake van de situatie zoals beschreven onder 8 "vloeibaar materiaal dat zit opgesloten" Dit mag niet als 18 01 04 worden verwijderd maar als 18 01 03.
94.	SP 10.2	6	Het handhaven van scherpe voorwerpen als specifiek ziekenhuisafval wordt niet onderschreven.	De term specifiek ziekenhuisafval bestaat niet meer in het huidige sectorplan. Wel worden "scherpe voorwerpen" generiek als "infectieus afval" beschouwd. De inspreker beargumenteert niet waarom de keuze niet wordt onderschreven. Zoals geldt voor bloed vloeit de keuze om naalden generiek te behandelen als infectieus afval wat een specifieke verwijderingsstructuur behoeft, voort uit de evidente blootstellingsmomenten bij een AVI en de wetenschappelijke onzekerheid over het precieze risico van naalden. Het generiek behandelen van naalden als risicovol is transparant, uitvoerbaar en handhaafbaar.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
95.	SP 10.2	3	De definitie van cytostatica-afval komt niet overeen met de in het plan opgenomen voorbeelden waardoor onduidelijkheid ontstaat.	VROM heeft niet beoogd voor cytostatica afval een sluitende definitie voor te schrijven. Voor het definiëren van afval uit ziekenhuizen wordt de Eural codering gevolgd. Een van de codes heeft betrekking op de cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen. Op grond van de inbreng van het ministerie van SZW in het project, is duidelijk geworden dat het enkel beschouwen van de geneesmiddelen an sich onvoldoende recht doet aan het risico van de toepassing van deze middelen. Gebleken is dat bij de bereiding en de behandeling van patiënten materialen welke op een gegeven moment als afval afgevoerd worden, besmet kunnen zijn met deze geneesmiddelen. Gezien de zwaar toxische eigenschappen van dergelijk materiaal is een afvoer als bedrijfsafval naar een AVI ongewenst. In die zin moet de opmerking onder 12 dat "men een ruime interpretatie" moet hanteren van het begrip cytostatica worden gezien. Welk besmet afval wel en niet specifiek moet worden afgevoerd, is ter beoordeling van de professionals, het is onvermijdelijk dat hierbij een grijs gebied ontstaat. <i>De tekstsuggestie is overigens wel correct en zal worden overgenomen.</i>
96.	SP 10.2	7	In de afbakening van het sectorplan staat allereerst een tabel waarin uitgebreid wordt aangegeven welke afvalstromen onder het sectorplan vallen. Vervolgens wordt in de tweede tabel onder de afbakening en in paragraaf 3 (beleid) aangegeven dat er toch maar een beperkt deel onder het sectorplan vallen. Aanbevolen wordt om de eerste tabel zodanig aan te passen dat meteen duidelijk wordt welke Euralcode onder welk sectorplan valt. Tevens kunnen de achtergrondgegevens (bijzondere kenmerken) van de desbetreffende andere sectorplannen hierop worden aangepast.	In de paragrafen 1 en 2 van het sectorplan is de totale omvang van "afval uit de gezondheidszorg bij mens en dier en van verwant onderzoek" beschreven. Slechts voor een deel hiervan is het noodzakelijk specifiek beleid te formuleren, hetgeen is aangegeven in paragraaf 3. Gelet op het belang van een goede afbakening is dit bewust zo uitgebreid gedaan. Wel is besloten om in de tekst boven de tabel van paragraaf 2 explicieter aan te geven dat het in die paragraaf een weergave van het totale afvalbereik is, maar dat niet voor alle stromen in de rest van het sectorplan specifiek beleid is uitgewerkt.
97.	SP 10.2	7	In de toelichting op de afbakening is opgenomen onder 7: Minimale hoeveelheden..... In de praktijk is het moeilijk handhaven op "minimale hoeveelheden". Er wordt aanbevolen om concretere aanwijzingen te geven.	Deze concretere aanwijzingen zitten in de rest van de tekst in de vorm van de passages "druppelvormige verontreinigingen" en "op te vatten als aanhangende vloeistoffen". Het is evident dat het gaat om zakken, potten en slangen die leeg zijn maar niet behoeven te zijn uitknepen.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
98.	SP 10.2	8	Verzocht wordt om bij de afbakening van het sectorplan bloed, afgenomen voor transfusiedoeleinden, uit te zonderen. Inspreker wijst er op dat op basis van een risicobenadering dit afval ook niet ADR-plichtig is. Verder geeft inspreker aan dat haar werkwijze, welke wordt beschreven, kan worden beschouwd als een proces met minimale kans op besmetting met donorbloed. Inspreker meent met de juiste (transport)documentatie voldoende controleerbaar te kunnen maken dat afval onder deze uitzondering valt.	Op grond van de Wet inzake bloedvoorziening (WIB) is Sanquin aangewezen als de enige rechtspersoon in Nederland welke zorg moet dragen voor een doeltreffende en doelmatige bloedvoorziening in Nederland. Deze aanwijzing vindt op grond van artikel 3 van deze Wet slechts dan plaats indien de rechtspersoon, wat betreft organisatie, personeel en materiaal in staat is de wettelijke taken te vervullen. Artikel 5 van de Wet vereist tevens dat de werkzaamheden op een verantwoorde wijze worden uitgevoerd en gericht zijn op een zo hoog mogelijke kwaliteit van de bloedproducten en een zo groot mogelijke veiligheid van de donor en gebruiker. Ten einde aan deze eisen te kunnen voldoen zijn o.a. kwaliteitssystemen in gebruik, vindt een screening van de donoren plaats en is zeer veel aandacht voor traceerbaarheid. Op grond van de aanwijzing van de Wet inzake bloedvoorziening en de daaruit voortvloeiende verplichtingen en vereisten kan gesteld worden dat de aard van het bloedafval van Sanquin niet vergelijkbaar is met bloedafval dat ontstaat bij de diagnose, de behandeling en de preventie van ziekten. Om de veiligheid van het product zoveel mogelijk te waarborgen vormen de bloedafnamesystemen een gesloten systeem van afname tot oplevering van de kort houdbare bloedproducten. Dit impliceert wel dat er sprake is van omvangrijke systemen (takkenbossen) van aan elkaar verbonden slangen, kraantjes evt. filters en zakken. Gedurende de opwerking van afgenomen bloed tot het gewenste product wordt bloed in diverse stappen door het afnamesysteem verplaatst, (van de opnamezak naar de satellietzakken) waarna de niet meer in gebruik zijnde componenten van het systeem worden afgescheiden (door middel van sealen waardoor ook het afgescheiden afval een gesloten systeem vormt). Alle relevante onderdelen van het bloedafnamesysteem zijn met een unieke barcode gelabeld. Ook de afzonderlijke onderdelen welke als afval worden afgevoerd zijn voorzien van deze unieke code. Het afval kan daardoor in essentie altijd teruggevoerd worden naar de ontdoener en de donor. Gezien het grote aantal donorafnames (ongeveer 900.000 per jaar) en de omvang van de gebruikte systemen ("takkenbos") ontstaan er zeer grote hoeveelheden volumineus afval. Uit een visuele beoordeling van de afvalstromen is gebleken dat in het algemeen de achtergebleven bloedresten met name in de slangensystemen dusdanig zijn dat geen beroep gedaan kan worden op de uitzonderingsbepaling aangaande kleine resten die zijn achtergebleven. Er is sprake van vloeibaar bloed welk is opgesloten in een slang/systeem.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
				<p>Een belangrijk toetsingscriterium voor beleid is de handhaafbaarheid. Voorkomen moet worden dat beleidsaanpassingen gericht op een specifieke casus leidt tot een niet meer handhaafbaar systeem. Ten aanzien van de handhaafbaarheidsaspecten valt het volgende op te merken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is slechts één rechtspersoon aangewezen op grond van de WIB. De gebruikte bloedafnamesystemen worden daardoor alleen bij Sanquin toegepast, ergo ook de afvalstromen kunnen daardoor alleen van Sanquin afkomstig zijn. Een deel van de afvalstromen ontstaat op de ruim driehonderd afnamepunten, de bewerking van het bloed vindt enkel op de 4 hoofdvestigingen plaats. Omdat het gedoneerde bloed een beperkte houdbaarheid heeft zijn er dagelijkse logistieke bewegingen tussen de afnamepunten en de regionale hoofdvestigingen. Om een nog transparanter en daardoor goed handhaafbaar systeem te verkrijgen is het wenselijk indien ook het afval dat ontstaat op de afnamepunten wordt afgevoerd naar de hoofdvestigingen. Omdat er geen sprake is van een beroepsmatige inzameling is er sprake vrijstelling van de registratieverplichting op grond van de VIHB regeling, tevens is de hoeveelheid afval welke per keer getransporteerd wordt minder dan 500 kg zodat een transportbegeleidingsformulier niet noodzakelijk is. • Op grond van de procesvoering kan de ontstane afvalstroom worden gekenmerkt als een monostroom. Gezien de stapsgewijze procesvoering ontstaat per "stap" steeds hetzelfde afval. Omdat er verder in de processen geen relevante andere afvalstromen ontstaan, vindt er geen opmenging plaats met andere afvalstromen. Aangezien het afval nog opgesloten vloeibaar bloed bevat is de praktijk dat geen volumeverkleining plaatsvindt door persen. Afval wordt verzameld en afgevoerd in vaten/gecoate dozen. Hierdoor is een visuele herkenbaarheid in de afvalketen mogelijk. De visuele herkenbaarheid dient nog wel geoptimaliseerd te worden door het aanbrengen van een logo of de naam Sanquin bijvoorbeeld op de gebruikte barcode-etiketten. <p>Gezien bovenstaande is VROM van mening dat de specifieke afvalstromen, bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem, (monsternamezak, afnamezak, satellietzakken, verbindingslangetjes en leukocytenfilter, onderdelen van het aferese</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
				systeem) welke ontstaan tijdens de productie van kort houdbare bloedproducten (bloedcelproducten en quarantaineplasma) als bedrijfsafval mag worden afgevoerd. <i>In het sectorplan van het LAP (nieuwe tekst zie bijlage 4 van deze nota) wordt het hiervoor staande verwerkt.</i>
99.	SP 10.2	27	Inspreker geeft aan de definitie niet kan leiden tot een eenduidige indeling van afvalstoffen, het geen aan de hand van een tweetal voorbeelden wordt geïllustreerd. De inspreker wijt dit probleem aan het combineren van de Eural indeling met de ADR regelgeving. Tevens is de inspreker van mening dat er meerdere deelstromen zijn waardoor meer logistieke handelingen ontstaan die kostenverhogend werkend. Inspreker stelt voor om de ADR indeling ook in het LAP te hanteren.	Alhoewel VROM bij het opstellen van het LAP zoveel als mogelijk aansluiting heeft gezocht bij de ADR regelgeving is een volledige koppeling niet mogelijk. De reden is dat de transportregelgeving enkel is gericht op het beperken van risico's tijdens het transport. Het beleid van VROM omvat echter de gehele afvalketen waaronder ook de eindverwerking. De processen welke daar plaatsvinden zijn dusdanig afwijkend van transporthandelingen dat de risico's niet zonder meer vergelijkbaar zijn. De problemen welke kunnen ontstaan bij het categoriseren van afval hebben niks te maken met de stapeling van de Eural en LAP, maar heeft alles te maken met het feit dat het afval dat in genoemde voorbeelden van de inspreker ontstaat zowel infectieuze eigenschappen heeft maar ook een chemisch risico in zich bergt. Ook indien alleen de ADR van toepassing zou zijn, blijft de vraag welk van de gevaars-eigenschappen maatgevend moet zijn voor de indeling. Dit probleem is niet te voorkomen, maar VROM is van mening dat genoemde indelingsproblemen slechts incidenteel zullen optreden. Daarnaast is VROM van mening dat uit de beleidsintenties voldoende duidelijk zou moeten zijn wat een juiste indeling is. Dat de uitsplitsing leidt tot meer te onderscheiden afvalstromen is feitelijk onjuist. Alle stromen waar het nieuwe sectorplan zich op richt, waren tevens in het oude sectorplan reeds benoemd. Juist om tegemoet te komen aan de roep uit het veld tot meer mogelijkheden voor de verwerking van het ziekenhuisafval was een meer onderscheidende definitie noodzakelijk, immers het oude beleid bepaalde dat afval met ethische, infectieuze en toxische gevaren gezamenlijk als "specifiek ziekenhuisafval" verwijderd moest worden. Ook in het huidige sectorplan kan deze keuze nog gemaakt worden. De Zavin kan de stromen 18 01 02, 18 01 03 en 18 01 08 verwerken. Indien een instelling ervoor kiest de Zavin route te blijven volgen mogen deze stromen gemengd worden afgevoerd (indien niet strijdig met ADR regelgeving). De noodzaak tot een verregaandere scheiding treedt pas op indien de inspreker ervoor kiest een deelstroom te decontamineren. Dit is een vrije keuze van de instelling die niet door VROM wordt opgelegd.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
100.	SP 10.2	27	<p>Inspreker geeft aan dat er een risico bestaat door in het LAP te verwijzen naar een dynamische wetgeving (ADR).</p>	<p>In ieder geval wordt ook in de LAP tekst dynamisch verwezen omdat wordt gesproken over “de geldende cat A lijst” en er niet naar een jaartal of datum wordt verwezen. Uiteraard bestaat er altijd een risico dat de ADR regelgeving zodanig wordt aangepast dat het doelstelling van het LAP doorkruist. Er is in dat geval echter voldoende tijd om opnieuw een aanpassing aan het LAP door te voeren.</p> <p>Overigens voor de goede orde, feitelijk kunnen het LAP en de ADR niet tegenstrijdig zijn want ze regelen iets geheel eigens. Het LAP regelt welke afvalstromen op welke manier behandeld en verwerkt moeten worden, het ADR regelt hoe afvalstoffen verpakt en gelabeld moeten worden om getransporteerd te kunnen worden. Een goed voorbeeld is dat in het LAP ADR cat A en cat B vallen onder code 18 01 03, welke mag worden afgevoerd naar de Zavin of worden gedecontamineerd. Indien wordt afgevoerd naar de Zavin moet echter cat A afval anders verpakt worden dan cat B. Dit is lastig maar niet tegenstrijdig.</p>
101.	SP 10.3	3, 6	<p>Vanwege kosten en logistiek en omdat het milieuhygiënisch niet noodzakelijk zou zijn, zou inspreker graag zien dat verplichte scheiding van transport van gedecontamineerd afval en regulier bedrijfsafval komt te vervallen. Hierbij wordt verwezen naar vergelijkbaar beleid op het gebied van genetisch gemodificeerde mechanismen.</p> <p>Inspreker 6 meent tevens dat dit niet in lijn is met de gewenste deregulering. Specifiek verzoek inspreker 6 nog om afval van de Euralgroepen 18.01 en 18.02 samen te mogen afvoeren.</p>	<p>De Wet milieubeheer geeft een invulling van milieuhygiënisch c.q. doelmatig beheer van afvalstoffen. Onder een doelmatig beheer wordt ook verstaan dat effectief toezicht moet kunnen worden uitgeoefend. Voor afvalstoffen is het beleid onder meer gericht op het mogelijk maken van ketentoezicht. Indien het gedecontamineerde afval niet meer gescheiden hoeft te worden van het bedrijfsafval is ketenbeheer feitelijk onmogelijk geworden. Door het gebruik van perscontainers is het gedecontamineerde afval niet meer terug te vinden. De VROM Inspectie moet de mogelijkheid hebben om in de transportfase of bij de eindverwerking te kunnen controleren of afval op een juiste manier is beheerd. Er is dus wel degelijke een milieuhygiënische noodzaak.</p>
102.	SP 10.3	3, 6	<p>Dat de ZAVIN nog drie jaar een monopoliepositie houdt, wordt niet onderbouwd. Insprekers vrezen voor hoge tarieven en uitblijven van gezonde marktwerking. Verzocht wordt (inspreker 3) de landgrenzen per januari 2007 te openen.</p>	<p>In het sectorplan is aangegeven dat in 2008 een evaluatie zal komen naar de tarieven die de Zavin in rekening brengt. Afhankelijk van deze evaluatie kan besloten worden beleidsmatige wijzigingen (bijvoorbeeld het eerder openen van de grenzen) door te voeren.</p>
103.	SP 10.3	26	<p>Decontaminatie van specifiek ziekenhuis afval is niet gewenst. Zeker niet nu nog geen zekerheid bestaat over de inhoud van een te ontwikkelen richtlijn decontaminatie. Daarom per 1-1-2007 nog geen vergunningen geven voor decontaminatie.</p>	<p>Uit onderzoeken is duidelijk geworden dat bij een voldoende beheerst decontaminatieproces er geen sprake meer is van een infectierisico van ziekenhuisafval. VROM ziet dan ook geen reden om ontdoeners deze keuzemogelijkheid niet aan te bieden.</p> <p>Alhoewel de Richtlijn decontaminatie nog niet is ontwikkeld, bestaat voldoende zicht op de inhoudelijke elementen van de richtlijn, welke overigens voor 1-1-2007 wordt opgeleverd, om er vertrouwen in te hebben dat bevoegde gezagen en ontdoeners vanaf deze datum voldoende informatie voor handen hebben om een vergunnings-procedure te kunnen starten.</p>

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
104.	SP 10.3	27	LAP geeft geen financiële, juridische en milieuhygiënische onderbouwing te aanzien van het decontamineren. Niet is onderzocht of lokaal decontamineren de veiligheid voor personeel en patiënten verbetert. Als punten van rechtszekerheid en rechtsbescherming niet adequaat kunnen worden beantwoord, is het zinnig de keuzemogelijkheid van al dan niet lokaal te decontamineren uit te stellen.	Het LAP is een beleidsdocument waarin de Rijksoverheid onder meer doelstelling formuleert voor een doelmatige beheer van afvalstoffen. In sectorplannen worden diverse beheersmethoden met elkaar vergeleken en eventueel wordt op grond van milieuhygiënische analyse bepaald welke beheersmethode de voorkeur heeft en vergund kan worden. Het is vervolgens aan de individuele initiatiefnemer om zelf een afweging te maken of het zinnig is een vergunning aan te vragen, hierin vervult het LAP geen functie. Wel is in het LAP te lezen dat wordt gewerkt aan een "Richtlijn decontamineren", zodat duidelijk wordt aan welke eisen een installatie moet voldoen om te kunnen worden vergund. De richtlijn zal beschikbaar zijn op 1 januari 2007, de datum waarop een vergunning kan worden aangevraagd.
105.	SP 10.3	27	De inspreker heeft er bezwaar tegen geen zicht te hebben op de toekomstige prijsstelling van Zavin en de onzekere acceptatie en prijsstelling van AVI's.	Op velerlei terreinen, waaronder de afvalverwerking, is sprake van marktwerking (onder meer op basis van vraag en aanbod). Het is algemeen geaccepteerd dat de overheid hier geen invloed op uitoefent. Ook VROM kan niet voorspellen hoe de markt voor (gedecontamineerd) ziekenhuisafval zich zal ontwikkelen.
106.	SP 10.3	27	Onzekerheden over het gevolg van toekomstige wijzigingen Wet Milieubeheer (activiteiten AmvB, omgevingsvergunning) voor vergunningsituatie inspreker.	Het is een gegeven dat ontwikkelingen plaatsvinden op het gebied van de Wm en vergunningverlening op grond van die wet. Het is onmogelijk op nu en op deze plaats de consequenties daarvan te voorzien en het heeft geen zin hieraan nu aandacht te besteden in het sectorplan.
107.	SP 10.3	27	Juridische mogelijkheden/beperkingen voor inhuur mobiel decontaminatiesysteem zijn niet duidelijk.	Hierover moet de inspreker in contact treden met het bevoegd gezag.
108.	SP 10.3	27	Inspreker heeft bezwaren dat de vrije marktwerking 3 jaar wordt uitgesteld en dat er gedwongen winkelnering is (ZAVIN). Ook andere organisaties dan de ZAVIN zouden moeten worden toegestaan om specifieke ziekenhuisafval naar het buitenland af te voeren. Er is rechtsongelijkheid in uitvoerbeleid.	Op grond van de Europese regelgeving mag een lidstaat als het gaat om verwijdering van afval er voor kiezen om zelfverzorgd te zijn. Naast de verwerking van ziekenhuisafval zal Nederland tot 1-1-2007 bijvoorbeeld ook zelfverzorgend zijn voor verbranden als vorm van verwijderen. De reden waarom VROM ervoor heeft gekozen een overgangsperiode in te voeren voor uitvoer hangt onder meer samen met de onzekerheden in de buurlanden. Voor de uitvoer van gevaarlijk afval is ook toestemming nodig van het ontvangend land. België heeft aangegeven niet op voorhand te kunnen garanderen deze toestemming te verlenen gezien de ook daar lopende discussie over decontamineren, de uitval van een van de installaties geschikt voor het verwerken van ziekenhuisafval en een binnenkort aflopende vergunning van een andere installatie. In Duitsland heeft een ingrijpende wijziging plaatsgevonden door de introductie van een stortverbod. Hierdoor is er een gebrek aan AVI capaciteit en het is niet duidelijk of bepaalde stromen richting verwerkingsinstallatie voor gevaarlijk afval gaan.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
109.	SP 10.3	27	De financiële transparantie van de ZAVIN is onhelder. Kan de ZAVIN bij de Rijks Accountantsdienst worden onder gebracht dan wel een onderdeel worden van de toetsing door de Rekenkamer?	In 1999 is in opdracht van VROM een accountantsonderzoek uitgevoerd bij de ZAVIN. Er is niet gebleken dat de ZAVIN misbruik maakte van haar monopoliepositie. Er was sprake van een reële prijsstelling. Overigens wordt de prijs van de afvoer naar de ZAVIN voor naar schatting 60-70% bepaald door kosten van het verpakkingsmateriaal en de kosten van de inzamelaar. VROM heeft toegezegd in 2008 de kosten van de ZAVIN te evalueren.
110.	SP 10.3.2	7	De betekenis van de alinea m.b.t. de toegestane bewerkingstechnieken voor deelstroom a uit 18 01 03 en 18 02 02 (scherpe voorwerpen/naalden) voor het vervolg is niet duidelijk. Deze technieken mogen worden vergund. Maar van decontaminatie is hierdoor geen sprake, wel van een betere verpakking. Dergelijk afval moet dus volgens de geldende systematiek bij de ZAVIN worden verbrand.	Inspreker stelt terecht dat hier strikt genomen geen sprake is van decontaminatie, maar van het op een andere wijze verminderen/wegnemen van het infectierisico. Ter verduidelijking wordt aan deze alinea toegevoegd "... en wordt voor het afvalbeleid gelijkgesteld met decontaminatie, zodat afvoer naar een AVI in plaats van naar de ZAVIN is toegestaan."
111.	SP 10.3.2	11	Nu vanaf 1 januari 2007 gedecontamineerd afval naar de AVI mag worden afgevoerd vreest inspreker voor ARBO-problemen, zeker wanneer er incidenten optreden die menselijk ingrepen bij de verwerking noodzakelijk maken. Gevraagd wordt hoe de aansprakelijkheid van de ondoener in dergelijke gevallen wordt geregeld	Voor aangewezen specifieke afvalstromen is decontaminatie of specifieke verpakking afdoende om de risico's tot een aanvaardbaar niveau te beperken. Hoe te handelen in specifieke gevallen (processtoringen) waarin de normale regels niet voorzien, is in beginsel de verantwoordelijkheid van de exploitant van de AVI, in overleg met het bevoegd gezag. Mocht één van deze partijen tot het oordeel komen dat risico's ook in dergelijke specifieke omstandigheden niet afdoende kunnen worden beperkt, dan kan dat er toe leiden dat de betreffende AVI afziet van acceptatie van dergelijk afval. Er is immers geen verplichting voor AVI's om dit afval te verwerken. De eventuele aansprakelijkheid van de ondoener is een privaatrechtelijke aangelegenheid tussen hem en de AVI. Dit kan worden beïnvloed door specifieke eisen te stellen aan verpakking, herkenbaarheid e.d. van het afval.
112.	SP 10.3.2	11	Verzocht wordt aan te geven hoe de verbrandingssector betrokken wordt bij de nog te ontwikkelen richtlijn voor decontaminatie met vochtige hittetechnieken.	VROM heeft het RIVM verzocht deze richtlijn te ontwikkelen. Het RIVM heeft hiertoe een voorstel gedaan voor de aanpak en heeft een consultatiegroep samengesteld van partijen welke geacht worden een inbreng te kunnen leveren op dit specifieke technisch inhoudelijk terrein. De samenstelling van deze consultatiegroep vindt plaats onder verantwoordelijkheid van het RIVM. De 'verbrandingssector' is niet vertegenwoordigd. Wel heeft een grote speler op de afvalmarkt zitting in deze consultatiegroep.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspiraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
113.	SP 10.3.2	11	Gevraagd wordt of het realistisch is dat al per 1 januari 2007 een vergunningprocedure wordt gestart voor de verwerking van gedecontamineerd ziekenhuisafval en of de vergunningverlener dan in staat zal zijn de in 2006 op te stellen richtlijn toe te passen.	Het RIVM heeft de opdracht de richtlijn voor 1-1-2007 op te leveren. Deze datum wordt realistisch geacht.
114.	SP 10.3.2	25	Decontaminatie per 1-1-2007 kan niet worden toegestaan als de richtlijn niet van kracht is.	
115.	SP 10.3.2	11	Gevraagd wordt op te nemen dat gedecontamineerd afval moet zijn voorzien van indicatorstrips <u>EN</u> begeleidende documenten. Alleen een verklaring dat het gedecontamineerd is, zou de ontvanger namelijk onvoldoende zekerheden bieden.	Dit aspect komt aan de orde in de nog op te stellen richtlijn. Waarschijnlijk is het niet mogelijk om in alle gevallen een indicatorstrip toe te passen, met name in geval een shredder wordt toegepast. Wel kan een AVI altijd eisen van zijn ontdoener dat afvalstromen op een specifieke manier zijn gemarkeerd door dit op te nemen in de acceptatievoorwaarden.
116.	SP 10.3.2	11	Gevraagd wordt hoe representatief de "indicatorstrips" zijn.	Deze informatie is niet bekend bij VROM.
117.	SP 10.3.2	25 26	AVI's zullen om diverse redenen terughoudend zijn om SZA te accepteren.	Ontdoeners dienen zich van te voren op de hoogte te stellen of en zo ja onder welke voorwaarden AVI het gedecontamineerde afval accepteren. VROM of het LAP kunnen geen acceptatieplicht opleggen. Hiertoe zouden de vergunningen van de AVI's moeten worden aangepast. Fundamenteeler nog is dat een dergelijke plicht in strijd is met de vrije markt op het gebied van afvalverwerking en de verantwoordelijkheid voor de ontdoener om te zorgen dat zijn afval wordt verwerkt. Het is voor geen enkele soort bedrijfsafval gebruikelijk dat hiervoor van overheidswege een acceptatieplicht wordt opgelegd. Zorginstellingen kunnen acceptatie verzekeren door (individueel dan wel gezamenlijk) contracten af te sluiten met AVI's, of eventueel in het contract met een inzamelaar vast te leggen dat die het betreffende afval bij een AVI onderbrengt.
118.	SP 10.4	3	Teneinde zorginstellingen meer zekerheid te geven dat zij gedecontamineerd afval kunnen laten verbranden verzoekt inspreker in het LAP op te nemen dat AVI's verplicht zijn dergelijk afval te accepteren	
119.	SP 10.4	6	Ten onrechte wordt afvoer van gedecontamineerd afval naar een AVI als verplichte route voorgeschreven, terwijl dit afval goed geschikt is voor nuttige toepassing als brandstof	Omdat na decontaminatie de gevaarsaspecten zijn weggenomen, is er geen bezwaar om dergelijke materiaal nuttig toe te passen als brandstof. <i>De LAP tekst zal op dit punt worden verduidelijkt.</i>
120.	SP 10.4	6	Het plan biedt ten onrechte niet de mogelijkheid dat afval dat valt onder de codes 18 01 02 en 18 02 02 en dat is ontstaan nadat materiaal ter beschikking is gesteld van de wetenschap nadien wordt verwerkt in crematoria.	In de huidige LAP tekst wordt niet expliciet ingegaan op materiaal dat ter beschikking wordt gesteld aan de wetenschap. Het ter beschikking stellen van een lichaam aan de wetenschap is geregeld in de Wet op de lijkbezorging. De Wet Milieubeheer, en dus ook het LAP, treedt terug als de Wet op de lijkbezorging van toepassing is. Crematoria mogen worden opgericht en in werking gehouden op basis van het bepaalde in de Wet op de lijkbezorging. Het is daarom niet toegestaan om anatomisch afval welk ontstaat buiten de reikwijdte van de Wet op de lijkbezorging (bijv. bij de behandeling van patiënten) af te voeren naar een crematorium.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (cursief)
121.	SP 10.4.2	7	Dat de minimumstandaard geldt tot 1 januari 2010 lijkt niet de bedoeling. Deze datum en ook de verwijzing naar toegestane uitvoer na 1 januari 2010 hoort uit de tekst onder de minimumstandaard te worden verwijderd.	Dat na 2010 uitvoer mogelijk wordt, staat in paragraaf 5 van het sectorplan en hoort inderdaad niet hier. Het betekent inderdaad niet dat nationaal de minimumstandaard na die datum wijzigt. <i>De tekst wordt in lijn met de inspraakreactie aangepast.</i>
122.	SP 10.4.2	7	In de tekst over decontaminatie met een vochtige hitte techniek hoort aansluitend te staan "overeenkomstig de eisen in de Richtlijn decontaminatie".	Uit de tekst blijkt afdoende dat de Richtlijn decontaminatie als minimumstandaard voor het decontaminatieproces moet worden opgevat.
123.	SP 10.5	6	Gevraagd wordt aan te geven of, wanneer aangetoond kan worden dat gedecontamineerd afval hoogcalorisch is, in- en uitvoer dan wel mogelijk is.	Elders in de wijzigingsnotitie is opgenomen dat vanaf 1-1-2007 de grenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk restafval als vorm van verwijderen open gaan. Voorzover het afval is gedecontamineerd en beleidsmatig geschikt is om te worden verbrand in een AVI is na deze datum ook uitvoer naar een buitenlandse AVI mogelijk, onafhankelijk van de vraag of het hoogcalorisch is.
124.	SP 10.5.1	7	Verzocht wordt de tekst "en 18 01 08 en 18 02 afval voorzover van toepassing" wijzigen in ", 18 01 08, 18 02 02 en 18 02 07".	<i>Tekst zal worden aangepast, het betreft hier een verduidelijking.</i>
125.	SP 10.5.1	7	Paragraaf 5.1: de tekst "Na 1-1-2010 is uitvoer voor verwijdering mogelijk." wijzigen in "Na 1-1-2010 is uitvoer voor verbranding gelijkwaardig aan ZAVIN mogelijk."	De EVOA laat niet toe dat Nederland bij uitvoer voor verwijdering een oordeel velt over de kwaliteit van de verwijdering in het buitenland. Bij het beoordelen van een kennisgeving voor uitvoer voor D10, is het aan het land van ontvangst om te beoordelen of de ontvangende installatie daarvoor geschikt is en capaciteit heeft. Het is dus niet mogelijk dat Nederland bepaalt dat de ene D10-installatie in het buitenland wel en de ander niet geschikt is voor de ontvangst van ziekenhuisafval.
126.	SP 12.4.2	7	In tegenstelling tot de tekst van de wijziging meent inspreker dat derden (zoals bunkerbedrijven) <u>ook na de inwerkingtreding van het structuurplan</u> in aanmerking moeten komen voor een vergunning voor het opslaan van aan de inrichting aangeboden KCA/KGA uit de scheepvaart mits zij werken op basis van een samenwerkingsverband met een vergunde inzamelaar. Dit is vooral van belang omdat bunkerbedrijven een belangrijke rol hebben buiten de hoofdvaarwegen waarlangs volgens het structuurplan voorzieningen gaan komen	Het oogmerk van het structuurplan op grond van het scheepsafvalstoffenverdrag is om een dekkende structuur te realiseren waar schepen voldoende makkelijk hun afval kunnen afgeven. Bij het opstellen van het definitieve structuurplan na inwerkingtreding van het verdrag zal worden bezien of de bunkerbedrijven een rol moeten vervullen in de structuur. Daar kan nu nog niet op vooruit worden gelopen.
127.	SP 12.4.2	21	Bunkerbedrijven moeten ook na de inwerkingtreding van het structuurplan een rol kunnen spelen bij de inzameling en opslag van KCA/KGA, temeer omdat het conceptstructuurplan alleen voorziet in een verwijderingsstructuur langs hoofdvaarwegen. En daarbij moet het niet alleen gaan om afvalstoffen die worden opgehaald, maar ook om afvalstoffen die door schepen worden afgegeven aan langsvarende of stilliggende bunkerboten, -winkelschepen of -inrichtingen aan de wal.	

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
128.	SP 12.4.2	7	Inspreker geeft aan dat bunkerschepen niet altijd zelf inzamelen maar daarvoor leurboten/inzamelvaartuigen behorend bij het bunkerschip inzetten. Op basis van de letterlijke tekst van het LAP lijkt dit niet mogelijk.	De formulering "door eigen bunkerschepen" hoeft niet zo eng te worden uitgelegd als inspreker doet. Tussenkost van leurboten of andere aan de bunkeraar behorende vaartuigen wordt immers niet uitgesloten. Desalniettemin wordt de formulering "dat door eigen bunkerschepen is ingezameld namens een inzamelaar" gewijzigd in " <i>dat door het bunkerbedrijf namens een inzamelaar is ingenomen van door hem gebunkerde vaartuigen</i> "
129.	SP 12.4.2	21	Omdat de in de inspraaknotitie opgenomen afbakening tussen scheepsafval en landafval verwarrend is, geeft de inspreker een tekstvoorstel hiervoor (SP 12.4.2.1, derde tekstblok).	<i>Het tekstvoorstel wordt over genomen.</i>
130.	SP 13	24	Als bij het openen van de landsgrenzen op 1-1-2007 een absoluut stortverbod wordt ingesteld, vrees inspreker grote problemen voor de verwerking van sorteeresidu van sorteerb企业 van gemengd afval. Inspreker doet een voorstel om dit probleem op te lossen met het oog op mogelijke milieugevolgen en onveilige situaties: alleen cat. 28.4 sorteerb企业 wordt toegestaan hun sorteeresidu te storten.	De mening van de inspreker over een absoluut stortverbod wordt meegenomen bij het opstellen van een standpunt over een dergelijk stortverbod van de Staatssecretaris van VROM.
131.	SP 13.1 SP 13.4.5	7	De Euralcodes 200137 en 200138 (hout) zijn niet terug te vinden in het LAP, terwijl paragraaf 4.5 (minimumstandaard houtafval) uit sectorplan 13 (ook) hierop van toepassing kan zijn.	Zoals in de Toelichting bij de sectorplannen is aangegeven zijn de per sectorplan genoemde Euralcodes slechts indicatief. Het LAP sluit dus niet uit dat het beleid van sectorplan 13 ook op door inspreker genoemde Euralcodes wordt toegepast. Desalniettemin worden genoemde codes toegevoegd aan de paragrafen 1 en 4.5 van dit sectorplan en aan bijlage B7. Tevens wordt in het plan expliciet opgenomen dat voor hout de afbakening zich niet beperkt tot bouw- en sloopafval.
132.	SP 13.3.3	4	Inspreker mist in de tekst aandacht voor de witte en de gele lijst voor biomassastromen en voor het emissieregime dat is vastgelegd in het Bva. Nu het emissieregime al elders afdoende is geregeld kan dit volgens inspreker geen argument zijn om de verbranding van C-hout in AVI's ongewenst te verklaren.	Zoals uit de tekst van het LAP blijkt, zijn niet de emissies naar de lucht, maar potentiële verspreiding via de reststoffen reden voor het bestreden beleidsstandpunt. Dit standpunt is al in het geldende LAP aanwezig is en wordt niet nu pas bij de 3 ^e wijziging geïntroduceerd, het wordt slechts anders geformuleerd. Het standpunt op zich vormt dan ook geen onderwerp van deze inspraak.
133.	SP 13.3.3	4	Inspreker wijst er op dat er een subsidieregeling is voor het produceren van energie uit afvalhout (MEP) en dat het verstoken van brandbaar bouw- en sloopafval niet strijdig is met Europese regelgeving. Ook leidt verbranden van hout tot minder storten en past het in de afspraken uit het kolenconvenant. Verder moeten de emissie-eisen uit het Bva als minima worden gezien en moet het bevoegd gezag van geval tot geval technieken en emissies in vergunningen opnemen.	Alles wat inspreker opmerkt is mogelijk correct, maar verandert niets aan het feit dat bepaalde verduurzamingsmiddelen componenten bevatten die zeer schadelijk kunnen zijn voor mens en milieu. Wat de inspreker aanvoert, betekent niet dat de overheid geen maatregelen zou mogen nemen om risico's voor mens en milieu te beperken.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
134.	SP 13.3.3	4	<p>Inspreker acht de aanwezigheid van verontreinigingen en een mogelijke kwaliteitsafname van AVI-reststoffen geen valide argument om hergebruik en verbranding van C-hout in een AVI als ongewenst te verklaren.</p> <p>Hierbij voert inspreker aan dat</p> <ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="544 479 911 584">(1) de betreffende “verontreinigingen” in nieuwe producten al aanwezig zijn en zijn toegestaan, <li data-bbox="544 591 911 719">(2) C-hout net als andere materialen de kwaliteit van AVI-reststoffen zowel positief als negatief kan beïnvloeden, en <li data-bbox="544 725 911 853">(3) verbranding van gecreosoteerd hout levert slechts koolstof en waterstof op als reststof en heeft verder geheel geen effecten.	<p><u>Ad. 1</u> Dat in producten die nieuw op de markt komen bepaalde componenten reeds aanwezig zijn, betekent niet dat er geen specifieke regels gesteld kunnen worden met betrekking tot het afvalstadium. Omdat in de afvalfase andere handelingen met het product plaatsvinden en andere risico's aan de orde kunnen zijn, wordt voor dat stadium een aparte afweging gemaakt.</p> <p><u>Ad. 2</u> Het bestreden beleidsstandpunt is niet zo zeer gebaseerd op de algemene kwaliteit van de AVI-reststoffen maar specifiek op risico's ten gevolge van verspreiding van metalen als Cr, As, e.d. Juist omdat verduurzaamd hout makkelijk in een AVI terecht zou kunnen komen, is hiervoor dit beleidsstandpunt geformuleerd. Dat neemt overigens niet weg dat ook verspreiding van dergelijke metalen uit andere afvalstoffen (denk hierbij met name aan bepaalde industriële slibben) ongewenst is. Dergelijke afvalstoffen worden in het algemeen echter gestort op speciale deponieën of verwerkt in installaties die specifiek bedoeld zijn voor de verwerking van gevaarlijke afvalstoffen. Hierdoor is het risico op ongewenste verspreiding van betrokken metalen via de verwerking van dergelijke afvalstromen al geminimaliseerd.</p> <p><u>Ad. 3</u> Inspreker heeft gelijk dat de thermische verwerking van gecreosoteerd hout niet vergelijkbaar is met die van CC en CCA-hout. Voor gecreosoteerd hout is er slechts sprake van risico op verspreiding van bijvoorbeeld PAK bij product- of materiaalhergebruik. In het wijzigingsvoorstel is daar bij de formulering van de minimumstandaard wel rekening mee gehouden maar in de voorgestelde tekst voor paragraaf 3.3 zijn alle vormen van C-hout ten onrechte identiek behandeld. Naar aanleiding van deze reactie is de tekst aangepast en in lijn gebracht met de voorgestelde minimumstandaard.</p>
135.	SP 13.3.3	4	Het verwijzen naar bestaande besluiten voor verduurzaamd hout heeft geen enkele relevantie.	De relevantie is daarin gelegen dat de gebruikers van het LAP op deze wijze worden gewezen op direct verwante regelgeving.
136.	SP 13.3.3	4	De klassering in A-, B- en C-hout ontbeert een wettelijke grondslag en in praktijk wordt een marktgedreven sortering gehanteerd.	Als een wettelijke grondslag ontbreekt voor een klassering, betekent dat niet dat een dergelijk klassering dan niet gebruikt zou kunnen worden. Verder is het gebruik van deze indeling breed geaccepteerd. In het LAP zal nog eens expliciet worden opgenomen welke afbakening bij het schrijven van het plan als uitgangpunt is genomen. De nu in het LAP opgenomen indeling sluit overigens aan bij onder meer de witte en gele lijst waar A-hout wordt genoemd. Het onderscheid tussen geïmpregneerd en geverfd hout is ook algemeen geaccepteerd.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
137.	SP 13.3.3	4	Er zijn al eerdere rapport over de aanvaardbaarheid van de verbranding van verduurzaamd hout aan de kamer aangeboden. Inspreker voegt ter illustratie een brief van de Minister aan de Kamer (mei 2000) bij.	Het in het LAP opgenomen beleid om verspreiding van in verduurzaamd hout voorkomende zware metalen via AVI-reststoffen te voorkomen is geheel in lijn met de brief aan de kamer van mei 2000. Het wijzen op de betreffende rapporten wordt dan ook voor kennisgeving aangenomen.
138.	SP 13.3.3	25	Bielzen die onder C-hout vallen, worden nuttig toegepast. De inspraaknotitie zegt dat hergebruik van C-hout ongewenst is. Inspreker meent dat de nuttige toepassing van de bielzen kan worden gecontinueerd.	De inspraaknotitie zegt inderdaad dat nuttige toepassing van C-hout ongewenst is, maar verbiedt die nuttige toepassing niet. Overigens wordt de tekst van het LAP op dit punt nog wel genuanceerd. Bij veel C-hout zijn de zware metalen de reden dat nuttige toepassing ongewenst is, maar bij bielzen zijn het de PAK's (dus inzet bielzen als brandstof kan bijvoorbeeld wel, omdat de PAK's worden vernietigd).
139.	SP 13.4.4	25	Voorgesteld wordt om de minimumstandaard voor bitumineus afval gelijk te stellen aan die voor teermastiek.	Dit voorstel wordt meegenomen bij het opstellen van LAP-2.
140.	SP 13.4.5	7	De niet toegestane verwerking van C-hout zoals vermeld in de minimumstandaard is vaag geformuleerd en kan in de uitvoeringspraktijk tot discussie leiden. Verzocht wordt dit duidelijker af te bakenen.	<i>Hoewel de minimumstandaard in essentie niet anders is dan in het bestaande LAP is deze reactie aanleiding om in het tweede bolletje van de "overwegingen bij het vattellen van de minimumstandaard" nader toe te lichten wat de minimumstandaard inhoudt.</i>
141.	SP 15.4	7	Omdat het Besluit wit- en bruingoed is inmiddels vervangen door het Besluit elektrische en elektronische apparatuur zou in de minimumstandaard de verwijzing naar de leidraad Besluit verwijdering wit- en bruingoed moeten worden aangepast.	<i>Dit voorstel wordt overgenomen.</i>
142.	SP 22.4.2	20	Inspreker heeft bezwaar tegen de manier waarop de resultaten van de LCA-studie naar het toepassen van immobilisatie als verwerkingstechniek zijn omgezet naar algemeen beleid in de 3 ^e wijziging LAP. Het verzoek is om koude immobilisatie alleen aan te merken als minimumstandaard voor de verwerking van die verontreinigingen, zijnde anorganische verontreinigingen, waarvoor de techniek geschikt is.	In praktijk komt de minimumstandaard neer op hetgeen de inspreker voorstelt. Alleen voor anorganische componenten heeft immobilisatie zin, omdat daarmee het uitlooggedrag verbetert. Op het halen van concentratiegrenswaarden voor organische verontreinigingen heeft immobilisatie immers nauwelijks invloed.
143.	SP 22.4.2	25	Bij koude immobilisatie van verontreinigde grond wordt mengen met grond- en hulpstoffen toegestaan. Blijven de eisen van hoofdstuk 16 (Mengen) daarbij gelden.	Ja, met dien verstande dat de concrete eisen uit tabel 16.1 alleen zijn bedoeld voor mengen voorafgaand aan bij- of meestook. Dit is echter niet nieuw ten opzichte van het beleid van voor deze wijziging.
144.	SP 22.5.2	7	De laatste zin van paragraaf 5.2 is niet te volgen.	Dit is juist. De formulering is verbeterd tot <i>"Uitvoer van verontreinigde grond is slechts toegestaan wanneer deze geschikt is om na reiniging of immobilisatie in het land van ontvangst nuttig te worden toegepast."</i>

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspreekreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
145.	SP 23	25	Inspreker zou graag zien dat ook Nederland de regeneratie van afgewerkte olie of een vergelijkbare vorm van nuttige toepassing ondersteunt, zodat deze milieuvriendelijke vorm van hergebruik – waarin reeds is geïnvesteerd – wordt veiliggesteld.	Zoals al is aangegeven in paragraaf 3.12 van de inspraaknotitie ligt definitieve besluitvorming op dit punt buiten deze LAP-wijziging. Vanzelfsprekend ondersteunt Nederland initiatieven voor nuttige toepassing. Dit betekent echter niet zonder meer dat Nederland een bepaalde techniek of toepassing gaat voorschrijven. Van belang daarbij is welke eisen de Europese Commissie gaat stellen en of Nederland met eventuele strengere eisen mogelijk een niet gelijkwaardig speelveld creëert.
146.	SP 23.3.2	19	Inspreker verzoekt uit het oogpunt van efficiëntie om ten aanzien van de inzameling van afgewerkte olie tot 200 liter de grens op te trekken tot 1 000 liter per afgifte per ontdoener.	Zoals al is aangegeven in paragraaf 3.12 van de inspraaknotitie, is er bewust voor gekozen het onderwerp inzamelvergunningen niet in het kader van deze wijziging mee te nemen.
147.	SP 23.4.2	1	Inspreker verzoekt om de beperking van het aantal inzamelvergunningen voor afgewerkte olie te laten vallen en noemt daarvoor een zevental argumenten.	Bij totstandkoming van het LAP is na een evaluatie van het systeem van inzamelvergunningen bewust besloten dit voor afgewerkte olie overeind te houden. Zoals in de inspraaknotitie is aangegeven, zal in 2006 het inzamelvergunningstelsel opnieuw worden geëvalueerd, waarbij de Europese voornemens over de toekomst van de Richtlijn afgewerkte olie en de in voorbereiding zijnde EG-dienstenrichtlijn worden betrokken. Ook de andere door de insprekers genoemde aspecten zullen hierbij worden betrokken.
148.	SP 23.4.2	26	Inspreker wil dat ook andere inzamelaars tot de markt van afgewerkte olie moeten kunnen toetreden en dat voor verwerking van de olie-afvalstromen er vrij geëxporteerd moet kunnen worden.	
149.	SP 23.4.2	29	Vergunningstelsel voor inzameling van afgewerkte olie is strijdig met Europees recht (handelsbelemmeringen). Inspreker heeft geen inzamelvergunning, kan dus niet exporteren, maar heeft wel een verwerkingstechniek in het buitenland. Daarom vergunningstelsel afschaffen.	
150.	SP 23.4.5	7	Euralcode 12 01 18 (oliehoudend metaalslib) is terug te vinden in sectorplan 23 (niet in 21). De minimumstandaard voor slibfracties is reinigen in een thermische grondreinigingsinstallatie. De vraag is of dit voor oliehoudend metaalslib wel een doelmatige verwerkingswijze is, aangezien de metaalfractie dan grotendeels in de (gereinigde) grond terecht komt.	Deze minimumstandaard wordt niet gewijzigd en is derhalve geen onderwerp van deze inspraakronde. In het algemeen kan echter wel worden gesteld dat - zoals in de Toelichting bij de sectorplannen is aangegeven - de per sectorplan genoemde Euralcodes slechts indicatief zijn. Mocht voor bepaalde specifieke stromen evident zijn dat de minimumstandaard uit het sectorplan daar niet voor is bedoeld, of tot onbedoelde milieuhygiënische nadelen leidt, dan is het aan het bevoegd gezag om te oordelen dat de betreffende minimumstandaard in dat geval niet van toepassing is.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inpraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
151.	SP 25	1	Omdat het mogelijk wordt om bij metaalterugwinning te spreken van nuttige toepassing wanneer ten minste de helft van het aanwezige metaal wordt teruggewonnen, vreest inspreker dat shredderafval voortaan onder de titel "nuttige toepassing" kan worden uitgevoerd terwijl in werkelijkheid vrijwel de hele afvalstroom wordt gestort.	Zoals reeds elders in deze nota van aanpassing is aangegeven, wordt de 50%-regel uit het LAP geschrapt. Uit de nieuwe teksten voor de paragrafen 4.5, 12.3 en 12.4 van het beleidskader (zie bijlage 4 van deze nota) volgt dat in de nieuwe situatie sprake kan zijn van indeling als nuttige toepassing wanneer slechts een klein deel van het afval daadwerkelijk nuttig wordt toegepast. Er kan echter wel bezwaar worden gemaakt, bijvoorbeeld wanneer de mate van nuttige toepassing de overbrenging niet rechtvaardigt. Mocht shredderafval worden uitgevoerd, terwijl na de uitvoer onevenredig veel van de uitgevoerde afvalstof wordt gestort, dan kan dat aanleiding zijn tot het maken van bezwaar. Wel zal dit van geval tot geval worden beoordeeld.
152.	SP 28	7	Dierlijk afval staat nu genoemd onder de Eural-codes 02 01 en 02 02. Met name categorie-1 en categorie-2 materiaal, maar ook categorie-3 materiaal zou mogelijk gezien moeten worden als infectueus materiaal en zou het rechtvaardigen om dit dierlijk afval te plaatsen onder afvalstoffencode 18 of in ieder geval onder een code die daarmee vergelijkbaar is. Het is van belang dat in sectorplan 28 hierin helderheid wordt gebracht.	Dierlijk afval kan ook betrekking hebben op Eural-code 18. Dierlijk afval dat onder Eural code 18 valt, is gereguleerd in sectorplan 10. In paragraaf 28.2 zal dit worden verduidelijkt door het opnemen van de volgende zin: <i>"Het beleid ten aanzien van dierlijk afval waarvan de inzameling en verwijdering zijn onderworpen aan speciale richtlijnen teneinde infectie te voorkomen (Eural code 18 02) is niet beschreven in dit sectorplan. Hiervoor wordt verwezen naar het sectorplan over specifiek ziekenhuisafval (sectorplan 10)."</i>
153.	SP 28	7 10	Inspreker 7 vraagt een beschouwing over de vraag waarom dierlijk afval als afvalstof dient te worden beschouwd, ondanks het feit dat primair de Destructiewetgeving van toepassing is, en waarom er dus in het LAP een sectorplan aan deze afvalstroom wordt gewijd. Inspreker 10 vreest voor onduidelijkheden nu het sectorplan spreekt over "afval" terwijl deze term in de verordening niet wordt gebruikt en wil weten wat precies met "afval" wordt bedoeld. Ook is deze inspreker niet duidelijk waarom er sowieso aanvullend beleid noodzakelijk is.	Afval is gedefinieerd in de Kaderrichtlijn Afvalstoffen. Dierlijk afval valt binnen de scope van deze definitie. Sectorplan 28 beoogt om de mogelijke onduidelijkheid die zou kunnen ontstaan vanwege het van toepassing zijn van beide regimes (zo veel mogelijk) op te heffen. Zoals in het sectorplan is aangegeven, is de Verordening dierlijke bijproducten bepalend, vanuit de afvalstoffenregelgeving worden geen aanvullende eisen gesteld voor zover deze zaken zijn gereguleerd door veterinaire regelgeving. Alleen voor milieuhygiënische eisen aan bijvoorbeeld opslag of verwerking van dierlijk afval kunnen op basis van afvalstoffenregelgeving aanvullende eisen worden gesteld.
154.	SP 28.2	16	Omdat er bij dierlijk afval onduidelijkheid kan ontstaan over de vraag of sprake is van afval of niet wordt voorgesteld een verwijzing naar paragraaf 4.4 van het beleidskader op te nemen. Diermeel in het sectorplan niet noemen als een stof die categorisch als afvalstof moet worden aangemerkt, omdat het vaak juist vanwege toepassing in diervoeding wordt geproduceerd.	

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inpraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
155.	SP 28.2	7	De opgenomen opsomming van de diverse voorkomende vormen van dierlijk afval dient te worden aangevuld met ten minste de volgende categorieën: - dierlijke vetten; - biodiesel.	Dierlijke vetten vallen in feite onder de categorie 3: "dierlijke bijproducten verkregen bij de productie van voor menselijke consumptie bestemde producten (restmaterialen, misproducties)". Volledigheidshalve zal bij de voorbeelden tussen haakjes ook " <i>dierlijke vetten</i> " toegevoegd worden. Biodiesel valt in de meeste gevallen buiten de scope van het afvalstoffenbegrip, primair omdat het de resultante is van een afgerond recyclingsproces. Biodiesel zal daarom niet worden opgenomen in de opsomming.
156.	SP 28.2	7	Laatste alinea, één na laatste regel, klopt niet: "in compost en in werking".	De passage wordt vervangen door " <i>.... in compost in werking.</i> "
157.	SP 28.2	7	Inspreker verzoekt aan te geven welke afvoerleidingen worden bedoeld in de opsomming van categorie 2 materiaal.	Ter verduidelijking wordt de tekst "slibben, vetten en materialen uit afvoerleidingen" vervangen door: " <i>dierlijk materiaal dat wordt opgevangen bij de behandeling van afvalwater van slachthuizen</i> "
158.	SP 28.2	7	Als voorbeeld van een stof die afvalstof blijft tot verbranding dient naast diemeel ook dierlijk vet te worden genoemd. Daar tegenover zou biodiesel genoemd moeten worden als een stof die als grondstof in een productieproces wordt ingezet en dan geen afvalstof meer is.	Voorstel is akkoord. Na de zin "Bij het opslaan en verbranden van diemeel blijft sprake van een afvalstof" wordt toegevoegd: <i>Bij biodiesel, dat is ontstaan na chemische omzetting van dierlijk vet, dat voldoet aan de hiervoor geldende kwaliteitseisen en dat ingezet wordt als brandstof, is geen sprake meer van een afvalstof</i> .
159.	SP 28.3	7	Paragraaf 3, laatste alinea, 4e regel moet zijn: "Bij de wijziging".	<i>Deze tekstuele suggestie wordt overgenomen.</i>
160.	SP 28.3	7	Onduidelijk is welke verordening wordt bedoeld met "... van deze verordening" aan het eind van de voorlaatste zin.	<i>Bedoeld is de EVOA. In de definitieve tekst wordt dit verduidelijkt.</i>
161.	SP 28.3 SP 28.5	10	Nu de nieuwe EVOA, welke per 12 juli in werking treedt, niet toeziet op gevallen die vallen onder de erkenningseisen van de verordening dierlijke bijproducten, zou het LAP hierop moeten anticiperen.	Inspreker maakt niet duidelijk op welk onderdeel geanticipeerd moet worden. Met de derde wijziging van het LAP is reeds rekening gehouden met de nieuwe EVOA en het geformuleerde beleid is hiemee niet in strijd.
162.	SP 28.3.3 SP 28.4.2	10	In deze paragraaf wordt ten onrechte voorbij gegaan aan het feit dat categorie-3 materiaal op grote schaal wordt toegepast in diervoeder. Ook de laatste zin boven het kader met de minimumstandaard gaat voorbij aan het verwerken van categorie-3 materiaal tot veevoer	In het algemeen geldt dat vervoeding van dierlijke eiwitten aan landbouwhuisdieren is verboden, maar er geldt wel een aantal specifiek omschreven uitzonderingen. Het voert in het kader van het LAP te ver om deze uitzonderingen specifiek te benoemen.
163.	SP 28.3.3	16	Het gestelde over de TSE Verordening is niet helemaal juist. Inspreker verzoekt om bij de doelstelling van de verordening ook de uitzonderings-bepalingen te noemen.	
164.	SP 28.4	7	Verzocht wordt expliciet op te nemen dat voorafgaande aan het verkrijgen van een erkenning op basis van de verordening dierlijke bijproducten een inrichting moet beschikken over een Wm-vergunning.	Een bedrijf moet in ieder geval zowel een milieuvergunning als een erkenning hebben om operationeel te mogen zijn. Voor de duidelijkheid zal dit in de 1 ^e zin van de 2 ^e alinea van 28.4 als volgt worden verwerkt: "Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan, be- of verwerken moeten (<i>naast een milieuvergunning</i>) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de Verordening dierlijke bijproducten".

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inspreekreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
165.	SP 28.4	7	Onduidelijk is "wat anders is bij dierencrematoria" (tweede alinea).	Omdat dierencrematoria niet onder de Richtlijn Verbranden vallen, moeten deze inrichtingen wel een separate erkenning krijgen. Dit is inmiddels ook gebeurd. Ter verduidelijking wordt de zin als volgt aangevuld: "Dit is anders bij dierencrematoria, <i>deze inrichtingen moeten wel worden erkend in het kader van de Verordening</i> ".
166.	SP 28.4	7	De laatste zin van de derde alinea impliceert ten onrechte dat voor het inzamelen van dierlijk afval een Wm-vergunning vereist is.	<i>Letterlijk genomen heeft inspreker gelijk. Het woord "inzamelen" wordt uit de betreffende zin verwijderd.</i>
167.	SP 28.4.1	7, 10	Paragraaf 4.1: "kaders van gezelschapsdieren" moet "kadavers van gezelschapsdieren" zijn.	<i>Deze typefout wordt hersteld conform het voorstel van de inspreker.</i>
168.	SP 28.4.2	7	De minimumstandaard zou niet uitgebreid in het sectorplan aan de orde moeten komen. Er kan worden volstaan met het verwijzen naar de randvoorwaarden, feitelijk de minimumstandaarden, zoals die in de Verordening dierlijke bijproducten zijn vastgelegd.	De facto is dit ook wat in het sectorplan is gebeurd. De geformuleerde minimumstandaarden zijn helemaal opgehangen aan de eisen uit de Verordening dierlijke bijproducten, waarbij alleen is gekeken naar wat in Nederland operationeel (en daarmee economisch rendabel) is.
169.	SP 28.4.2	7	Er blijkt niet (duidelijk) uit de tabel dat vergisting of biodieselproductie ook mogelijk zijn voor categorie 1 (laatste wijzigingen op DPV 92/2005 en 2067/2005).	In de tekst wordt de betreffende passage als volgt aangepast: "storten verdient hierbij, uit milieu-overwegingen niet de voorkeur. <i>Andere verwerkingsmethoden van categorie 1 materiaal, zoals verwerking tot biodiesel, zijn toegestaan na toestemming van de minister van LNV.</i> "
170.	SP 28.4.2	7	Naar aanleiding van de tekst onder de tabel met minimumstandaard wordt opgemerkt dat het bevoegd gezag voor het verlenen van een Wm-vergunning Gedeputeerde Staten is, terwijl LNV het bevoegd gezag voor het verlenen van een erkenning.	<i>Inspreker merkt terecht op dat de tekst van de wijziging op dit punt te kort door de bocht is. In de definitieve tekst wordt dit zorgvuldiger geformuleerd.</i>
171.	SP 28.5.1	7	De invoer van kadavers wordt niet genoemd terwijl toch in Nederland crematie van gezelschapsdieren uit bijvoorbeeld Duitsland plaatsvindt.	In paragraaf 5.1 wordt na "in beginsel niet toegestaan" toegevoegd: <i>Invoer van dode gezelschapsdieren bestemd voor verbranding in een dierencrematorium wordt in bepaalde gevallen toegestaan.</i>
172.	SP 31.5.1	15	Onder verwijzing naar de voorgestelde tekst voor olie (sectorplan 23) wordt verzocht om onderscheid tussen uitvoer van oplosmiddelen naar een verbrandingsinstallatie enerzijds of naar een cementoven anderzijds.	Anders dan voor olie, is er voor oplosmiddelen ook nationaal niet altijd verschil tussen nuttige toepassing en verbranden als verwijdering. Dit komt door het ontbreken van specifieke Europese regelgeving (die er voor olie wel is), door de uitkomsten van de voor het LAP uitgevoerde LCA en door specifieke financiële overwegingen en overwegingen bij de wijze van inzamelen van deze afvalstroom (zie verder de motivering van het nationale beleid in het LAP). Nu voor oplosmiddelen nationaal gezien een dergelijk onderscheid niet (altijd) geldt, zou het wel hanteren van dit onderscheid bij uitvoer kunnen worden uitgelegd als afscherming van de eigen markt en het is daarmee ongewenst.

Nr.	Onderdeel LAP	Inspreker(s)	Inpraakreactie	Antwoord en aanpassing LAP (<i>cursief</i>)
173.	SP 32	2	Inspreker vreest dat door de voorgestelde wijziging een ongelijkheid in regelgeving kan ontstaan ten opzichte van tot bedrijven in andere lidstaten. Verder meent inspreker dat regulering van export even streng moet zijn als regulering voor import. Mocht de wijziging gevolgen hebben voor zijn bedrijfsvoering dan wenst inspreker schade gecompenseerd te krijgen. Inspreker vraagt tenslotte om garanties dat import en export onverkort mogelijk blijft.	De voorgestelde wijziging beoogt niet om in- en uitvoer van kwikhoudend afval lastiger te maken. Het is juist de bedoeling om ook invoer als nuttige toepassing mogelijk te maken, waarmee het LAP beter in lijn komt met de visie van de omliggende landen en afwijkingen van dit onderdeel van het LAP tot het verleden gaan behoren. Aan de vraag om een garantie dat in- en uitvoer onverkort mogelijk blijft, kan niet tegemoet worden gekomen. In de systematiek van de EVOA dient iedere kennisgeving op zichzelf te worden beoordeeld en dat verhoudt zich niet tot een algemene toezegging. Bovendien is een toezegging dat in- en uitvoer <u>onverkort</u> mogelijk blijven inhoudelijk niet in overeenstemming met het beleid van vóór en ná de wijziging. Zowel vóór als na de wijziging zijn namelijk gevallen denkbaar waarin geen toestemming voor in- of uitvoer wordt verleend.
174.	SP 32	7	Nu na sluiten van de C ₂ -deponie in de voorgestelde wijziging wordt gesproken van een "daarvoor geschikte deponie" roept dat vragen. Deze terminologie laat erg veel interpretatieruimte en bemoeilijkt een eenduidige uitleg van vrijwel alle minimumstandaarden in dit sectorplan.	Daar waar specifieke partijen afval die vallen onder dit sectorplan geschikt zijn om te worden geborgen op een separaat vak van een C ₃ -stortplaats, is sprake van een "daarvoor geschikte deponie". Bij het verlenen van de vergunning aan de betreffende stortplaats is daarmee bij het formuleren van de acceptatievoorschriften reeds rekening mee gehouden. Er zal zeker afval zijn dat in het verleden op de C ₂ -deponie terecht kwam, maar waarvoor storten in Nederland nu niet mogelijk is. Voor die gevallen ligt een "daarvoor geschikte deponie" dus buiten de landsgrenzen.
175.	SP 32.4.5	7	In de vierde overweging bij de minimumstandaard wordt nog steeds verwezen naar een C ₂ -deponie.	<i>Dit is aangepast.</i>
176.	SP 32.5.1	7	Waarom wordt uitvoer t.b.v. verbranden toegestaan, terwijl C ₁ -afvalstoffen en C ₂ -afvalstoffen hiervoor eerder nooit geschikt waren?	Het sectorplan heeft niet uitsluitend betrekking op C ₁ - en C ₂ -afval.
177.	SP 34.4	7	In aanvulling op de onderwerpen in de voorliggende wijziging suggereert inspreker de beperking van de vergunningstermijn tot maximaal vijf jaar te laten vervallen. De be- en verwerkingsmethodes zijn inmiddels niet meer zodanig dynamisch dat deze beperking gerechtvaardigd is. Bovendien voldoen de be- en verwerkingsmethodes aan de LAP-minimumstandaard en aan de voorwaarden in de 'concept'-Bref-Waste.	Deze suggestie wordt betrokken bij het opstellen van LAP-2.
178.	SP 34.5	29	In het voorziene beleid wordt ten onrechte geen rekening gehouden met het nuttig toepassen van de waterige reststroom die overblijft nadat uit fotografisch afval metalen zijn teruggewonnen. Dit beleid is bovendien in strijd met de Afvalstoffenrichtlijn, de EVOA en jurisprudentie van het Europese Hof.	De toepassing van de waterige reststroom die inspreker bedoelt, maakt gebruik van componenten die zich nog in het water bevinden en niet van het water zelf. Conform het gestelde in de 3 ^e wijziging moet in dat geval bij de beoordeling van de toepassing het water buiten beschouwing worden gelaten en dient de beoordeling zich alleen te richten op de componenten in de waterstroom die worden toegepast.

Bijlage 4 Teksten gewijzigde LAP

In deze bijlage zijn de belangrijkste gewijzigde teksten van het LAP integraal opgenomen: de paragrafen 4.5 en 12.3 t/m 12.5.

4.5 Onderscheid tussen verwijdering en nuttige toepassing

De Kaderrichtlijn afvalstoffen maakt onderscheid tussen verwijderingshandelingen (D-handelingen) en handelingen van nuttige toepassing (R-handelingen). Deze handelingen zijn in de bijlagen IIA en IIB bij de richtlijn opgenomen.

Het maken van een onderscheid tussen verwijdering en nuttige toepassing is in de praktijk in een aantal gevallen lastig, omdat criteria hiervoor ontbreken. De begripsafbakening is echter van groot belang. De EG-verordening 259/93 betreffende toezicht en controle op de overbrenging van afvalstoffen binnen, naar en uit de EG (verder te noemen: de EVOA) staat namelijk toe dat een lidstaat stelselmatig bezwaar kan maken tegen uitvoer voor verwijdering, dan wel deze kan verbieden. Bij uitvoer voor nuttige toepassing is dat niet het geval. Tegen dergelijke overbrengingen wordt geen bezwaar gemaakt, tenzij hiertoe specifiek aanleiding is. In artikel 7, lid 4 van de EVOA zijn de mogelijkheden om in geval van nuttige toepassing bezwaar te maken vermeld. In hoofdstuk 12 (Toetsingskader in- en uitvoer) wordt daarop nader ingegaan.

Het hiervoor staande toont aan dat het maken van onderscheid tussen nuttige toepassing en verwijdering van belang is. In deze paragraaf is daarom een nadere interpretatie opgenomen voor de handelingen waarover onduidelijkheden bestaan wegens het ontbreken van EG-regelgeving terzake of waarover inmiddels jurisprudentie is ontstaan, zoals de eerste handeling of over het verbranden van afvalstoffen.

Een belangrijk uitgangspunt bij het maken van het onderscheid volgt uit een uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen van 27 februari 2002 (zaak C-6/00, Abfall Service AG (ASA)) over opslag van afvalstoffen als opvulmateriaal in een niet meer in gebruik zijnde mijn. In deze zaak spreekt het Hof uit: "Een dergelijke opslag vormt een nuttige toepassing indien het belangrijkste doel ervan inhoudt dat de afvalstoffen een nuttige functie kunnen vervullen doordat zij in de plaats komen van andere materialen die voor deze functie hadden moeten worden gebruikt."

Verder zegt het Hof dat bij een EVOA-kennisgeving alle bevoegde autoriteiten die de kennisgeving ontvangen, moeten controleren of de door de kennisgever opgegeven indeling aan de bepalingen van de EVOA beantwoordt. Dat lidstaten hierdoor uiteenlopende kwalificaties aan een overbrenging kunnen geven, is volgens het Hof inherent aan het door de EVOA ingevoerde stelsel.

Ook is het Hof van mening dat (in deze zaak) de opslag van geval tot geval moet worden onderzocht, teneinde te bepalen of het gaat om een verwijderingshandeling of om een handeling van nuttige toepassing. Het is aan de nationale rechter om in concrete gevallen te bepalen of sprake is van nuttige toepassing dan wel verwijdering.

Het hiervoor staande ondersteunt de lijn dat Nederland als lidstaat bepaalde aspecten zelf uitwerkt. Bij de interpretatie in dit LAP worden primair de Nederlandse wet- en regelgeving en beleidsplannen als uitgangspunt genomen. De interpretatie is dus niet gebaseerd op dan wel afhankelijk van het standpunt in het buitenland. Dit betekent dat Nederland in ieder concreet geval zelfstandig oordeelt welke handeling het betreft.

Belangrijk voor de beantwoording van de vraag of in een concreet geval sprake is van nuttige toepassing of verwijdering is de eerste handeling de afvalstoffen direct na de overbrenging ondergaan. Jurisprudentie van de Raad van State hierover zegt namelijk dat voorbereidingen als zelfstandige handelingen moeten worden ingedeeld en dat de eerste handeling die een afvalstof na de overbrenging ondergaat bepalend is voor de indeling van een verwerkingswijze.

In de paragrafen hierna wordt het onderscheid uitgewerkt voor de volgende handelingen:

1. Materiaalterugwinning
2. Verbranden van afvalstoffen
3. Op of in de bodem brengen van afvalstoffen

4.5.1 Materiaalterugwinning

In het oorspronkelijke LAP is als algemene regel vastgelegd dat er sprake is van nuttige toepassing als ten minste 50% (gewichtspcenten) van het ingangsmateriaal wordt teruggewonnen. Op 21 juni 2006 heeft de Raad van State in zaak 200507728 het volgende uitgesproken: "Voor zover in het LAP een percentage van 50% als algemene regel is neergelegd, is het LAP naar het oordeel van de Afdeling daarom onvoldoende daadkrachtig geformuleerd". Vervolgens wordt in de bewuste zaak een handeling waarbij in het buitenland 39,3% van een afvalstof wordt teruggewonnen als handeling van nuttige toepassing bestempeld.

Deze uitspraak betekent dat de 50% regel niet meer als algemene regel in het LAP kan worden gehandhaafd. Vanaf de derde wijziging (eind 2006) geldt dat elke handeling waar enige vorm van materiaalterugwinning plaatsvindt als een handeling van nuttige toepassing moet worden benoemd. Het moet dan wel gaan om terugwinning van componenten of fracties die bij hergebruik in de plaats komen van andere materialen die voor die functie hadden moeten worden gebruikt.

De omvang van de terug te winnen fractie in relatie tot de totale afvalstof of de wijze van verwerken van eventuele restfracties speelt bij het kwalificeren als nuttige toepassing in beginsel geen rol, tenzij de omvang zo minimaal is dat het hoofddoel van de inzet in redelijkheid niet het terugwinnen van betreffende component kan zijn.

Het hiervoor staande betekent het volgende:

- M1. Er is sprake van respectievelijk R3, R4 of R5 als een afvalstof zonder voorbehandeling wordt ingezet met als hoofddoel recycling/terugwinning, waarbij sprake is van vervanging van primaire
- (a) organische stoffen niet zijnde oplosmiddelen,
  - (b) metalen of metaalverbindingen of
  - (c) anorganische materialen
- (zie onder meer uitspraak Raad van State van 14 juni 2006, nr. 200510500/1)

Er is geen sprake van R3, R4 of R5 als geen sprake is van feitelijke vervanging van primaire materialen, maar van het beschikbaar krijgen van de materialen voor latere nuttige toepassing of nuttige toepassing elders.
(zie onder meer uitspraak Raad van State van 2 juli 2004, nr. 200404406/1).

- M2. Er is sprake van een handeling als bedoeld onder respectievelijk R2, R6, R7, R8 of R9 als een afvalstof zonder voorbehandeling wordt ingezet in een proces dat primair is gericht op het terugwinnen uit het afval van
- (a) oplosmiddelen,
  - (b) zuren of basen,
  - (c) bestanddelen die worden gebruikt om vervuiling tegen te gaan,
  - (d) bestanddelen uit katalysatoren of
  - (e) olie.

Onder terugwinnen valt hierbij zowel het beschikbaar krijgen van componenten zodat deze elders kunnen worden ingezet en daar primair materiaal kunnen vervangen, als het direct in een proces hergebruiken van de afvalstof en daarmee uitsparen van primair materiaal.
(zie onder meer uitspraak Raad van State van 21 juni 2006, nr. 200507728/1).

M3. Er is sprake van R10 als een afvalstof zonder voorbehandeling wordt uitgereden ten behoeve van landbouwkundige of ecologische verbetering, mits wordt voldaan aan de op de plaats van inzet geldende toepassingsnormen. Voor het hanteren van andere dan lokaal geldende toepassingsnormen, zie paragraaf 12.4.

M4. Er is sprake van een handeling van nuttige toepassing (veelal R4 of R5), als afvalstoffen zonder voorbehandeling worden ingebracht in een verbrandingsinstallatie die niet primair is ontworpen met het oog op de verwijdering van afvalstoffen en als de afvalstoffen niet primair ten behoeve van verbranding in de installatie worden gebracht, maar met het oog op het terugwinnen van componenten uit het afval of het verwerken in het eindproduct.
(zie onder meer uitspraak Raad van State van 14 juni 2006, nr. 200510500/1).

Er is sprake van het onderscheid R1-D10 als een afvalstof zonder voorbehandeling in een verbrandingsproces wordt gevoerd, waarbij de verbranding het hoofddoel is waarvoor de afvalstof in de installatie wordt gebracht. Het onderscheid tussen R1 en D10 is in paragraaf 4.5.2 nader uitgewerkt.

M5. Er is sprake van R12, als een afvalstof, ten behoeve van latere verwerking of toepassing elders, gescheiden, gesorteerd of (anders dan verdunnen of mengen) anderszins mechanisch, thermisch, biologisch of fysisch wordt voorbehandeld, mits de voorbehandeling tot doel heeft in een latere handeling de nuttige toepassing van componenten of fracties mogelijk te maken en wanneer aannemelijk is gemaakt (bij in- en uitvoer op basis van de gegevens in het kennisgevingsdossier) dat ten minste een deel van deze fracties of componenten uiteindelijk ook wordt verwerkt conform één van de wijzen als bedoeld onder de categorieën R1 t/m R11 van de kaderrichtlijn.

Met de keuze voor R12 sluit het LAP aan bij de wijziging van de EVOA (2007), waarin in de definities wordt aangegeven dat de handelingen R12 en R13 en D13 t/m D15 met name moeten worden gezien als handelingen van “voorlopige nuttige toepassing” respectievelijk “voorlopige verwijdering”. Dit betekent dat de handeling hiermee niet is afgerond en dat vervolgbewerkingen relevant kunnen zijn voor de juiste indeling.

Er is sprake van in het algemeen D9 of D13 als de voorbehandeling niet primair is gericht op het mogelijk maken van nuttige toepassing van componenten of fracties of niet aannemelijk is gemaakt dat dergelijke nuttige toepassing in een later stadium ook daadwerkelijk plaatsvindt.

M6. Er is sprake van R12 als een afvalstof wordt gemengd of verdund ten behoeve van latere verwerking of verwerking elders, wanneer de verwerking later/elders van het afval in de samenstelling vóór het mengen of verdunnen zou zijn aangemerkt als handeling van nuttige toepassing. In het kader van in- en uitvoer is dus de samenstelling van het afval zoals dat wordt overgebracht bepalend.

In andere gevallen wordt mengen of verdunnen aangemerkt als een verwijderingshandeling, in het algemeen D13.

M7. Er is sprake van het onderscheid D1-R3 of D1-R5 als een afvalstof zonder voorbehandeling op of in de bodem wordt gebracht. Het onderscheid tussen D1 en R3 respectievelijk R5 is in paragraaf 4.5.3 nader uitgewerkt.

M8. Wanneer uit bovenstaande stappen geen indeling volgt, wordt van geval tot geval een oordeel geveld, maar ligt indeling onder één van de hiervoor niet genoemde D-handelingen (D2 t/m D8, D11, D12, D14 of D15) voor de hand. Daarnaast kunnen in specifieke gevallen aparte regels gelden. Zo is bij het vernietigen van PCB's altijd sprake van verwijdering (zie sectorplan 24).

VOORBEHANDELINGEN WEL OF NIET ONDER R12

De punten M5 en M6 van de hiervoor staande tekst bakenen af wanneer een voorbehandeling kan worden aangemerkt als R12. Ter toelichting de volgende voorbeelden:

1. sorteren van gemengd afval

Dit is aan te merken als R12 wanneer de sortering als hoofddoel heeft het afscheiden van fracties die uiteindelijk nuttig worden toegepast. Wel moet hierbij aannemelijk zijn gemaakt dat ten minste een deel van de vrijkomende fracties in later stadium daadwerkelijk nuttig wordt toegepast.

Indeling als R12 is dus bijvoorbeeld **niet** aan de orde wanneer:

- * het gaat om sorteren gevolgd door verbranding van een deel in een AVI en storten van het restant. In dit geval gaat de voorbereiding immers niet vooraf aan nuttige toepassing.
- * er slechts sprake is van het - in het kader van de acceptatiecontrole - afscheiden van bepaalde componenten uit het aangevoerde afval om bijvoorbeeld het verbrandingsproces soepel te laten verlopen of bijvoorbeeld omdat bepaalde componenten niet in betreffende installatie mogen worden verbrand. In een dergelijk geval is het hoofddoel van de sortering immers niet het afscheiden van fracties t.b.v. hergebruik, ook niet wanneer een dergelijke ongewenste component uiteindelijk wel voor nuttige toepassing wordt afgevoerd.

Indeling als R12 kan bijvoorbeeld **wel** aan de orde zijn als de eerste stap een verbrandingsproces als doel heeft volumeverkleining en/of het verbeteren van de ontsluiting van terug te winnen componenten en de verbranding ook daadwerkelijk wordt gevolgd door een terugwinningshandeling. Vindt de eerste stap echter plaats in een installatie die primair is opgericht met oog op de verwijdering van afval dan is indeling als R12 niet aan de orde, ook niet wanneer de verbranding als neveneffect heeft dat uit de residuen bepaalde componenten efficiënter (kunnen) worden tergewonnen.

2. thermische reiniging van verontreinigde grond of slib

In beginsel is de eerste handeling een verbranding van verontreinigende componenten. Het doel van de inzet van grond/slib in het proces is echter primair het terugwinnen en niet het verbranden ervan, zodat het niet gaat om het onderscheid R1-D10 (vergelijk uitspraak ^{200510500/1} van de afdeling d.d. ^{14 juni 2006}). In het geval (op basis van de gegevens in het kennisgevingsdossier) aannemelijk is dat de gereinigde grond of het slib uiteindelijk daadwerkelijk nuttig wordt toegepast (R3 / R5) wordt reiniging ingedeeld als R12 (thermische voorbehandeling, gevolgd door hergebruik).

3. mengen van afvalstoffen met elkaar of met hulpstoffen t.b.v. inzet in een cementoven of E-centrale

De inzet van het geproduceerde mengsel in een cementoven kan zowel gericht zijn op het gebruik als brandstof (onderscheid R1-D10 conform paragraaf 4.5.3) als gericht op het in de cement brengen van componenten ervan (R5). In sommige gevallen spelen beide functies een rol. Bij beide mogelijkheden wordt het vooraf mengen aangemerkt als R12. Concreet betekent dit dat alleen geen indeling als R12 plaatsvindt wanneer de vervolginzet noch R1, noch R5 kan zijn. Gedacht kan worden aan een mengsel olie/water of olie/oplosmiddel dat - op basis van het gehalte organische stof (vóór mengen kleiner of gelijk aan 50%) - niet wordt ingedeeld als R1, maar waarvoor - gelet op de geringe asrest - ook indeling als R5 niet aan de orde is. In deze gevallen is sprake van verwijdering. In alle andere gevallen wordt voor voorbereiden voorafgaand aan inzet in een cementoven ingestemd met indeling als R12.

Inzet van het geproduceerde mengsel in een E-centrale kan, gelet op het doel van de installatie redelijkerwijs slechts gericht zijn op inzet als brandstof. Anders dan bij de cementoven is inzet met als primair doel het inerte deel in de assen te laten belanden hier niet aan de orde. Indeling van voorbehandelen als R12 is dan uitsluitend aan de orde wanneer de vervolginzet op basis van een toets conform paragraaf 4.5.2 wordt aangemerkt als R1.

4. mechanisch, biologisch of thermisch drogen van afval voorafgaand aan inzet als brandstof

Deze productie van substituu-brandstof is een R12-handeling wanneer aannemelijk is dat het resulterende mengsel daadwerkelijk als brandstof wordt ingezet. Deze (vervolg)inzet wordt getoetst volgens paragraaf 4.5.2 en moet leiden tot het oordeel R1 om het voordrogen als R12-handeling aan te merken. Dat bij mechanisch drogen mogelijk een deel van het afgescheiden water wordt geloosd, is overigens niet relevant.

5. mechanisch, biologisch of thermisch drogen van afval ten behoeve van materiaalhergebruik

Wanneer aannemelijk is dat het vervolgproces primair is gericht op hergebruik van fracties of componenten uit het afval betreft deze vervolginzet een R-handeling. Eventueel voordrogen teneinde de beoogde vervolghandeling mogelijk te maken danwel eenvoudiger of efficiënter uit te kunnen voeren wordt dan ingedeeld als R12-handeling.

6. composteren of vergisten van mechanisch gedroogd zuiveringsslib

Dit is een R12-handeling wanneer het hoofddoel van het proces is het produceren van een residu dat vervolgens (a) wordt ingezet als brandstof (R1, getoetst volgens paragraaf 4.5.2) of (b) wordt ingezet als materiaalhergebruik (bijvoorbeeld als recultiveringslaag; R3). Indeling als R12 is dus niet aan de orde wanneer het slechts gaat om het reduceren van het stortvolume van het afval of om inzet in een AVI beter te laten verlopen. In dat geval wordt composteren of vergisten aangemerkt als een "voorlopige verwijderingshandeling".

7. immobilisatie (koud of thermisch) gericht op materiaalhergebruik (R5).

Dit is een R12-handeling wanneer het proces ook primair is gericht op immobilisatie van het inerte deel van de betreffende afvalstof (dus niet voor afval dat primair als steunbrandstof fungeert), **en** wanneer bovendien aannemelijk is gemaakt dat dit immobiliseert ook daadwerkelijk nuttig wordt toegepast (dus niet wanneer het immobilisatie voorafgaand aan storten betreft).

8. verbranding van afvalstoffen onder terugwinning van componenten uit het afval

Dat sprake is van terugwinning van materialen is niet doorslaggevend. Primair bepalend is het doel waarvoor de verbrandingsinstallatie is opgericht en secundair het doel van de inzet van de betreffende afvalstof.

Slechts wanneer het geen installatie is die primair is opgericht om afval te verwijderen **en** de inzet van betreffende afvalstof in de installatie als hoofddoel is gericht op het recyclen/terugwinnen van fracties/componenten uit het afval kan sprake zijn van indeling als R12 wanneer bij latere opwerking van de verbrandingsresiduen de betreffende componenten uit het afval ten behoeve van hergebruik worden teruggewonnen. Het dient hierbij wel aannemelijk te zijn gemaakt dat de betreffende fractie/component daadwerkelijk nuttig wordt toegepast (R4/R5).

Ingeval de componenten waar het om gaat niet uit de assen wordt teruggewonnen maar direct in een product komen (met name cementoven) is overigens eerder sprake van R5 dan van R12.

4.5.2 Verbranden van afvalstoffen

Voor het maken van het onderscheid tussen verbranden als vorm van verwijdering (D10) en verbranden als vorm van nuttige toepassing (inzet als brandstof, R1) is in eerste instantie het doel waarvoor de installatie is ontworpen bepalend.

Secundair is het doel van de inzet van het afval bepalend en kan dit eventueel aanleiding zijn om een verbranding toch in te delen als materiaalhergebruik. In sommige gevallen is voor het onderscheid R1-D10 tenslotte ook het gehalte organische stof in het afval relevant.

Over het onderscheid tussen verbranden op land (D10, verwijdering) en het nuttig toepassen van afval als brandstof (R1, nuttig toepassen) heeft het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen op 13 februari 2003 twee uitspraken gedaan, te weten het Duitsland-arrest (C-228/00) en het Luxemburg-arrest (C-458/00). Deze uitspraken houden het volgende in:

- V1. Er is sprake van 'verbranding op land' (D10, verwijdering) als afvalstoffen worden verbrand in een installatie die speciaal is ontworpen met het oog op de verwijdering van afvalstoffen, zelfs wanneer bij de verbranding de geproduceerde warmte geheel of gedeeltelijk wordt teruggewonnen (C-458/00, rechtsoverweging 41).
Dit betekent onder meer dat verbranden van afvalstoffen in een afvalverbrandingsinstallatie altijd als verwijderen wordt aangemerkt, onafhankelijk van de aard en samenstelling van de afvalstof. Ook voor andere verbrandingsinstallaties hangt het oordeel samen met het doel waarom de installatie is ontworpen. Was het primaire doel de thermische vernietiging van de afvalstoffen, dan betreft de verbranding dus altijd een verwijderingshandeling (D10).
- V2. Het verbranden van afvalstoffen kan worden aangemerkt als 'hoofdgebruik als brandstof of een andere wijze van energieopwekking' (R1, nuttige toepassing) als er geen sprake is van een installatie die speciaal is ontworpen ten behoeve van het verwijderen van afvalstoffen en als het verbranden voornamelijk tot doel heeft de afvalstoffen te gebruiken voor energieopwekking (uitspraak C-228/00, rechtsoverweging 41).
De afvalstoffen vervullen dan namelijk een nuttige functie doordat zij in de plaats komen van een primaire energiebron die voor deze functie had moeten worden aangewend (C-228/00, rechtsoverweging 46).
Dit betekent dat verbranden van afvalstoffen in een elektriciteitscentrale, cementoven, enz. als R1 wordt aangemerkt, mits aan de volgende twee voorwaarden wordt voldaan:

- a. bij de verbranding moet meer energie worden opgewekt en teruggewonnen dan bij het verbrandingsproces wordt gebruikt en een deel van het surplus aan energie moet daadwerkelijk worden gebruikt, hetzij onmiddellijk, in de vorm van warmte, hetzij na omzetting in de vorm van elektriciteit (C-228/00, rechtsoverweging 42);
- b. het merendeel van de afvalstoffen moet worden verbrand bij de handeling en het merendeel van de vrijgekomen energie moet worden teruggewonnen en gebruikt (C-228/00, rechtsoverweging 43). Omdat het merendeel van de afvalstoffen moet worden verbrand, dienen de afvalstoffen voor meer dan 50% te bestaan uit organische stof. Bij het bepalen van het aandeel organische stof wordt ook in het afval aanwezig water in beschouwing genomen, ofwel het gaat om het percentage organische stof betrokken op natte basis en niet op basis van de droge stof. In het afval aanwezig water wordt hierbij meegeteld bij de niet-organische fractie. Het gehalte op het moment van invoer in de verbrandingsinstallatie is bepalend, ofwel ook via separate droging vooraf (voorbehandeling) - voor of na de overbrenging - kan aan deze voorwaarde worden voldaan.

Wanneer niet aan beide hiervoor genoemde voorwaarden wordt voldaan, is sprake van verbranding op land (D10, verwijdering), ook wanneer de installatie niet specifiek is ontworpen ten behoeve van de verwerking van afvalstoffen (C-228/00, rechtsoverweging 52).

Bij het onderscheid tussen V1 en V2 zijn aanwijzingen dat een handeling voornamelijk de nuttige toepassing van afvalstoffen tot doel heeft (C-458/00, rechtsoverweging 44):

1. het feit dat de installatie, indien deze niet door afvalstoffen wordt bevoorrad, gebruik maakt van een primaire energiebron om haar activiteiten voort te zetten;
2. het feit dat de exploitant van de verwerkingsinstallatie de producent of houder van de afvalstoffen een betaling verschuldigd is bij de levering van de afvalstoffen.

In het algemeen is het feit dat de installatie niet zou zijn opgericht wanneer er geen afval te verwerken zou zijn geweest een sterke aanwijzing dat in zo'n installatie alleen verwijderingshandelingen mogelijk zijn. Latere aanpassingen van de installatie gericht op (betere) warmteterugwinning, productie van electriciteit, afzetbaarheid van reststoffen, enz. betekenen niet zonder meer dat het doel waarvoor de installatie is opgericht verandert. Slechts wanneer het ontwerp van de installatie zodanig wordt aangepast dat zij nu geschikt is om ook te draaien op pure primaire grond- of brandstoffen en bij het wegvallen van afval dan ook daadwerkelijk zou doordraaien op primaire materialen of brandstoffen, kan een installatie haar waardering als "installatie die primair is ontworpen ter vernietiging van afvalstoffen" verliezen.

Er is sprake van R5 als afval zonder voorbehandeling in een verbrandingsproces dat niet primair is ontworpen voor de verwijdering van afvalstoffen **en** als de afvalstoffen niet vanwege het verbrandingsproces in de installatie worden gebracht, maar vanwege het terugwinnen van componenten uit het afval of het verwerken in het eindproduct (zie paragraaf 4.5.1). (zie onder meer uitspraak Raad van State van 14 juni 2006, nr. 200510500/1).

ONDERSCHEID R1-D10 (en afbakening R1-D10 met indeling van een verbranding als R5)

Het onderscheid R1-D10 blijkt in de praktijk lastig en is regelmatig onderwerp van jurisprudentie. Hieronder volgen enkele voorbeelden om de uitwerking van het beleid voor R1-D10 te verduidelijken.

1. *verbranding afval (60% organisch, 35% anorganisch, 5% water) in een AVI;*
De installatie is primair ontworpen ten behoeve van het verbranden van afval. De verbranding is in alle gevallen een D10-handeling. Of er wel of geen energieproductie plaatsvindt, of de slakken nuttig kunnen worden toegepast, of het gehalte organisch op natte basis meer dan 50 massaprocent is, enz. doet niet ter zake.
2. *verbranding slib; 35% water, 40% organisch, 25% anorganisch;*
  - * Verbranding in een AVI is, gelet op de aard van de installatie, een D10-handeling (zie ook voorbeeld 1).
  - * Verbranding in een E-centrale kan, gelet op de aard van de installatie, in beginsel een handeling van nuttige toepassing zijn, maar in dit geval is het toch D10 omdat het gehalte aan organische stof (ofwel dat deel wat daadwerkelijk als brandstof kan fungeren) lager is dan 50%.
  - * Voor inzet in een cementoven geldt in beginsel hetzelfde als voor de E-centrale, maar daar kan de inzet in principe ook tot doel hebben "gebruik van het inerte deel in het product". In dat geval betreft het echter niet het onderscheid R1-D10 maar indeling als R5.

3. inzet van mengsel water – olie/oplosmiddel in een cementoven;

Het betreft een installatie waar handelingen van nuttige toepassing kunnen plaatsvinden. Voor onderscheid R1-D10 is het gehalte organisch op natte basis bepalend. Wanneer het gehalte organisch meer dan 50 massaprocent bedraagt, is sprake van nuttige toepassing (R1), mits tevens is voldaan aan de andere voorwaarden (zie paragraaf 4.5.3; er ontstaat een surplus aan energie dat ook daadwerkelijk nuttig wordt gebruikt).

Anders dan in het voorgaande voorbeeld is hier, gelet op de samenstelling van de afvalstof (minimale asrest), niet aannemelijk dat inzet in een cementoven primair tot doel heeft fracties van het afval her te gebruiken. Het betreft derhalve het onderscheid R1-D10 en indeling als R5 is niet aan de orde.

4. inzet van anorganisch materiaal (kalk, zand, zouten) in een cementoven;

In beginsel is de eerste handeling in een cementoven een verbranding. Het doel van de inzet van deze materialen is echter primair het terugwinnen en niet het verbranden ervan, zodat het niet gaat om het onderscheid R1-D10 (vergelijk uitspraak ^{200510500/1} van de afdeling d.d. ^{14 juni 2006}). Nu het materiaal terecht komt in een afzetbaar product en daarin primaire materialen vervangt betreft het indeling als materiaalhergebruik (R5).

5. verbranding van afval in een installatie onder terugwinning van componenten uit het afval

- Wanneer de betreffende installatie primair is ontworpen ter vernietiging van afval dan is sprake van D10. Dat er tevens sprake is van het terugwinnen van bepaalde componenten maakt dit niet anders. Aanwijzingen dat het gaat om een installatie die primair is ontworpen ter vernietiging van afval is dat de installatie er niet zou zijn geweest wanneer het betreffende afval er niet was geweest of dat de installatie niet in werking blijft wanneer er geen afval meer te verwerken zou zijn.
- Is de installatie niet primair ontworpen om afval te verwijderen, wat bijvoorbeeld zo kan zijn wanneer de installatie aanvankelijk op primaire grond- en brandstoffen draaide en later afvalstoffen is gaan inzetten ter vervanging hiervan, dan is sprake van R1 als de afvalstoffen een organisch gehalte van ten minste 50% hebben. Wordt deze 50% niet gehaald dan betreft het alsnog D10. In dit laatste geval kan overigens ook nog sprake zijn van materiaalhergebruik (direct R4/R5 of R12 gevolgd door R4/R5 later of elders) in plaats van het onderscheid R1-D10, namelijk wanneer de afvalstof niet in de installatie wordt ingezet met als hoofddoel verbranding maar juist primair om daaruit componenten of fracties terug te winnen ten behoeve van hergebruik.

4.5.3 Op of in de bodem brengen

Bij het op of in de bodem brengen van afval is bepalend in hoeverre dit plaatsvindt binnen een inrichting die is gerealiseerd met het hoofddoel afvalberging (stortplaatsen) of dat het niet binnen een dergelijke inrichting plaatsvindt.

Wordt een afvalstof zonder voorbehandeling op of in de bodem gebracht dan is sprake van het onderscheid D1-R3 of van het onderscheid D1-R5.

B1. Op stortplaatsen, met uitzondering van toepassing in een leeflaag van de eindafdichting (of in de eindafdichting zelf voorzover buiten de folie) is altijd sprake van D1.

In andere gevallen geldt bovendien dat uitsluitend sprake kan zijn van R3 wanneer het materiaal voldoet aan de op de plaats van bestemming geldende toepassingsnormen. Voor het hanteren van andere dan lokaal geldende toepassingsnormen, zie paragraaf 12.4.

B2. Het toepassen van afvalstoffen als bouwstof binnen een stortlichaam (dat gedeelte van de stortplaats dat zich tussen de onder- en de bovenafdichting bevindt) wordt in het kader van het onderscheid D1-R5, beschouwd als verwijderen (D1). Dit omdat de gebruikte afvalstoffen definitief in het stortlichaam blijven en daarvan onlosmakelijk deel uitmaken.

B3. Bij toepassing in mijnen/groeves wordt voor het onderscheid D1-R5, conform uitspraken van de Raad van State, het toepassen van afvalstoffen bij de vervaardiging van mortels die gebruikt worden als opvulling in mijnen om instorten tegen te gaan, alsmede het gebruik van afvalstoffen als vulstof in zoutkoepels, aangemerkt als een handeling van nuttige toepassing voor zover de afvalstoffen daarbij in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders hadden moeten worden gebruikt.

B4. In overige gevallen wordt bij het maken van het onderscheid D1-R3 of D1-R5 gesproken van nuttige toepassing wanneer als hoofddoel met de inzet van deze specifieke afvalstof in primair wordt beoogd componenten of fracties uit het afval nuttig toe te passen en voor zover de afvalstoffen daarbij in de plaats komen van primaire grondstoffen die anders hadden moeten worden gebruikt.

12.3 EVOA voorwaarden aan kennisgevingsprocedures

1. Aangeven van de handeling.

Op een kennisgeving moet worden aangegeven of de overbrenging een handeling van nuttige toepassing of een handeling van verwijdering betreft.

Bij de beoordeling van kennisgevingen wordt door het Nederlands bevoegd gezag in ieder geval bezwaar gemaakt wanneer de kennisgever kiest voor een handeling van nuttige toepassing terwijl dat een handeling van verwijdering moet zijn en andersom.

Als een kennisgever binnen verwijdering een verkeerde D-handeling kiest of binnen nuttige toepassing een verkeerde R-handeling kiest, wordt door het bevoegd gezag gezien of voor de handeling die de kennisgever had moeten aangeven specifiek beleid is geformuleerd. Als dat specifiek beleid consequenties heeft voor in- en uitvoer (bijvoorbeeld: in- en uitvoer voor D1 wordt in principe niet toegestaan), dan wordt bezwaar gemaakt tegen de kennisgeving.

Als voor de handeling die de kennisgever had moeten aangeven geen specifiek beleid voor in- en uitvoer is geformuleerd, wordt in beginsel geen bezwaar gemaakt, maar de kennisgever wordt wel geattendeerd op zijn onjuiste keuze.
2. Algemene of afzonderlijke kennisgevingen.

In artikel 28 van de EVOA is opgenomen dat de kennisgever gebruik kan maken van een algemene kennisgeving wanneer afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische eigenschappen periodiek via dezelfde route naar dezelfde ontvanger worden overgebracht. Afvalstoffen met verschillende samenstellingen, en dus over het algemeen met verschillende eigenschappen, mogen niet via een algemene kennisgeving worden overgebracht. In dergelijke gevallen dient voor ieder transport een afzonderlijke kennisgeving te worden gedaan. In paragraaf 12.3.1 wordt nader ingegaan op de invulling van het begrip "dezelfde fysische en chemische eigenschappen". In paragraaf 12.3.2 wordt dit aspect verder uitgewerkt voor de gemengde stromen (bedrijfsafval, bouw- en sloopafval, grof huishoudelijk afval en mengsels van deze stromen).
3. Informatie bij overbrenging voor nuttige toepassing.

Als de over te brengen afvalstoffen bestemd zijn voor nuttige toepassing dient de kennisgeving informatie te bevatten over:

  - a. de geplande methode van verwijdering van het restafval na de nuttige toepassing;
  - b. de hoeveelheid nuttig toegepast materiaal in verhouding tot het restafval en het niet nuttig toepasbare afval;
  - c. de geschatte waarde van het nuttig toegepaste materiaal;
  - d. de kosten van nuttige toepassing en de kosten van verwijdering van het restafval.
4. In een kennisgeving moet zijn opgenomen hoe de aangegeven verhouding tussen nuttig toepasbaar en te verwijderen materiaal is bepaald. In situaties waarbij uit het afval na bewerking fracties of tussenproducten ontstaan die verder buiten de inrichting van de ontvanger worden ingezet, kan het voor de beoordeling noodzakelijk zijn dat de kennisgever afzetcontracten tussen de ontvanger van de uit te voeren afvalstof en diens afnemers met de kennisgeving meezendt.
5. Het afgeven van verklaringen van nuttige toepassing/verwijdering.

Op grond van artikel 3, lid 6, en artikel 8, lid 6 van de EVOA dient de ontvanger uiterlijk 180 dagen na ontvangst onder zijn verantwoordelijkheid een verklaring van verwijdering respectievelijk nuttige toepassing van de afvalstoffen aan de kennisgever en de andere betrokken autoriteiten af te geven. Om die verklaring te kunnen afgeven, is het noodzakelijk dat daadwerkelijk kan worden aangetoond, dat de afvalstoffen zijn verwijderd of nuttig zijn toegepast.

Als de afvalstoffen waarop de kennisgeving betrekking heeft tegelijk met andere afvalstoffen worden be-/verwerkt, moet de ontvanger dusdanige voorzieningen treffen dat hij zijn verantwoordelijkheid voor een waarheidsgetrouwe verklaring kan waarmaken.

Tegen voorgenomen overbrengingen van afvalstoffen voor nuttige toepassing, waarbij niet van tevoren vaststaat of te zijner tijd wel een betrouwbare verklaring van nuttige toepassing kan worden afgegeven, zal bezwaar worden gemaakt.

IN BEGINSSEL ...

In het LAP is aangegeven of tegen in- of uitvoer van afvalstoffen 'in beginsel' wel of geen bezwaar wordt gemaakt. De toevoeging 'in beginsel' beoogt duidelijk te maken dat het al dan niet maken van bezwaar steeds voor een concrete aanvraag wordt beoordeeld. Bij deze beoordeling wordt rekening gehouden met het beleid zoals weergegeven in het LAP.

12.3.1 Het gebruik van een algemene kennisgeving

Voor het gebruik van een algemene kennisgeving geldt de voorwaarde dat het afval “dezelfde fysische en chemische eigenschappen” moet hebben. Dit vereist dat bij de kennisgeving een zo nauwkeurig mogelijke opgave wordt gedaan van de over te brengen afvalstoffen. Dit betekent in ieder geval dat de herkomst van de afvalstoffen goed moet worden omschreven en dat alleen het vermelden van termen als “inzameling” of “afvalbeheer” onvoldoende is. Tevens moet het dossier een zo smal mogelijke bandbreedte van diverse samenstellingsparameters bevatten.

Iedere kennisgeving wordt hier apart op beoordeeld. Factoren die een rol spelen bij deze beoordeling zijn:

- Afzonderlijke afvalstoffen met verschillende minimumstandaarden worden als “verschillend” beoordeeld en kunnen daarom niet onder één algemene kennisgeving worden overgebracht.
- Een kennisgeving kan nooit betrekking hebben op meer dan één categorie van bijlage III of IV van de EVOA. Dit betekent overigens niet dat afvalstoffen die wel onder één categorie zijn te brengen wel altijd samen op een algemene kennisgeving kunnen worden overgebracht.
- In beginsel kunnen gevaarlijke en niet-gevaarlijke afvalstoffen niet samen op één kennisgeving worden opgenomen, zeker niet wanneer het meerdere Euralcodes van een complementaire categorie betreft.
- Als afzonderlijke afvalstoffen verschillende fysieke verschijningsvormen (vast, slib, vloeibaar) hebben dan is dit een sterke aanwijzing dat ze niet samen op één kennisgeving kunnen worden overgebracht.
- Het gegeven dat afzonderlijke afvalstoffen uiteindelijk in dezelfde verwerkingsinstallatie terecht komen, is niet relevant voor de vraag of sprake is van dezelfde fysische en chemische eigenschappen.
- Dat afvalstromen afkomstig zijn uit verschillende bedrijfstakken of processen is een aanwijzing dat het gaat om afvalstoffen met verschillende fysische en chemische eigenschappen, ook wanneer de betrokken Euralcodes qua formulering overeen komen. Deze kunnen alleen samen op een kennisgeving wanneer uit het dossier blijkt dat geen sprake is van processpecifieke verontreinigingen (verontreinigingen die samenhangen met de herkomst van de afvalstof) en de afvalstromen binnen een beperkte breedte eenzelfde chemische samenstelling kennen. Het hiervoor staande betekent niet automatisch dat verschillende stromen afval die uit één installatie komen wel op één kennisgeving kunnen worden overgebracht.
- Als verschillende afvalstoffen overeenkomstig de Wet milieubeheervergunning een bewerking moeten ondergaan alvorens te worden overgebracht, bijvoorbeeld een bewerking als bedoeld in hoofdstuk 19 02 (fysisch-chemische behandeling) of hoofdstuk 19 12 (niet elders genoemde mechanische afvalverwerking) van de Eural, kan het resultaat wel op één algemene kennisgeving worden overgebracht. Omdat echter in deze gevallen sprake is van één nieuwe afvalstof dient de meest daarbij in aanmerking behorende Euralcode te worden genomen, bijvoorbeeld code 19 12 11 (overig afval van mechanische afvalverwerking dat gevaarlijke stoffen bevat).

Bij de kennisgeving dient informatie te worden verschaft over de samenstelling van de afvalstof. De kennisgever bepaalt welke gegevens worden geleverd, maar diens vrijheid wordt ingeperkt doordat bepaalde gegevens noodzakelijk zijn voor een beoordeling. Voorbeelden zijn:

- bij overbrenging voor mengen gevolgd door verbranden moet op basis van hoofdstuk 16 van het LAP een analyse worden verstrekt van de componenten EOX, kwik, cadmium, thallium, dioxines/furanen en PCB's, tenzij de kennisgever kan aantonen dat deze componenten niet in de over te brengen afvalstof aanwezig kunnen zijn gelet op de herkomst of het productieproces van de afvalstof;
- voor met name bedrijfsafval, huishoudelijk restafval, bouw- en sloopafval en afgescheiden fracties uit deze stromen, dient, voorzover de kennisgeving zich tevens uitstrekt over de periode vóór 1 januari 2007, de stookwaarde betrokken op natte basis en zonder rekening te houden met condenseren van water in het nattraject te worden opgegeven;
- voor olie en oliehoudende apparatuur (zoals trafo's) dient altijd het PCB-gehalte te worden opgegeven;
- bij overbrenging van sorteerfracties moet rekening worden gehouden met paragraaf 12.3.2 van het LAP.

Bovenstaande voorbeelden vormen geen limitatieve lijst. Zo kan bij invoer het bevoegd gezag van de installatie waar het afval wordt verwerkt aanvullende gegevens nodig hebben om te kunnen beoordelen of het afval past binnen de vergunningvoorschriften van de installatie. Ook andere situaties kunnen reden zijn om (gemotiveerd) aanvullende gegevens te vragen.

12.3.2 De algemene kennisgeving bij overbrenging van gemengde stromen

Het kenmerk van gemengde stromen (bedrijfsafval, bouw- en sloopafval, grof huishoudelijk afval en mengsels van deze stromen) is dat het stromen zijn met een grote variatie in aard en hoeveelheid van afzonderlijke componenten.

Om voor de overbrenging van deze gemengde stromen gebruik te mogen maken van een procedure van algemene kennisgeving, zijn de in artikel 28, eerste lid, van de EVOA gehanteerde termen "dezelfde fysische en chemische eigenschappen" vertaald naar eisen met betrekking tot de samenstelling. De kennisgever dient te garanderen dat de afzonderlijke vrachten over te brengen afvalstoffen waarop de algemene kennisgeving betrekking heeft, zodanig zijn samengesteld dat zij vallen binnen de bandbreedten die zijn genoemd in onderdeel 2 van deze paragraaf.

Dit betekent dat bij een aanvraag om dergelijke gemengde stromen met een algemene kennisgeving over te mogen brengen, de kennisgever ten minste de volgende informatie moet overleggen:

1. Een beschrijving van de wijze waarop gegarandeerd wordt dat de afzonderlijke vrachten afvalstoffen waarop de algemene kennisgeving betrekking heeft dezelfde fysische en chemische eigenschappen hebben.
Een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling kan worden bereikt door het gebruik van een sorteerinstallatie, selectief inzamelen na scheiding aan de bron of een andere, door de kennisgever te onderbouwen methode. In het laatste geval moet de kennisgever aantonen dat het resultaat van zijn methode(n) gelijkwaardig is aan het resultaat dat kan worden bereikt met een systematische sortering door middel van een sorteerinstallatie of selectief inzamelen na scheiding aan de bron.

Nadat de sortering door de kennisgever heeft plaatsgevonden, mogen geen eerder in het sorteerproces afgescheiden monostromen bij de gemengde restfractie worden gevoegd. Op verschillende punten uitgesorteerde, in samenstelling gelijke restfracties uit hetzelfde sorteerproces of uit verschillende sorteerprocessen binnen één inrichting mogen wel worden samengevoegd. Gezien de verschillende ontstaansprocessen mag de restfractie van selectieve inzameling niet worden samengevoegd met de restfractie van sorteren. Restfracties van sorteerprocessen afkomstig van verschillende inrichtingen mogen niet worden samengevoegd om onder dezelfde algemene kennisgeving te worden uitgevoerd.

Met "dezelfde fysische en chemische eigenschappen" wordt bedoeld dat:

- de partij(en) afvalstoffen niet bestaan uit afvalstoffen die onder verschillende categorieën vallen (huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen; gevaarlijke afvalstoffen en niet-gevaarlijke afvalstoffen; vaste afvalstoffen en vloeibare afvalstoffen);
- de partij(en) afvalstoffen een constante samenstelling hebben in de zin dat verschillende materialen er steeds in dezelfde verhouding in voorkomen.

Een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling in verschillende vrachten kan op meerdere manieren worden bereikt. De afvalstoffen kunnen bijvoorbeeld over een sorteerinstallatie worden geleid die ten minste voorziet in scheiding van (zeef)zand, steenachtig materiaal, herbruikbare monostromen, zoals hout of metaal, en een niet-herbruikbaar residu. Een dergelijke sorteerinstallatie bestaat doorgaans uit meerdere van de volgende componenten: een windzifter of trommelzeef waarin windzifresidu of zandachtig materiaal wordt afgescheiden, een sorteerband of -straat gericht op de afscheiding van herbruikbare monostromen en een overloop van de sorteerband.

Een andere manier om een partij afvalstoffen met dezelfde fysische en chemische samenstelling in afzonderlijke vrachten te bereiken, is door scheiding aan de bron gevolgd door selectieve inzameling. De kennisgever moet dan aantonen dat hij de ontdoener contractueel verplicht om zijn afvalstoffen gescheiden aan te bieden en dat hij die afvalstoffen selectief inzamelt.

Dezelfde fysische en chemische samenstelling in afzonderlijke vrachten kan ook door andere, door de kennisgever te onderbouwen methoden worden bereikt. Het resultaat van deze methoden moet gelijkwaardig zijn aan het resultaat dat bereikt kan worden met een systematische sortering door middel van een sorteerinstallatie of selectief inzamelen.

2. Een beschrijving van de materialen waaruit de vrachten afvalstoffen bestaan. De fractie van een bepaald materiaal in de partij wordt uitgedrukt als het gemiddelde percentage (gewichtsprocenten) waarmee deze fractie voorkomt in de partij. Het aandeel van de fractie in afzonderlijke vrachten mag plus of min 20% fluctueren ten opzichte van het gemiddelde percentage in de partij (bandbreedte).

Vanwege het scheidingsrendement dat de sorteerinstallaties hebben, is deze eis technisch niet haalbaar wanneer het procentuele aandeel van een bepaalde fractie in de partij 10% of minder is. Voor deze kleinere fracties geldt bij individuele transporten dat het procentuele aandeel mag fluctueren tussen 0 en 10%. Eén van deze kleinere fracties mag een restcategorie zijn, bestaande uit niet eerder genoemde componenten. Let wel: zowel de in de kennisgeving opgegeven gemiddelden van de fracties met een omvang van 10% of minder als de bij monsternamen van transporten aangetroffen hoeveelheden van deze fracties mogen tezamen niet meer dan 20% van de afvalstoffen uitmaken. Voor de grotere fracties (totaal dus ten minste 80%) blijft de relatieve bandbreedte van plus of min 20% wel van kracht. Het totaal van de in de kennisgeving opgegeven fracties moet 100% zijn.

Dit betekent het volgende:

- a. als het gemiddelde procentuele aandeel van een fractie in een partij 10% of minder is, mag het procentuele aandeel per vracht fluctueren tussen 0 en 10%.
Voorbeeld: als een partij gemiddeld 9% glas bevat, dan mag het percentage glas in de afzonderlijke vrachten fluctueren tussen 0 en 10%.
  - b. het totaal van de fracties van 10% of minder mag samen niet meer dan 20% bedragen.
Voorbeeld: glas 9%, metaal 5%, hout 4%, restcategorie 2%.
  - c. als het gemiddelde procentuele aandeel van een fractie in een partij groter is dan 10%, wordt er een relatieve bandbreedte van 20% toegestaan in de fluctuatie van dit aandeel in de fractie van de vracht. Het aandeel van de fractie in de vracht mag dus variëren tussen $0,8 \cdot X$ en $1,2 \cdot X$.
Voorbeeld: als een partij gemiddeld 25% glas bevat, dan mogen de glasfracties in de afzonderlijke vrachten fluctueren tussen $(0,8 \cdot 25 =) 20\%$ en $(1,2 \cdot 25 =) 30\%$.
3. Een beschrijving van de methodiek van monsternamen en bepaling van gewichtpercentages. De kennisgever moet ten minste 1 keer per 2500 ton, doch minimaal eens per kwartaal de samenstelling van één container van een transport afvalstoffen bepalen. De monsternamen van deze container moet plaatsvinden conform NVN 5860. Het aldus verkregen monster moet worden uitgesplitst in de componenten die in de kennisgeving zijn aangegeven. Alle afzonderlijke componenten van de monsterpartij moeten worden gewogen. Voor iedere component wordt het gewicht ten opzichte van het totaalgewicht van het monster in procenten uitgedrukt. De kennisgever moet de resultaten van iedere monsternamen (de gewichten ten opzichte van het totaalgewicht in procenten) bewaren en op verzoek kunnen tonen aan de handhavende autoriteiten.

12.4 In- en uitvoer voor nuttige toepassing binnen de EU

Voor afvalstoffen bestemd voor nuttige toepassing is binnen de EU in beginsel sprake van een vrije markt. De EVOA geeft evenwel mogelijkheden om bezwaar te maken tegen in- en uitvoer.

Op grond van art. 7, 4e lid onder a, kan op een beperkt aantal gronden bezwaar worden gemaakt tegen voornemens voor in- of uitvoer van afvalstoffen, bijvoorbeeld als de kennisgever zich eerder schuldig heeft gemaakt aan sluikhandel of als de ontvanger niet beschikt over de vereiste vergunningen.

Ook kan krachtens de EVOA bezwaar worden gemaakt "indien de verhouding tussen de wel en niet nuttig toe te passen afvalstoffen, de geschatte waarde van het materiaal dat uiteindelijk nuttig wordt toegepast, of de kosten van de nuttige toepassing en de kosten van verwijdering van het niet nuttig toe te passen gedeelte de nuttige toepassing uit economisch en milieutechnisch oogpunt niet rechtvaardigen".

Of de overbrenging voor nuttige toepassing gelet op het gestelde in de EVOA valt te rechtvaardigen, wordt van geval tot geval beoordeeld. Hierbij is relevant dat Nederland in beginsel vanaf 1-1-2007 geen bezwaar maakt tegen overbrenging voor verbranden als vorm van verwijderen. Voor de beoordeling of de mate van nuttige toepassing in een concreet geval de overbrenging rechtvaardigt, is dan ook alleen de verhouding tussen het aandeel nuttige toepassing en het aandeel storten relevant.

Rekening houdend met dit uitgangspunt gelden als algemene richtsnoeren de volgende:

1. Lozen of verdampen van water blijft in beginsel buiten beschouwing. Uitsluitend de verwerking van het niet waterige deel bepaalt of de overbrenging gerechtvaardigd is.
2. Als sprake is van 100% nuttige toepassing wordt geen bezwaar gemaakt. Ook wanneer de waarde van het materiaal dat uiteindelijk nuttig wordt toegepast minimaal is, is dit voor Nederland bij 100% nuttige toepassing geen reden de vrije markt te belemmeren.

3. Bij minder dan 100% nuttige toepassing wordt in het algemeen geen bezwaar gemaakt als het niet nuttig toegepaste deel wordt verbrand (0% storten). Ook in dit geval worden economische afwegingen overgelaten aan marktpartijen.
4. Bij minder dan 100% nuttige toepassing, waarbij een restfractie of residu wordt gestort, bepaalt de mate van storten of er bezwaar wordt gemaakt op basis van het argument dat de mate van nuttige toepassing onvoldoende zou zijn.

Er wordt geen bezwaar gemaakt als het aandeel dat wordt gestort voor het betreffende geval als redelijk wordt aangemerkt. Bij het bepalen wat redelijk is, spelen onder meer een rol:

- of het aandeel dat wordt gestort kleiner dan of gelijk is aan het voor de (belangrijkste component van de) betreffende afvalstof gebruikelijke percentage. Het gebruikelijke percentage wordt bepaald op basis van de praktijk van in- en uitvoer (hoeveel werd gestort bij eerdere overbrengingen), de stand der techniek van verwerking van de afvalstof en de gebruikelijke verwerkingswijze van de afvalstof in Nederland en de direct aangrenzende landen (met name België en Duitsland);
- recente ontwikkelingen op het gebied van verwerkingsmogelijkheden van het betreffende afval in relatie tot de bijbehorende kosten;
- hetgeen in verschillende in het kader van de IPPC opgestelde BREF-documenten is opgenomen;
- in hoeverre de kennisgever, ingeval een groter aandeel wordt gestort dan voor deze afvalstroom gebruikelijk is, voldoende motiveert dat in dit specifieke geval andere verwerkingsvormen dan storten voor de betreffende fractie technisch onmogelijk of qua kosten substantieel duurder zijn (referentie: 150% van de kosten van storten);
- in hoeverre de kennisgever, ingeval een groter aandeel wordt gestort dan voor deze afvalstroom gebruikelijk is, aantoont dat de opbrengst van het nuttig toegepaste deel voor dit specifieke geval in absolute zin hoger is dan de kosten van het storten van de te storten fractie.

Waar in het voorgaande wordt gesproken van “de kosten van het storten” of waar de kennisgever bij genoemde motivering de kosten moet betrekken, is het tarief dat in Nederland geldt voor storten van een dergelijke afvalstof (incl. de stortbelasting) de referentie.

Verder maakt Nederland bezwaar tegen uitvoer voor nuttige toepassing als dat noodzakelijk is voor het voorkomen van gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu. Het Hof van Justitie van de Europese gemeenschappen heeft namelijk in zaak C-277/02 (16 december 2004, EU-Wood-Trading) uitgesproken dat in het kader van de EVOA de bevoegde autoriteit van verzending op basis van criteria die gelden in het eigen land bezwaar kan maken tegen uitvoer voor nuttige toepassing als men van mening is dat de nuttige toepassing in het land van bestemming risico's met zich meebrengt voor de gezondheid van de mens en het milieu. De lidstaat kan alleen bezwaar maken als de eigen nationale normen, met eerbiediging van het evenredigheidsbeginsel, geschikt zijn om de nagestreefde doelstellingen (het voorkomen van gevaar voor de menselijke gezondheid en het milieu) te verwezenlijken en niet verder gaan dan hetgeen noodzakelijk is om die doelstellingen te bereiken. De risico's moeten niet worden beoordeeld op basis van algemene overwegingen, doch op basis van relevant wetenschappelijk onderzoek.

Als het bevoegd gezag geen toestemming geeft en de betreffende kennisgever maakt daar bezwaar tegen, dan is het aan de nationale rechter om te beoordelen of de nationale normen zijn toegepast op een wijze die strijdig is met het evenredigheidsbeginsel.

In zaak C-215/04 (16 februari 2006, l'Ostre Landsret) heeft het Hof uitgesproken dat de kennisgever niet kan worden verplicht om te bewijzen dat de nuttige toepassing in het land van bestemming gelijk is aan het niveau dat wordt vereist in het land van herkomst. Dat betekent dat de bewijslast (wetenschappelijke onderbouwing van de risico's) berust bij de bevoegde autoriteit van het land van herkomst.

Reststoffen die bij nuttige toepassing van 'buitenlands afval' in Nederland ontstaan en die moeten worden verwijderd, worden gezien als 'Nederlands afval'. Anders dan vóór het van kracht worden van het LAP het geval was, is het vrijkomen van dergelijke reststoffen geen reden om de invoer te weigeren dan wel de kennisgever te verplichten de ontstane reststoffen weer terug te voeren naar het land waaruit de afvalstoffen afkomstig waren. Wel kan op verzoek van de kennisgever toestemming worden verleend de reststoffen terug te voeren naar het land van herkomst.

Bij het in het buitenland bewerken van Nederlands afval dat is uitgevoerd voor nuttige toepassing, kunnen reststromen vrijkomen. In afwijking van het invoerbeleid uit het LAP kan toestemming worden verleend voor invoer van deze reststromen. De houder van die reststromen dient de van toepassing zijnde kennisgevingsprocedure van de EVOA te volgen en dient in de kennisgeving te onderbouwen dat het

daadwerkelijk om reststromen gaat die zijn vrijgekomen bij het bewerken van Nederlands afval dat is uitgevoerd voor nuttige toepassing.

Met de gehanteerde afbakening tussen verwijdering en nuttige toepassing (zie paragraaf 4.5) is het mogelijk dat afval voor nuttige toepassing wordt ingevoerd, terwijl een aanzienlijk deel van de ingevoerde hoeveelheid in Nederlandals mag worden verwijderd. De hoge kosten voor storten van afval in Nederland zullen er naar verwachting voor zorgen dat invoer van afvalstoffen voor nuttige toepassing waarbij veel afval moet worden gestort, wordt beperkt.

Overigens blijft het altijd mogelijk, bijvoorbeeld bij zeer omvangrijke afvalstromen, de voorwaarde te stellen dat te verwijderen reststoffen moeten worden teruggebracht naar het land van herkomst.

12.5 In- en uitvoer voor verwijdering binnen de EU

Het in dit LAP vastgelegde beleid is er op gericht preventie te stimuleren en het beheer van afvalstoffen conform de voorkeursvolgorde van afvalbeheer te laten plaatsvinden. Hiertoe voorziet het LAP onder meer in een geïntegreerd en toereikend net aan verwijderingsinstallaties en worden financiële instrumenten ingezet om het storten en verbranden van afvalstoffen te beperken. Hiermee wordt invulling gegeven aan de verplichtingen die de Kaderrichtlijn afvalstoffen aan de lidstaten oplegt.

Op grond van de EVOA kunnen lidstaten de overbrenging van afvalstoffen voor verwijdering algemeen of gedeeltelijk verbieden of daar stelselmatig bezwaar tegen maken als een dergelijke overbrenging niet in overeenstemming is met een afvalbeheerplan dat lidstaten op grond van de Kaderrichtlijn afvalstoffen hebben opgesteld. Gezien de uitgangspunten en doelstellingen van het voorliggende LAP leidt dit tot de volgende beleidslijnen voor in- en uitvoer van afvalstoffen voor verwijderen binnen de EU.

12.5.1 In- en uitvoer voor storten (D1)

Een van de uitgangspunten van het LAP is dat Nederland voor het storten van afvalstoffen zelfvoorzienend wil zijn. Om deze reden zal, onder toepassing van het principe van nationale zelfvoorziening, bezwaar worden gemaakt tegen een voorgenomen in- of uitvoer van afvalstoffen om deze in het bestemmingsland te storten of na bewerken (bijvoorbeeld door immobilisatie of ontgiften/neutraliseren/ontwateren) te storten. Uitzonderingen hierop zijn C2-afvalstoffen die niet in Nederland kunnen worden verwerkt of gestort en C1-afvalstoffen.

12.5.2 In- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen (D10)

Het in- en uitvoeren van afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen, heeft invloed op het bereiken van de doelstellingen van het LAP.

Niet-gevaarlijk restafval

Op het moment van vaststelling van het LAP (begin 2003) is er op jaarbasis een tekort aan verbrandingscapaciteit voor brandbaar niet-gevaarlijk restafval en de laagcalorische fracties die ontstaan bij bewerken van dat restafval. Het gaat daarbij om de volgende afvalstoffen:

- huishoudelijk restafval;
- met huishoudelijk restafval vergelijkbaar bedrijfsrestafval;
- laagcalorische deelstromen en residuen van scheidings- en verwerkingsprocessen van huishoudelijk restafval, bedrijfsrestafval en bouw- en sloopafval.

Invoer van dergelijk afval voor verbranden als vorm van verwijderen leidt dan ook tot het extra storten van Nederlands brandbaar afval. Daarom wordt invoer van genoemde stromen voor verbranden als vorm van verwijderen niet toegestaan.

Uitvoer van genoemde stromen voor verbranden als vorm van verwijderen, kan de vollast van de bestaande afvalverbrandingsinstallaties tegen redelijke tarieven, en daarmee de continuïteit van de Nederlandse verwijderingsstructuur, in gevaar brengen. Daarnaast neemt het prijsdrukkend effect van uitvoer van genoemd afval de financiële prikkel weg voor preventie en nuttige toepassing. Ook kan uitvoer de druk op het realiseren van de in dit LAP voorziene verwerkingscapaciteit in eigen land wegnemen. Als

afval kan worden uitgevoerd, is er immers minder noodzaak om voor dat afval in Nederland scheidingscapaciteit te bouwen en bij- en meestook initiatieven te realiseren. Gelet op deze nadelige effecten, wordt uitvoer van de hiervoor genoemde stromen voor verbranden als vorm van verwijderen niet toegestaan en geldt het uitgangspunt van zelfvoorziening.

Om het begrip 'laagcalorisch' beter hanteerbaar te maken in de praktijk is het nodig dat het wordt gekwantificeerd: laagcalorische deelstromen en residuen van scheidings- en verwerkingsprocessen van huishoudelijk restafval, bedrijfsrestafval en bouw- en sloopafval hebben een stookwaarde minder dan 11,5 MJ/kg. De stookwaarde wordt hier dus niet gebruikt om het onderscheid tussen verwijderen en nuttig toepassen te benoemen, maar om aan te geven voor welke afvalstoffen in- en uitvoer wel of niet wordt toegestaan.

Het verbranden van hoogcalorisch afval (afval met een stookwaarde gelijk aan of meer dan 11,5 MJ/kg) wordt volledig aan de vrije markt overgelaten. Tegen de in- en uitvoer van hoogcalorisch afval voor verbranden als vorm van verwijderen wordt dan ook geen bezwaar gemaakt. Uitvoer van genoemd afval is toegestaan, omdat de Nederlandse verwijderingstructuur niet voor die stromen bestemd is en door de uitvoer dus niet in gevaar kan komen. Invoer is toegestaan om bestaande (G)AVI's en DTO's de mogelijkheid te geven om hun verbrandingsprocessen ook met buitenlands hoogcalorisch afval te kunnen optimaliseren.

Het hiervoor staande beleid verandert op 1 januari 2007. Op die datum gaan namelijk de landsgrenzen voor verbranden van niet-gevaarlijk afval als vorm van verwijderen open. Dat betekent dat vanaf 1 januari 2007 in- en uitvoer van al het niet-gevaarlijk afval voor verbranden als vorm van verwijderen is toegestaan, ook als dit leidt tot verdringing van Nederlands brandbaar afval uit de Nederlandse AVI's. Uiteraard moeten bij in- en uitvoer de geldende EVOA-procedures worden gevolgd.

Gevaarlijk afval

Op 1 januari 2005 is de concessieovereenkomst tussen de Staat en AVR-Nutsbedrijf Gevaarlijk Afval BV voor het onderdeel verbranden van specifieke gevaarlijke afvalstoffen, voortijdig beëindigd. De redenen daarvoor waren de sterk oplopende verliezen bij het verbranden als vorm van verwijderen van gevaarlijke afvalstoffen en het ontbreken van uitzicht op verbetering daarvan. Verder is in het buitenland ruimschoots voldoende capaciteit beschikbaar voor het verbranden van gevaarlijke afvalstoffen.

Gevolg van dit besluit is dat de DTO's vanaf 1 januari 2005 niet meer in gebruik zijn en Nederland vanaf die datum dus niet meer beschikt over specifieke verbrandingscapaciteit voor het verwerken van DTO-afvalstoffen. Voor het verbranden is Nederland nu voornamelijk aangewezen op de daarvoor in het buitenland beschikbare capaciteit.

Het hiervoor staande betekent dat ontdoeners hun te verbranden gevaarlijke afvalstoffen niet meer hoeven aan te leveren bij AVR-Nutsbedrijven Gevaarlijk Afval en dat in- en uitvoer van deze afvalstoffen voor verbranden als vorm van verwijderen vanaf 1 januari 2005 is toegestaan.

In de periode 2004-2005 is onderzoek gedaan naar de structuur voor de verwijdering van specifiek ziekenhuisafval. Het streven is namelijk om ook in die sector meer vrijheid en marktwerking in te voeren en geografische grenzen te laten vervallen, net als bij de verbranding van overige afvalstoffen.

Er is besloten om de positie van de ZAVIN als enige verbrandingsinstallatie in Nederland voor specifiek ziekenhuisafval vooralsnog in stand te houden. De belangrijkste reden daarvoor is een aantal onzekerheden in deze markt, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Dat betekent dat uitvoer voor verbranden als vorm van verwijderen van specifiek ziekenhuisafval niet wordt toegestaan. Alleen bij calamiteiten of bij een tijdelijk tekort aan verbrandingscapaciteit in Nederland wordt uitvoer toegestaan. Invoer wordt wel toegestaan, zolang de verwijdering van Nederlands specifiek ziekenhuisafval niet in gevaar komt.

Het streven is om deze voorkeurspositie van de ZAVIN voor een periode van 3 jaar in stand te houden. In principe wordt vanaf 1-1-2010 de uitvoer van specifiek ziekenhuisafval naar een buitenlandse verwerker toegestaan. Mochten echter vóór die datum in Nederland excessieve prijsstijgingen bij het verwijderen van specifiek ziekenhuisafval optreden, dan kan de Staatssecretaris van VROM besluiten om eerder uitvoer toe te staan.

Overig afval

Aan de in- en uitvoer voor het verbranden als vorm van verwijderen van overige stromen worden geen beperkingen opgelegd. Het gaat dan met name om de volgende afvalstoffen:

- industriële en communale zuiveringsslibben;
- deelstromen en residuen van scheidings- en verwerkingsprocessen van huishoudelijk restafval, bedrijfsrestafval en bouw- en sloofafval met een stookwaarde van 11,5 MJ/kg of meer;
- fracties die zijn verkregen uit het verder be-/verwerken van ONF (organisch natte fractie, een residu bij nascheiden).

Samengevat

Het hiervoor staande betekent dat vanaf 1 januari 2007 in- en uitvoer voor verbranden als vorm van verwijdering van alle afvalstoffen, met uitzondering van specifiek ziekenhuisafval, is toegestaan.

Sectorplan 10 Afval van de gezondheidszorg bij mens en dier en van verwant onderzoek

1. Achtergrondgegevens

1. Belangrijkste afvalstoffen	Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens of dier
2. Belangrijkste bronnen	Intramurale instellingen, extramurale instellingen, dierenartsen, onderzoekscentra, laboratoria, ggd's, huisartsenpraktijk, tandarts, gebruikruimten voor drugsgebruikers
3. Aanbod in 2000 (in Nederland)	7 kton
4. % nuttige toepassing in 2000	0%
5. % verwijdering in 2000	100%
6. Verwacht aanbod in 2006	7 kton
7. Verwacht aanbod in 2012	Max. 8 kton (onzeker vanwege nieuw beleid en het open gaan van de landsgrenzen in 2010, zie paragraaf 3.2)
8. Bijzondere kenmerken	Euralcodes 18.01.02, 18.01.03*, 18.01.04, 18.01.06*, 18.01.07, 18.01.08*, 18.01.09, 18.01.10, 18.02.02*, 18.02.03, 18.02.05*, 18.02.06, 18.02.07* en 18.02.08

2. Afbakening sectorplan

In dit sectorplan is het beleid uitgewerkt voor het afval van de gezondheidszorg bij mens en dier en van verwant onderzoek.

In de periode 2004-2006 is onderzoek verricht naar de afbakening en verwerking van "specifiek ziekenhuisafval". Daarbij zijn onder meer keuzes gemaakt over welke afvalstoffen onder welke Eural code moeten worden vermeld. Omdat dit op onderdelen afwijkt van de tot 2006 gehanteerde praktijk, wordt in onderstaande tabel uitgebreid aangegeven welke afzonderlijke afvalstromen onderscheiden kunnen worden binnen het afval van de gezondheidszorg bij mens en dier. Onder de tabel is een toelichting opgenomen. Voor een deel van de stromen wordt in dit sectorplan specifiek beleid uitgewerkt.

Eural code	Omschrijving
18.01 Afval van verloskundige zorg en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij de mens.	
18 01 02	Lichaamsdelen en organen. (indien dit afval afkomstig is van patiënten met een categorie A ADR infectieziekte zonder toevoeging cultures only dan indelen als 18 01 03*) Let op: alle vloeibare excretia vallen onder 18 01 03*, alle opgedroogde excretia onder 18 01 04
18 01 03 *	Afval met een infectierisico: a. alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia (bijv. sputum) ongeacht herkomst of soort besmetting; c. al het afval dat mogelijkerwijs is besmet met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting; d. al het afval (ook onder a,b,c) dat in direct contact is geweest met patiënten met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only. e. afval van patiënten met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a. de categorie A ADR lijst met de toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt.
18 01 04	Al het afval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling en preventie bij ziektes bij de mens welke niet onder een andere Eural code kan worden ingedeeld binnen hoofdstuk 18 01

18 01 06 *	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
18 01 07	Niet onder 18 01 06 vallende chemicaliën
18 01 08 *	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
18 01 09	Niet onder 18 01 08 vallende geneesmiddelen
18 01 10*	Amalgaam uit de tandheelkunde
18.02 Afval van onderzoek en de diagnose, behandeling of preventie van ziektes bij dieren (voorzover niet gereguleerd in Verordening 1774/2002 en Destructiewet)	
18 02 02 *	Afval met een infectierisico: a. scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting; b. niet opgedroogd bloed en alle niet opgedroogde excretia ongeacht de herkomst of besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; c. al het afval dat mogelijk besmet is met micro organismen en vrijkomt bij de bewuste vermeerdering van micro organismen in onder meer laboratoria, ongeacht herkomst of soort besmetting, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; d. al het afval dat in direct contact is geweest met (proef)dieren welke zijn besmet met een infectieziekte welke voorkomt op de geldende cat A ADR lijst zonder de toevoeging cultures only, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet; e. afval van (proef)dieren met een infectieziekte dat niet voldoet aan de criteria onder a t/m d, (o.a de categorie A ADR met toevoeging cultures only) maar waarvan op basis van een professionele inschatting bepaald kan worden dat het aannemelijk is dat het afval in de verwijderingsketen een risico vormt, indien niet gereguleerd in Verordening 1774/2002/Destructiewet.
18 02 03	Al het afval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling en preventie van ziektes bij de dieren welke niet onder een andere Eural code kan worden ingedeeld binnen hoofdstuk 18 02 en niet is gereguleerd in Verordening 1774/2002
18 02 05 *	Chemicaliën die uit gevaarlijke stoffen bestaan of deze bevatten
18 02 06	Niet onder 18 02 05 vallende chemicaliën
18 02 07 *	Cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen
18 02 08	Niet onder 18 01 08 vallende geneesmiddelen

Afval met een * is gevaarlijk afval.

Toelichting op de afbakening:

1. De kerndoelstelling van het beleid is het voorkomen van infectierisico in de verwijderingsketen (zie paragraaf 3 van dit sectorplan). Dit werkt door in de afbakening van dit sectorplan en de indeling van afvalstoffen in Eural codes.
2. Omdat het afvalbeheer zowel uit transport als verwerking bestaat, is nadrukkelijk aansluiting gezocht bij de transportwetgeving. Afval dat in de transportketen een infectierisico vormt, mag daardoor niet zonder meer naar een AVI worden afgevoerd.
3. De Eural kent aparte categorieën voor scherpe voorwerpen (18 01 01 en 18 02 01). Alle scherpe voorwerpen worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom moeten ze, ongeacht de herkomst of de aard van de besmetting, altijd onder Eural code 18 01 03* of 18 02 02* worden ingedeeld.
4. Ook naaldcontainers moeten als 18 01 03* of 18 02 02* worden ingedeeld, want de naald is op het moment van ontdoen een scherp voorwerp met een infectierisico. De container is weliswaar een goede verpakking, maar de verpakking is een beheersmaatregel en mag niet worden gebruikt om de definitie te veranderen.
5. Scherpe voorwerpen die gebruikt worden bij de toediening van cytostatica moeten als 18 01 08* of 18 02 07* worden ingedeeld.
6. In de Eural lijst worden onder code 18 01 02 ook bloedzakjes en geconserveerd bloed genoemd. Alle bloed en excretia welke niet zijn opgedroogd, worden echter beschouwd als afval met een infectierisico en daarom dienen ze, ongeacht de herkomst en de aard van de besmetting, onder Eural code 18 01 03* te worden ingedeeld.
Bloed en excretia welke direct tijdens het vrijkomen worden geabsorbeerd in specifiek daartoe aangebrachte of toegepaste materialen (zoals pleisters, verbanden, onderleggers,

- incontinentiemateriaal, gelzakken) waardoor een drup/lekvrije afvoer mogelijk is, mogen als 18 01 04 worden afgevoerd naar een AVI.
7. Op grond van de Wet inzake de bloedvoorziening (WIB) wordt in Nederland één rechtspersoon (op dit moment Sanquin) aangewezen om de taken voortvloeiend uit deze wet uit te voeren. Gezien de bepalingen uit deze wet, is (een deel van) het ontstane bloedafval onvergelijkbaar met bloedafval dat vrijkomt bij de diagnose, behandeling of preventie van ziekten bij de mens. Mede hierom is het verantwoord toe te staan dat een duidelijk omschreven en afgebakend deel van het vloeibare bloedafval dat bij deze rechtspersoon ontstaat, in afwijking van de algemene regel dat al het vloeibaar bloed afval als infectieus moet worden beschouwd, als bedrijfsafval mag worden afgevoerd. Afvalstromen bestaande uit delen van het bloedafnamesysteem, (monsternamemezak, plastic afnamezak, satellietzakken, verbindingslangetjes en leukocytenfilter, onderdelen van het aferese systeem) welke ontstaan tijdens de productie van kort houdbare bloedproducten (bloedcelproducten en quarantaineplasma) mogen als bedrijfsafval worden afgevoerd onder de volgende voorwaarden:
    - 1) het afval moet visueel herkenbaar blijven door middel van een kenmerk (logo of naam) als zijnde afval van de rechtspersoon belast met de taken voortvloeiend uit de WIB. Dit impliceert o.a. dat het afval niet geperst mag worden en niet opgemengd mag worden met ander bedrijfsafval. De verpakking dient aan de buitenzijde tevens voorzien te zijn van het logo en de naam van de rechtspersoon.
    - 2) de rechtspersoon ontdoet zich enkel van het bovengenoemd afval (bijvoorbeeld door afgifte aan een erkende inzamelaar) vanuit die centra waar het bloed wordt bewerkt (momenteel, Amsterdam, Rotterdam, Nijmegen en Groningen).
    - 3) indien de eenheid (bloedproduct) om kwaliteitsredenen niet wordt vrijgegeven (bijvoorbeeld vanwege een aangetroffen infectie) dient de eenheid beschouwd te worden als infectieus afval en conform de bepalingen uit het sectorplan te worden behandeld.
  8. Minimale hoeveelheden druppelvormige verontreinigingen welke zijn achtergebleven in gebruiksmaterialen zoals infuuszakken, potten en slangetjes (op te vatten als aanhangende vloeistoffen) die drup/lekvrij kunnen worden verwijderd, mogen als 18 01 04 worden afgevoerd naar een AVI.
  9. Vloeibaar materiaal dat op het moment van verwijderen 'opgesloten' zit (bijvoorbeeld bloed in afgesloten bloedbuizen), mag niet als 18 01 04 worden verwijderd. Omdat niet is te garanderen dat het materiaal in de gehele verwijderingsketen opgesloten blijft, moet dergelijk afval als 18 01 03* worden afgevoerd.
  10. Het is niet toegestaan om verpakkingen die als beheersmaatregel voor de transportveiligheid zijn uitgerust met absorberend materiaal, indien deze (opgesloten) vloeibaar materiaal bevatten, als 18 01 04 af te voeren. Ook hier geldt weer dat de verpakking een beheersmaatregel is om lekkage te voorkomen, op het moment van ontdoen is het afval echter vloeibaar.
  11. De transportregelgeving ADR bevat een indicatieve opsomming van zogeheten categorie A micro organismen onderverdeeld in micro organismen met of zonder de toevoeging cultures only. Op grond van de huidige definitie (oktober 2006) in het ADR kunnen cultures alleen voorkomen in labsituaties en niet in afval. Omdat de ADR een dynamisch wetgevingscomplex is, dient een ontdoener altijd uit te gaan van de geldende ADR regelgeving.

Van de micro organismen zonder de toevoeging cultures only (stroom d) is bepaald dat ze tijdens het transport een groter risico vormen dan de stromen a,b,c,e en daarom vereist het transport van deze organismen of van afval dat besmet is met dergelijke organismen een ander UN nummer en een andere verpakking.

De lijst is indicatief: als behandelaars twijfels hebben over risico van bepaald afval, moet door deze professionals worden bepaald of al dan niet sprake is van een categorie A stroom.
  12. De micro organismen zonder de toevoeging cultures only op de categorie A lijst van de ADR zijn dusdanig risicovol dat om elke vorm van besmetting te voorkomen dit afval extra zorgvuldig moet worden verpakt, vervoerd en verwerkt. In de afbakening van dit sectorplan wordt daarom gesproken over "al het afval dat in direct contact is geweest met patiënten besmet met een dergelijke infectieziekte". Dit betekent dat alle materialen welke in aanraking zijn geweest met dergelijke patiënten als risicovol afval moet worden beschouwd, dus ook pleisters, verband, onderleggers, scherpe voorwerpen, excretia (ook indien opgedroogd).
  13. De omschrijving "cytotoxisch en cytostatisch geneesmiddel" moet ruim worden geïnterpreteerd. Alle materialen die mogelijk besmet kunnen zijn tijdens de bereiding van en de behandeling met cytostatica moeten als 18 01 08* afval worden beschouwd. Dat geldt dus ook voor incontinentiemateriaal, scherpe voorwerpen verbanden en pleisters van patiënten e.d. die zijn behandeld met cytostatica. Het is ter beoordeling van de professionals om te bepalen welke materialen zodanig besmet kunnen zijn dat een afvoer onder 10 01 08* noodzakelijk wordt geacht,

14. Ziekenhuisafval afkomstig van de afdelingen met patiëntenzorg, -onderzoek en -behandeling en de laboratoria kan niet onder een Eural hoofdstuk 20 code worden afgevoerd, ook indien er sprake is van een stroom die vergelijkbaar is met bedrijfsafval (18 01 04).
Eural codes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van zieken, zoals de administratie, technische dienst en de keuken.

Al het andere vloeibare bloedafval dat niet vrijkomt bij de productie van kort houdbare bloedproducten (o.a. de productie van lang houdbare bloedproducten) dan wel afval dat geen onderdeel vormt van het bloedafnamesysteem (bijvoorbeeld bloedmonsters in buizen van donoren voor labonderzoek) moeten conform de bepalingen uit dit sectorplan worden behandeld.

In onderstaande tabel is aangegeven welke stromen ziekenhuisafval in andere sectorplannen aan de orde komen.

Voor deze stromen....	....zie deze sectorplannen
afval dat vrijkomt bij intra- en extramurale instellingen en thuiszorginstellingen, anders dan specifiek ziekenhuisafval, met name kantoor- en kantineafval	3 HDO-restafval
kwikhoudend (amalgam) afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	32 Overige gevaarlijke afvalstoffen 17 KGA
fotografisch gevaarlijk afval dat vrijkomt in de gezondheidszorg	34 Fotografisch afval
Chemicaliën (zowel gevaarlijke als niet gevaarlijke)	17 KGA 31
Overige geneesmiddelen	17 KGA
Dierlijke bijproducten	28

Dit sectorplan is niet van toepassing op radioactief afval en ggo's. Deze afvalstromen kennen hun eigen wetgevingstrajecten.

Een belangrijk deel van het afval dat ontstaat bij onderzoek, diagnose, behandeling en preventie van ziekten bij dieren, zoals bloed, excretia vermengd met beddingsafval, proefdieren of delen van proefdieren, dient opgevat te worden als niet voor menselijke consumptie geschikte dierlijke bijproducten. Dergelijke bijproducten vallen onder de Verordening dierlijke bijproducten 1774/2002 (hierna te noemen: de Verordening). Deze verordening deelt dierlijke bijproducten in, in drie categorieën. De Verordening schrijft voor op welke wijze en door wie de verschillende categorieën mogen worden ingezameld, vervoerd, opgeslagen, gehanteerd, verwerkt en hoe de verwijdering van dergelijk afval moet plaatsvinden. De Verordening werkt onder meer met erkenningen van verzamelcentra, opslagbedrijven en verwerkingsinrichtingen. Een Verordening is rechtstreeks van toepassing in de Lidstaat en daarvan kan niet worden afgeweken. Voor meer informatie over de Verordening 1774/2002 kan sectorplan 28 (Dierlijk afval geraadpleegd worden). Naast de Verordening is nationale regelgeving van toepassing waaronder de Deconstructiewet, het Deconstructiebesluit en de Regeling dierlijke bijproducten.

Ten aanzien van de eindverwijdering van onder de Verordening gereguleerde dierlijke bijproducten is echter het volgende van belang. De Verordening biedt de mogelijkheid om het geclassificeerd afval o.a. rechtstreeks te verbranden als afval in een verbrandings- of meeverbrandingsinrichting die voldoet aan de Richtlijn 2000/76 EG (Richtlijn betreffende de verbranding van afval). De AVI's en de ZAVIN zijn bijvoorbeeld inrichtingen die vallen onder richtlijn 2000/76/EG.

De Verordening Dierlijke bijproducten sluit niet uit dat aan inrichtingen die "direct" zijn erkend omdat zij onder Richtlijn 2000/76/EG vallen, in het kader van de bescherming van milieu en gezondheid nadere eisen gesteld mogen worden aan de te accepteren afvalstoffen.

VROM vindt het vanuit een risicobenadering ongewenst dat infectieus afval (18 02 02*) "rechtstreeks" naar een AVI kan worden afgevoerd. Aan AVI's kan dan ook geen vergunning worden verleend voor het verbranden van niet bewerkte dierlijke bijproducten vallend onder de omschrijving van 18 02 02*.

Naast het infectiegevaar is het ook ongewenst dat afval met een toxicologisch risico (bijvoorbeeld dierlijke bijproducten met cytostatica of dierlijke bijproducten afkomstig uit dierexperimenteel onderzoek naar chemicaliën) in een AVI worden verwerkt.

3 Beleid

In het LAP dat in 2003 van kracht is geworden, is aangekondigd dat gedurende de planperiode een onderzoek zou worden uitgevoerd naar de beheerstructuur voor specifiek ziekenhuisafval. In de periode 2004-2006 zijn drie onderzoeken uitgevoerd, op basis waarvan het beleid is aangepast. Bij het aangepaste beleid wordt uitgegaan van een risicobenadering (Nuchter omgaan met risico's), dat in lijn is met bijvoorbeeld de systematiek van de transportwetgeving (ADR) en de arbowetgeving. Maatgevend in het beleid wordt het voorkomen van een infectierisico in de verwijderingsketen.

Het beleid in dit sectorplan beperkt zich tot de volgende specifieke Eural stromen:

- 18 01 02 Organen en lichaamsdelen
- 18 01 03* /18 02 02* Afval met een infectierisico
- 18 01 04/18 02 03 Afval dat als bedrijfsafval beschouwd kan worden
- 18 01 08*/18 02 07* Cytostatica

3.1 Preventiemogelijkheden

Het voorkomen van het ontstaan van de afvalstoffen waarop dit sectorplan zich richt, is vrijwel onmogelijk, omdat deze afvalstoffen samenhangen met de behandeling van ziekten. Er wordt van uit gegaan dat daarbij een zorgvuldige afweging plaatsvindt over nut en noodzaak van de behandeling.

Er zijn wel mogelijkheden om de hoeveelheid ziekenhuisafval welke een specifieke verwerkingsstructuur behoeft, te beperken. Dat kan met name door een adequate scheiding op de werkplek, waarmee wordt voorkomen dat afval onnodig wordt ingedeeld als afval met een infectierisico.

3.2 Be- en verwerken

Zoals hiervoor is aangegeven, is het belangrijkste doel van het beleid het voorkomen van een infectierisico in de verwijderingsketen. Dat kan door het afvoeren van afval met een infectierisico (Eural code 18 01 03*) naar een centrale, specifieke verwijderingsinstallatie of door het zodanig bewerken (decontamineren) van deze afvalstoffen dat het infectierisico wordt weggenomen.

Decontamineren kan in principe plaatsvinden door gebruik te maken van hitte of koude technieken (straling, ozon, andere chemicaliën, enz.). Koude technieken worden niet toegestaan voor het decontamineren van infectieus afval.

Droge hitte technieken voor het decontamineren van ziekenhuisafval zijn niet veelbelovend. Technisch kan een sterilisatieproces met droge hitte techniek worden uitgevoerd. De daarvoor benodigde effectieve sterilisatietijden worden echter met de nu bekende systemen bij lange na niet gehaald.

Daarom wordt door VROM een minimumstandaard uitgewerkt voor vochtige hitte technieken. De redenen hiervoor zijn de robuustheid van dit proces, de ruime ervaringen met deze technieken en de bewezen werkzaamheid van deze technieken. Voor technieken die gebruik maken van een mix van vochtige hitte en droge hitte moet worden voldaan aan de eisen voor vochtige hitte techniek. Het RIVM zal in samenspraak met de diverse partijen in het veld in 2006 een Richtlijn ontwikkelen waarin de voorwaarden zijn beschreven die aan een vochtig hitte proces moeten worden gesteld.

Vanaf 1 januari 2007 kan een vergunning worden aangevraagd voor het bewerken van afval met een infectierisico waarbij de vergunningverlener o.a. toetst of wordt voldaan aan het gestelde in de Richtlijn.

Voor de deelstroom a. uit 18 01 03* en 18 02 02* (alle scherpe voorwerpen/naalden ongeacht herkomst of soort besmetting) zijn bewerkingstechnieken beschikbaar die niet voorzien in het afdoden van micro organismen, maar in het voorkomen van prikaccidenten. Bekend voorbeeld daarvan is een bewerking waarbij naalden in gesmolten plastic worden opgesloten. Dergelijke technieken mogen ook worden vergund. Deze techniek wordt beleidsmatig gelijk gesteld aan decontaminatie zodat afvoer naar een AVI in plaats van naar de Za in is toegestaan.

Na decontamineren heeft het specifiek ziekenhuisafval geen infectierisico meer en heeft daardoor dezelfde eigenschappen als 18 01 04. Het afval mag daardoor naar een gewone afvalverbrandingsinstallatie worden afgevoerd. Om transparantie en handhaving in de verwijderingsketen te behouden/mogelijk te maken is het echter noodzakelijk dat de gedecontamineerde stroom als zodanig in de totale verwijderingsketen herkenbaar blijft. De gedecontamineerde stroom mag dus niet worden gemengd met een niet gedecontamineerde 18 01 04 stroom.

Het gedecontamineerde afval moet onder Eural code 18 01 03* naar een AVI worden afgevoerd, met de aantekening dat het om gedecontamineerd afval gaat. Dit dient controleerbaar te zijn door de aanwezigheid van indicatorstrips in het afval en/of begeleidingspapieren met een door de afzender ondertekende verklaring en uitdraaien van relevante metingen naar kritische parameters.

Decontamineren is alleen toegestaan op stroom 18 01 03*. Om ethische redenen mag stroom 18 01 02 (lichaamsdelen en organen) niet worden gedecontamineerd. Deze stroom dient naar de ZAVIN te worden afgevoerd.

De stroom 18 01 08* (cytotoxische en cytostatische geneesmiddelen) is een risicovolle stroom vanwege de toxische eigenschappen van dit afval. Decontamineren van een dergelijke stroom verandert dit gevaarsaspect niet en is dan ook niet toegestaan. Ook deze stroom dient te worden afgevoerd naar de ZAVIN.

Stroom 18 01 04 wordt geacht geen risico te omvatten en mag naar een AVI worden afgevoerd. De eventuele esthetische aspecten (bijvoorbeeld materiaal met opgedroogd bloed) die samen kunnen hangen met dit afval spelen beleidsmatig geen rol. Wel is het van belang dat de ontdoeners de juiste Eural code hanteren. Het is niet juist om dit afval onder een Eural hoofdstuk 20 code af te voeren. Eural codes van hoofdstuk 20 mogen alleen worden toegepast op afval dat vrijkomt op afdelingen die geen relatie hebben met behandeling, onderzoek en preventie van zieken, zoals kantoorafdelingen, technische dienst, keuken.

Decontamineren is een keuze voor de ontdoener en geen verplichting. Indien een ontdoener het afval met infectierisico (18 01 03*) niet wenst te decontamineren, moet het afval worden afgevoerd naar de ZAVIN.

Afval met een infectierisico mag niet naar een AVI worden afgevoerd.

Indien een ontdoener niet wenst te decontamineren, mag hij alle stromen die naar ZAVIN moeten worden afgevoerd, tezamen afvoeren. Wel dient men zich ervan bewust te zijn dat stroom d. in

18 01 03* op grond van de ADR in een andere verpakking moet worden afgevoerd dan de stromen a,b,c en e.

Indien er interesse bestaat bij een daartoe vergunde installatie om gedecontamineerd afval nuttig toe te passen als secundaire brandstof, bestaat hier beleidsmatig geen bezwaar tegen.

Voor al het afval uit dit sectorplan geldt een stortverbod op grond van het Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen.

Om ook ontdoeners die niet willen decontamineren meer keuzemogelijkheden te bieden, is in principe besloten afvoer naar andere verwerkers die geschikt zijn om dit afval te verwijderen (buitenlandse verbrandingsinstallaties) mogelijk te maken. Er is op dit moment echter een aantal onzekerheden in deze markt, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Daarom wordt een overgangstermijn ingesteld, waarna op 1-1-2010 de landsgrenzen worden geopend.

Gelet op de hiervoor genoemde beleidsvoornemens, met een mogelijk kleiner wordend afvalaanbod voor de ZAVIN, is de huidige capaciteit van de ZAVIN voldoende voor het Nederlands aanbod aan afval van de gezondheidszorg bij mens of dier. Uitbreiding van de capaciteit wordt derhalve niet toegestaan.

In 2008 zal een evaluatie plaatsvinden van het prijsniveau van de verwerking van afval bij de ZAVIN. Na aanleiding van deze evaluatie kan besloten worden de grenzen voor de verwijdering van niet gedecontamineerd infectieus afval eerder te openen.

4 Aspecten van vergunningverlening

Voor de algemeen geldende bepalingen bij vergunningverlening wordt verwezen naar 'Toelichting bij de sectorplannen'. Aanvullingen op en afwijkingen van deze algemene bepalingen zijn hierna gegeven.

4.1 Inzamelen en opslaan

Inzamelen of vervoeren van afval van de gezondheidszorg en verwant onderzoek mag gebeuren door een ieder die is opgenomen op de VIHB lijst.

Voor het vervoer van ziekenhuisafval over de weg is de ADR regelgeving van toepassing.

Inzamelen en opslaan van dierlijke bijproducten is gereguleerd in de Verordening 1774/2002.

4.2 Be- en verwerken

De afvalstromen met de Eural codes 18 01 02, 18 01 08* en niet gedecontamineerd 18 01 03* moeten worden verwerkt in een daarvoor vergunde verbrandingsinstallatie. Tot 1-1-2010 is dat in Nederland alleen de ZAVIN. De ZAVIN heeft een buitenlandse achtervang.

Vanaf 1-1-2007 mag de afvalstroom met een infectierisico (Eural 18 01 03*) worden gedecontamineerd. De ontwikkelde Richtlijn decontaminatie omvat een minimumstandaard voor een vochtige hitte decontaminatieproces (minimaal desinfecteren met vacuümtechniek onder voorwaarde van geslaagde validering). Gedecontamineerd afval mag worden verwerkt op een AVI of nuttig worden toegepast als secundaire brandstof in een daartoe vergunde installatie.

Afvalstroom 18 01 04 kan verwerkt worden in een AVI.

Het be- en verwerken van dierlijk bijproducten is gereguleerd in de Verordening 1774/2002.

Minimumstandaard (toegestane verwerkingsroutes)

De minimumstandaard voor het verwerken van lichaamsdelen en organen (18 01 02), infectieus afval (18 01 03* / (18 02 02* voorzover van toepassing)) en cytotoxisch en cytostatische geneesmiddelen (18 01 08* / 18 02 07* (voorzover van toepassing)) is verwijderen door verbranden bij de ZAVIN. Na 1-1-2010 mag ook uitvoer voor verbranding plaatsvinden.

Afvalstoffen met een infectierisico (Eural 18 01 03*) mogen worden gedecontamineerd met een vochtige hitte techniek. Gedecontamineerd afval mag worden verbrand in een gewone AVI of nuttig worden toegepast als secundaire brandstof. Per 1-1-2007 mag gedecontamineerd afval ook naar een buitenlandse AVI worden uitgevoerd.

Overwegingen bij het vaststellen van de minimumstandaard

- Het toestaan van decontamineren, sluit aan op de wens uit het veld om meer vrijheid te krijgen bij het beheer van infectieus ziekenhuisafval.
- Voor het decontamineren is een aparte richtlijn opgesteld, waarin wordt aangegeven aan welke eisen decontaminatie moet voldoen.
- Er is op dit moment een aantal onzekerheden in de markt van het verbranden van infectieus afval, waaronder het beschikbaar zijn van voldoende verwerkingscapaciteit in het buitenland. Daarom blijven de landsgrenzen tot 1-1-2010 gesloten.

5 In- en uitvoer

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor in- en uitvoer zijn opgenomen in hoofdstuk 12 van het beleidskader. De uitwerking hiervan voor afval van de gezondheidszorg en of onderzoek bij mens en dier is hierna gegeven.

5.1 Verwijderen

Voor de verwerking van afval vallend onder de Eural codes 18 01 02, 18 01 03* en 18 01 08* , 18 02.02* en 18.02.07* afval voorzover van toepassing, vindt in Nederland tot 1-1-2010 capaciteitsregulering plaats. Invoer van dergelijk afval voor verwerking in de ZAVIN is toegestaan in het geval van onderbezetting van de capaciteit van de ZAVIN.

Uitvoer voor verwijdering van genoemde stromen is tot 1-1-2010 in beginsel niet toegestaan, omdat in Nederland voldoende capaciteit bij de ZAVIN aanwezig is. Als de ZAVIN het aangeboden afval niet kan verwerken, bijvoorbeeld in geval van een calamiteit, is uitvoer toegestaan. Hierop is de EVOA-regelgeving van toepassing.

Na 1-1-2010 is uitvoer voor verwijdering mogelijk. Hierop is de EVOA-regelgeving van toepassing.

5.2 Nuttige toepassing

Afval van de gezondheidszorg komt niet voor op een van de lijsten van de EVOA. Gezien de aard van de afvalstoffen is nuttige toepassing niet mogelijk. Uitvoer voor nuttige toepassing is dan ook niet aan de orde behoudens gedecontamineerd afval welke als secundaire brandstof zou kunnen worden toegepast.

6 Monitoring

Voor de monitoring van afval van de gezondheidszorg wordt gebruik gemaakt van de gegevens van het meldingen- en registratiesysteem en de Werkgroep Afvalregistratie (WAR).